

ATHENS^{voice}

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
Επιχειρείν

Δευτέρης Χαρίτος

Ο σκηνοθέτης της τηλεοπτικής επιτυχίας «Άγριες Μελίσσες» μιλάει στην ATHENS VOICE

Της Κατερίνας Μπακογιάννη

Αλέξανδρος Μασσαβέτας

Η «Τρίτη Ρώμη» και ο υβριδικός πόλεμος της Ρωσίας στην Ελλάδα

Της Δήμητρας Γκρους

Παναγιώτης Κουμουνδούρος

Όσα δεν ξέρεις για τον 28χρονο νικητή του MasterChef 2022

Της Κατερίνας Καμπόσου

Καλό για σένα, καλό για όλους:

Εμείς οι γυναίκες...

μπορούμε οικογένεια & καριέρα μαζί!

Δασκάλες, Μουσικοί, Επώνυμες,
Αποφασιστικές, Δημοσιογράφοι,
Αρχιτέκτονες, Τραγουδίστριες,
Δυναμικές, Κουρασμένες,
Σχεδιάστριες, Νοσηλεύτριες,
Προβληματισμένες,
Χαμογελαστές...

Μεγαλώνουμε Παιδιά

Μανάδες, Σύζυγοι, Σύντροφοι,
Αγαπημένες, Γεμάτες, Γιαγιάδες,
Κόρες, Αφοσιωμένες,
Ονειροπόλες, Τρυφερές, Αδελφές,
Σίγουρες, Ευσυνείδητες,
Ερωτευμένες, Χωρισμένες,
Περήφανες, Ρομαντικές...

Κάνουμε Καριέρα

ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ
ΓΙΑ ΕΝΑ
ΚΑΛΥΤΕΡΟ
ΑΥΡΙΟ

HOPE
genesis

Εκδότης-Διευθυντής Φώτης Γεωργελές	
Σύμβουλος Έκδοσης Σταυρούλα Παναγιωτάκη	Διευθύντρια Σύνταξης Αγγελική Μπιρμπίλη
Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης Λουίζα Ναθαναήλ	
Art Director Φώτης Πεκλιβανίδης	
Διεύθυνση Web Δημήτρης Αθανασιάδης	
Αρχισυνταξία Δανάη Καμζόλα (Podcast & City Guide) Ελένη Μπεζιριάνογλου	
Τεχνικός διευθυντής Βάιος Συντασιμάς	
Υπεύθυνος Ύλης Τάκης Σκριβάνος Επιμέλεια Ύλης Δήμητρα Γκρους, Κωνσταντίνα Τσιάγκα	
Συντακτική ομάδα: Κ. Αθανασιάδης, Ν. Αμανίτης, Μ. Βελέντζας, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάτσιου, Ρ. Γεροδήμος, Ν. Γεωργελέ, Μ. Γκανά, Ι. Γκομούζα, Ν. Γεωργιάδης, Κ. Γιαννακίδης, Β. Γραμματικογιάννη, Β. Γρυπάρης, Π. Δημητρολόπουλος, Θ. Ευθυμίου, Τ. Ζαραβέλα, Μ. Ζουμπούλακη, Κ. Καϊμάκης, Σ. Καλαμάνη, Κ. Καμπόσου, Δ. Καραθάνος, Α. Κερώνη, Γ. Κοροβέσης, Β. Κορωναίος, Σπ. Λαμπρόπουλος, Μ. Μανωλοπούλου, Δ. Μαστρογιαννίτης, Β. Ματζάρογλου, Τζ. Μελιτά, Ευ. Μουζακίτη, Γ. Μπελεσιώτης, Γ. Νένης, Α. Παπαδάκη, Γ. Χ. Παπα- δόπουλος, Δ. Παπαδόπουλος, Π. Παναγιωτόπου- λος, Κ. Παναγοπούλου, Γ. Παυριανός, Μ. Προβατάς, Τζ. Ρουσάκη, Τ. Σκραπαλιώρη, Σ. Σφυρή, Α. Τριανταφυλλίδη, Σ. Τριανταφύλλου, Zarastro, Σ. Τσιτσόπουλος, Γ. Φλωράκης, Ε. Χελιώτη, Γ. Ψύχας	
Γραμματεία Σύνταξης Γεωργία Σκαμάγκα info@athensvoice.gr avguide@athensvoice.gr	
Ατελιέ Sotos Anagnos LOOKmag Κωνσταντίνα Βλαχοπούλου	
Εικονογραφήσεις art@athensvoice.gr Φωτό: Θανάσης Καρατζάς, Γιώργος Ζαρζώνης, Τάσος Βρεττός, Έκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας Αμοιρίδης, Βαγγέλης Τάτσος, Χρήστος Κισατζεκιάν, Δημήτρης Κλεάνθης, Μαρία Μαρκεζή, Πέτρος Νικόλτσος	
Creative Marketing Director Βασιλική Κώτσου Creative Director Στρατής Κανιμάς	
Digital Advertising Director Εύα Βαγγέλη	
Advertising Manager Πένη Κράλιοβιτς	
A.V. Network Advertising Manager Αγγελική Κοκκορόγιαννη	
Direct Market Advertising Managers Μιχάλης Δρακάκης, Εύα Βαλαμβάνου, Νώντας Νταμπάνης	
Υποδοχή Διαφήμισης Νίκη Σκαμάγκα Συντονισμός Διαφήμισης Μαίρη Κούρτη marketing@athensvoice.gr Digital Traffic Manager Εύη Ταρνάρη Digital Advertising Coordinator Μίνα Γιαννάκη	
Διεύθυνση Λογιστηρίου Έφρη Μούρτζη Λογιστήριο Ουρανία Μιχάλη, Βασίλης Νάκος, Μαίρη Λυκούση	
Διαχωρισμοί - Εκτύπωση «Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ»	
Athens Voice S.A. Χαρ. Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα Σύνταξη: 210 3617.360, 3617.369 fax: 210 3632.317 Διαφημιστικό: 210 3617.530, fax: 210 3617.310 Athens Voice Radio 102.5: 210 3648.213 Αγγελίες: 210 3617.369 Λογιστήριο: 210 3617.170	
www.athensvoice.gr Αν δεν βρίσκετε την Α.Β. στα σημεία διανομής, επικοινωνήστε: 210 3617.360, 210 3617.369 Κωδικός εντύπου: 7021 ISSN 1790-6164	

Εβδομαδιαία εφημερίδα, διανέμεται δωρεάν. Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή μερική, η διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της έκδοσης με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση του εκδότη.

ΦΤΙΑΞΕ ΜΟΥ ΤΗ ΜΕΡΑ

Μια ωραία υπενθύμιση σε παραλίες του Δήμου Νάξου και Μικρών Κυκλάδων

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Η **Γεωργία Δαμοπούλου** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1969. Σπούδασε Γαλλική Φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών και σκηνογραφία στη σχολή Σταυράκου. Από το 1991-1996 σπούδασε ζωγραφική στην Α.Σ.Κ.Τ. με δάσκαλο τον Τ. Πατρασκίδη και σκηνογραφία με τον Γ. Ζιάκα. Αποφοίτησε με άριστα. Από το 1996-1997 σπούδασε ζωγραφική στην Ecole Nationale des Beaux Arts de Bourges στη Γαλλία. Το 1999 διακρίθηκε με το 1ο βραβείο του Υπουργείου Πολιτισμού Μελίνα Μερκούρη. Έχει λάβει μέρος σε πολλές ατομικές και ομαδικές εκθέσεις. Αυτή την εποχή συμμετέχει με έργο της στο πρότζεκτ «Flip flops et cetera», σε επιμέλεια της ιστορικού τέχνης-μουσειολόγου Μαρίνας Αθανασιάδου, στην Athanasiadou Gallery στην Πάρο.

Info~DIET

Της ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ

Ο ΤΙΤΛΟΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

«Χρήστος Μάστορας: Του πέταξαν κρουασάν στη σκηνή και το έπιασε στον αέρα».

ΥΠΕΡΟΧΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΤΣΙΤΣΙΠΑΣ

«Ποτέ δεν είχα καταλάβει πόσο σύντομος είναι ένας μήνας, μέχρι που άρχισα να πληρώνω ενοίκιο».

ΜΙΛΤΟΣ ΤΕΝΤΟΓΛΟΥ

Με άλμα στα 8.32 κατέκτησε το ασημένιο μετάλλιο στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα στίβου του Όρεγκον.

ΚΥΜΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ 2023

Από Γερμανούς που θέλουν να περάσουν έναν ήπιο μεσογειακό χειμώνα στην Ελλάδα.

Η ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ KRISTEN STEWART

ΩΣ DIANA SPENCER

Η Νταϊάνα ως μοναχική, εκδικητική, βουλιμική και σουρεαλιστική. Το «Spencer» βγαίνει στους κινηματογράφους σήμερα 21/7. Μην το χάσετε.

ΤΟ GRAFFITI ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

«Δεν έχουμε στον ήλιο μπίρα».

Ο ΣΑΡΚΟΖΙ ΣΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Ο Σαρκοζί κάθιδρος κάνει τζόκινγκ στο Σύνταγμα. Ευτυχώς δεν του είπε κανείς για τον Μεγάλο Περίπατο.

POWER PASS

Κάθονται όλοι στις καφετέριες και μετράνε πόσο πήρε ο καθένας, σαν να βάζουν ρεφερέ για τσιπουράδικο.

KENTAYPOΣ ΒΑ.2.75

Η καινούργια παραλλαγή της Όμικρον. Λες και είμαστε φορτηγατζήδες που μιλάμε στον ασύρματο.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Βγαίνει ο Μπιμπίλας να κάνει ανακοίνωση και λες, ωχ, ή για βιασμό θα πει, ή για θάνατο.

ΕΛΣΤΑΤ

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ, ο πληθυσμός της χώρας μας μειώθηκε κατά 400.000. Κατά 36.000 κατοίκους μειώθηκε και ο πληθυσμός της Αττικής σε σχέση με δέκα χρόνια πριν. Και όμως, σίτι δεν βρίσκεις όσο και να χτυπιέσαι.

ΔΥΟ ΚΙΛΑ ΚΕΡΑΣΙΑ €9

Του χρόνου πάλι, να είμαστε καλά.

ATHENS VOICES

★ ΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΤΗΚΑΝ ΔΗΜΟΣΙΩΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

«Μήνας που δεν έχει ρο, θέλει στο κρασί νερό».

(Κυρία σερβίροντας παγάκια στο ροζέ κρασί των φιλενάδων της. Athenee, Βουκουρεστίου, Σάββατο βράδυ)

«Στο President πάτε; Θαρραλέος! Αν πάτε ψηλά κουνάει από τον αέρα. Επί- τηδες τους φτιάχνουν έτσι τους ουρανοξύστες, για να έχουν ελαστικότητα».

(Ταξιτζής, Παρασκευή μεσημέρι, Εξάρχεια - Αμπελόκηποι)

«Γιώργο, είσαι στη μέση λίγο»

(Κορίτσι στον σκύλο του που εμποδίζει μηχανάκι να περάσει. Λυκαβηττός, κυριακάτικη βόλτα)

«Α, λυπάμαι, μετά τις 8 το βράδυ δεν σερβίρουμε καφέ»

(8.05΄ Τετάρτη βράδυ σε μπαρ της πλατείας Μαβίλη)

«Η γυναίκα μου όλο Παρλιάρo βλέπει. Κρατάει σημειώσεις, ψάχνει συνταγές... Να τά 'κανε κιόλας αυτά που βλέπει...»

(Συζήτηση αντρών, πλατεία Κολωνακίου, Παρασκευή πρωί)

«Επ, γκλίτερ από το πρωί. Έτσι μπράβο»

(Συνάντηση: Κορίτσια - γκλίτερ - μεσημέρι - Χαριλάου Τρικούπη - μίνι καύσωνας)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΝΕΣ

panikoval500@gmail.com

Τι σημαίνει το τέλος του Μπόρις Τζόνσον για το μέλλον του Συντηρητισμού;

Της ΣΟΦΙΑΣ ΚΑΛΑΜΑΝΤΗ

Η παραίτηση του Μπόρις Τζόνσον ήρθε ως αναμενόμενη εξέλιξη μετά από σειρά αρνητικών συγκυριών, που τους τελευταίους μήνες πήραν τη μορφή χιονοστιβάδας, προορισμένης να σημάνει το τέλος του Βρετανού πολιτικού από τον πρωθυπουργικό θώκο. Τα αλληπάλληλα σκάνδαλα των κρυφών πάρτι στο διάστημα του lockdown, η διαρκής έλλειψη τροφίμων σε συνδυασμό με τον πληθωρισμό και με αύξηση των φόρων γέννησαν μία νάρκη, η οποία, εν μέσω πανδημίας και πολέμου στην Ουκρανία, έμοιαζε να περιμένει το επόμενο λάθος βήμα που θα την πυροδοτήσει. Αυτό τελικώς συνέβη παίρνοντας τη μορφή σκανδάλου με εμπλεκόμενο τον Κρις Πίντσερ, αναπληρωτή αρχηγό των Συντηρητικών, ύστερα από καταγγελίες για σεξουαλική παρενόχληση δύο μελών του κόμματος σε ιδιωτικό δείπνο. Τις καταγγελίες ακολούθησαν οι μαζικές παραιτήσεις περισσότερων από 54 υπουργών και κυβερνητικών στελεχών, ώσπου ο Τζόνσον αναγκάστηκε να ανακοινώσει και τη δική του παραίτηση, παραμένοντας βέβαια στο πρωθυπουργικό αξίωμα μέχρι την εκλογή νέου επικεφαλής στο κόμμα.

Αν και η διαδρομή Τζόνσον προς την παραίτηση μοιάζει απολύτως διαυγής, το BBC ανέδειξε ένα παρασκήνιο της πρωθυπουργικής του θητείας, το οποίο φαίνεται να λειτούργησε ως υποδόριος επιταχυντής των εξελίξεων. Σύμφωνα με το βρετανικό δίκτυο, ο Τζόνσον φαίνεται να βρισκόταν αντιμέτωπος με μία διαρκή κριτική στο εσωτερικό του κόμματος των Συντηρητικών, με επίκεντρο την έλλειψη σαφούς οράματος, ιδεών και φιλοσοφίας στη συντηρητική κυβέρνηση. Ο πρώην επικεφαλής σύμβουλος στην κυβέρνηση και πλέον γνωστός επικριτής του, Ντόμινικ Κάμρινγκς, τον αποκάλεσε ένα «εκτός ελέγχου καροτσάκι ψώνιων» αφημένο σε ένα ανεξέλεγκτο ομορτοουνιστικό στροβίλισμα θέσεων και ιδεολογιών, ενώ μόλις τον Ιούνιο ο βουλευτής και πρώην υπουργός Τζέρεμι Χαντ τον κατηγορήσε για ξεκάθαρη έλλειψη «ακεραιότητας, ικανότητας και οράματος». Λαμβάνοντας υπόψη την πορεία του Τζόνσον προς την εξουσία οι παραπάνω μομφές δεν μοιάζουν αναίτιες. Έμπειρος πολιτικός με παρελθόν σε καίριες θέσεις, ένας «Oxford Man» με κλασικές σπουδές και ιδιαίτερη αδυναμία στην Αρχαία Ελλάδα, με παρουσιαστικό και ενδυματολογικές επιλογές που ενδεχομένως να ξενίζουν μοιάζοντας αλλοπρόσαλλες αλλά στην πραγματικότητα απολύτως αποδεκτές με κριτήρια βρετανικής αισθητικής, ο Τζόνσον εισήλθε με ορμή στο προσκήνιο τη στιγμή που το πολιτικό τοπίο ήταν «all about Brexit». Στο αποκορύφωμα των διαβουλεύσεων και του τεχνοκρατικού πυρετού για να ξεκινήσει η «μεγάλη έξοδος» του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ, ο Τζόνσον συνάντησε απέναντί του μία κουρασμένη, πολιτικά και επικοινωνιακά ξοδεμένη Τερέζα Μέι, νττημένη από την ανέφικτη ισορροπία μεταξύ της

επίλυσης των πρακτικών εμποδίων του αποτελέσματος του Δημοψηφίσματος και του καθισχυαστικού προσωπείου που όφειλε να διατηρήσει. Οι υποσχέσεις για ένα «Brexit Express», νοθευμένες με απλυστεύσεις και μπολιάσματα λαϊκισμού, έγιναν το άρμα πάνω στο οποίο ο Τζόνσον κατέκτησε με άνεση το πρωθυπουργικό αξίωμα. Οι σαφείς προγραμματικές θέσεις, το ιδεολογικό όραμα και η διαφανής πολιτική ταυτότητα παραγκωνίστηκαν από μεγαλοστομίες και έντεχνα επικοινωνιακά τερτίπια, ανταμείβοντας τον ικανό ρήτορα με το πρωθυπουργικό βάθρο, αλλά αφήνοντας τον ως προίκα τη σαθρή πολιτική υπόσταση της παρουσίας του στην κεφαλή των Συντηρητικών, κάτι για το οποίο όπως φαίνεται πληρώνει τώρα τις συνέπειες.

Η σημασία για το παράπονο που εξέφραζε σταθερά μεγάλη μερίδα μελών του αρχαιότερου εν ενεργεία συντηρητικού κόμματος δεν αφορά μόνο τον ίδιο τον Τζόνσον και τη βρετανική πολιτική, αλλά ανοίγει μία ευρύτερη συζήτηση γύρω από το μέλλον του Συντηρητισμού. Σε μία εποχή που ο προοδευσισμός και τα νεο-αριστερά κινήματα έχουν βρει τα πατήματά τους, περιχαρακωμένα στην προάσπιση του δικαιωτισμού και της πολιτικής των ταυτοτήτων, διεκδικώντας και κερδίζοντας την ψήφο εμποτισμένης συγκε-

κριμένων ομάδων, ποιο όραμα και ποια φιλοσοφία μπορεί να εξαργυρώσει το συντηρητικό στρατόπεδο ώστε να εισακουστεί;

Ο Μισέλ Ουελμπέκ, σε κείμενο που πρωτοδημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Le Figaro» το 2003 και φιλοξενείται στη συλλογή κειμένων «Παρεμβάσεις 2020», χαρακτηρίζει τη συντηρητική σκέψη ως τη μόνη αληθινή «πηγή προόδου». Συνδέοντας δύο φαινομενικά αντίθετους όρους, ο Ουελμπέκ αντιτάσσει το επιχείρημα πως η συντηρητική σκέψη μπορεί να αποτελέσει ένα θεωρητικό ανάχωμα απέναντι σε αυτόν το νέο προοδευσισμό, ο οποίος ορίζει την πρόοδο αποκλειστικά με γνώμονα τον νεωτερισμό της, δηλαδή πάνω στη θεωρητική βάση πως οτιδήποτε καινούριο είναι απαραίτητα και καλό, ανεξαρτήτως του εγγενούς περιεχομένου του. Για να πετύχει ο συντηρητισμός χρειάζεται, σύμφωνα με τον Ουελμπέκ, να στηριχθεί σε μία διανοητική οκνηρία, η οποία σε καμία περίπτωση δεν στερείται πνευματικής προσπάθειας, αλλά αγνοεί την εμμονική προσκόλληση στην αναζήτηση της καινοτομίας, ευνοώντας έτσι τη διαδικασία της σύνθεσης, που οδηγεί στην ανάδειξη βαθύτερων κοινών γνωρισμάτων και παραμερίζει τις επιφανειακές διαφορές. Κάτι τέτοιο σημαίνει πως απέναντι στον

κατακερματισμό και τη διαίρεση μέσα από ταμπέλες που η νεο-αριστερά ένθερμα προωθεί σήμερα, οι συντηρητικοί οφείλουν να αναζητήσουν και να υπενθυμίσουν όλα εκείνα που αποτελούν τις παγιωμένες αξίες υπό τις οποίες οι κοινωνίες ενώνονται και προοδεύουν αληθινά σε βάθος χρόνου. Απέναντι σε ένα συνεχώς συγκρουσιακό περιβάλλον, που χτίζεται από τον ζηλωτικό ακτιβισμό, τις στοχεύσεις του οποίου φροντίζει να εξιδανικεύει η δικαιωματιστική παράταξη, η συντηρητική σκέψη χρειάζεται με νηφαλιότητα να αναδεικνύει όλα εκείνα τα πολιτικά, πολιτισμικά και αισθητικά γνωρίσματα, που αποτέλεσαν τα ερείσματα διαχρονικών πολιτικών και κοινωνικών κεκτημένων στον δυτικό κόσμο.

Η παραίτηση του Μπόρις Τζόνσον φυσικά δεν αρκεί από μόνη της για να φέρει την οποιαδήποτε αλλαγή στο συντηρητικό πεδίο εν μία νυκτί, ούτε και σημαίνει σε καμία περίπτωση ότι ο διάδοχός του θα είναι απαραίτητα κάποιος με στιβαρό πολιτικό όραμα. Διαφαίνεται όμως ότι ακόμη και μέσα στο αποστειρωμένο πολιτικό περιβάλλον των τεχνοκρατικών πρακτικών, των φτηνών εντυπωσιασμών και λαϊκισμών, των επιφανειακών συγκρούσεων με καύσιμο διάφορες προφάσεις, αλλά και της βίας, η ανάγκη για νηφάλια πολιτική με βαθύτερο όραμα και ξεκάθαρη ταυτότητα είναι ακόμη για πολλούς το ζητούμενο, χωρίς να αποτελεί αποκλειστικό προνόμιο των αριστερών ομάδων. Το αν όσοι ασπάζονται τις παραπάνω ανησυχίες επαρκούν για να επέλθει η ουσιαστική αλλαγή, μένει να φανεί μελλοντικά, τόσο από τις επιλογές των Tories όσο και ευρύτερα. **Α**

Λευτέρης Χαρίτος

«**Με πηγαίνει
η ζωή. Δεν
την πηγαίνω**»

Ο ΣΚΗΝΟΘΕΤΗΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ
ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ
«ΑΓΡΙΕΣ ΜΕΛΙΣΣΕΣ» ΜΙΛΑΕΙ
ΣΤΗΝ ATHENS VOICE, ΛΙΓΟ
ΜΕΤΑ ΤΟ ΦΙΝΑΛΕ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ

Ε ΤΟΝ ΛΕΥΤΕΡΗ ΕΙΜΑΣΤΕ
ΦΙΛΟΙ. Εδώ και χρόνια.
Γνωρίζομαστε δηλαδή πριν
από τις «Αγριες Μελισ-
σες», τη μεγάλη τηλεοπτι-
κή επιτυχία με την οποία
έγινε γνωστός σε όλη την

Ελλάδα και χώρισε τη ζωή του
στα δύο. Στη εποχή προ των *Άγριων Μελισσών*.
Και στην εποχή μετά τις *Αγριες Μελισσες*. Οπό-
τε στέκομαι μεροληπτικά απέναντί του. Είμαι
θετικά προκατειλημμένη. Όπως και πολλοί
άλλοι. Ο Λευτέρης δεν προκαλεί συγκρού-
σεις και δεν δημιουργεί αντιθέσεις. Όσοι τον
γνωρίζουν, οι περισσότεροι, τον συμπαθούν.
Αλλά, αντίθετα από τους περισσότερους, εγώ
γνωρίζω πρόσωπα και πράγματα. Όπως ότι θα
παρατήσει τα πάντα, χωρίς προειδοποίηση,
εάν του το ζητήσει ο Ηρακλής. Τον έχω δει να
ακυρώνει σοβαρά ραντεβού για να περάσει
χρόνο με τον 15χρονο σήμερα γιο του. Ότι
είναι φεμινιστής. Το σύνθημα «Κάτω η πατρι-
αρχία» τον εκφράζει απόλυτα. Ότι κάνει πάνω
από δέκα χρόνια ψυχανάλυση.

Είχα τη δημοσιογραφική υποχρέωση να γνω-
στοποιήσω ότι ξέρω τον άνθρωπο που έχω
απέναντί μου. Σε αυτή τη συνέντευξη προσπά-
θησα να τον γνωρίσω καλύτερα, αλλά, σε κάθε
περίπτωση, παραμένει μία συζήτηση μεταξύ
φίλων. Συναντηθήκαμε ακριβώς την επομένη
του τελευταίου επεισοδίου των «Άγριων Μελισ-
σών». Το πρώτο πράγμα που μου είπε ήταν ότι
το ρολόι του –που μετράει σφυγμούς– χτύπησε
κόκκινο καθώς παρακολουθούσε το φινάλε,
μαζί με σχεδόν 2,5 εκατομμύρια τηλεθεατές.

— **Γιατί;**

Δεν ξέρω... Ήμουν super excited. Νόμιζα ότι θα πάθω εγκεφαλικό. Πήρα τρία Deron. Είχα άγχος για κάποιες σκηνές που μου είχαν φάει πολύ χρόνο και σκέψη. Ήθελα να δω εάν θα λειτουργήσουν.

— **Σε ποια σκηνή ανέβηκαν οι παλμοί;**

Δεν είμαι σίγουρος. Πρέπει να δω το λεπτό. Το πιο πιθανό είναι ότι ανέβηκε στη σκηνή του Μελέτη με τον Ακύλα. Ξέρεις πόσο δύσκολη σκηνή ήταν αυτή; Υπήρξαν λήψεις που το άλογο έτρεχε ανεξέλεγκτα επειδή φοβόταν τις κάμερες. Αφού ο Πιώργος (σ.σ. Γεροντιδάκης) κατέβηκε και έτρεμε. Είχαν ματώσει τα χέρια του από τα γκέμια.

— **Γιατί δεν είδαν οι τηλεθεατές καθόλου αίμα παρότι ο Ακύλας σφάχτηκε με δρεπάνι; Οι Αμερικάνοι σκηνοθέτες θα το είχαν δείξει.**

Ανάλογα, έχω δει και έτσι και γιουβέτσι. Δηλαδή, ο Κλιντ Ίστυουντ δεν θα έδειχνε αίμα. Εγώ ήθελα, αλλά δυστυχώς δεν βρήκαμε το κατάλληλο εφέ.

— **Η σκηνή πάντως θύμιζε λίγο Spaghetti Western.**

Ξέρεις πόσες αναφορές είχε σε ταινίες το χθεσινό επεισόδιο; Τις μετράγαμε σήμερα με τον Πέτρο Καλκόβαλη και τη Μελίνα Τσαμπάνη (σ.σ. σεναριογράφοι). Η σκηνή με την αποθήκη είναι από το *Inglourious Basterds* του Ταραντίνο. Είχαμε μια ταινία που λέγεται *Dead Man Walking* με τον Shawn Penn, που είναι η σκηνή που περπατάει ο Μελέτης στον διάδρομο. Το φινάλε είναι διάφορα, είναι και το *1900* του Μπερτολούτσι, είναι και Κουστουρίτσα, άμα θέλει κάποιος.

— **Συγκινήθηκαν γυρίζοντας το φινάλε μετά από τρία χρόνια;**

Όχι, γιατί είχα πολλά νεύρα και ήμουν πολύ κουρασμένος. Στα γυρίσματα ο σκηνοθέτης ζει μια κόλαση χιλιάδων προβλημάτων και το μόνο που πρέπει να καταφέρει είναι να έχει το κεφάλι του καθαρό. Την καλύτερη ατάκα την έχει πει ο David Fincher. Έχει πει ότι σκηνοθεσία είναι να έχεις να κάνεις δώδεκα πλάνα, αλλά να είναι σούρουπο και να πρέπει να επιλέξεις μόνο δύο. Έχει απόλυτο δίκιο. Η σκηνοθεσία μόνο τέχνη δεν είναι, δυστυχώς.

— **Εσύ είχες νεύρα;**

Δεν φαίνεται αλλά έχω.

— **Πώς τα καταφέρνεις να μοιάζεις πάντα τόσο ήρεμος;**

Δεν είναι κάτι, ούτε είμαι ιδιαίτερα χαρούμενος που μπορώ και τα καταφέρνω. Απλώς μου κάνει πιο εύκολη τη ζωή και τη συνεργασία με τους ανθρώπους.

— **Παρότι νομίζω ότι σε ξέρω καλά, ακόμα δεν έχω καταλάβει τι πραγματικά θέλεις. Δεν σε έχω ακούσει ποτέ να μιλάς για δικά σου σχέδια. Σαν να αφήνεις τα πράγματα να σε πάνε...**

Δεν έχω επιλέξει ποτέ τίποτα, παρά μόνο κάτι μικρού μήκους ταινίες όταν ήμουν μικρός. Δηλαδή μου είναι πολύ πιο εύκολο –είναι ψυχαναλυτικό αυτό– να κάνω κάτι που θα μου δώσουν, παρά κάτι που θα επιλέξω εγώ. Όντως με πηγαίνει η ζωή. Δεν την πηγαίνω.

— **Σου έχει βγει πάντως...**

Κοίτα, σκηνοθέτης γίνεσαι μόνο αν επιμένεις. Κανείς δεν θα σε ζητήσει εάν δεν έχεις αποδείξει ότι μπορείς. Πρέπει να σκηνοθετείς συνέχεια. Δικά σου, ξένα, δεν έχει σημασία. Αλλά αυτό ισχύει και για όλους τους καλλιτέχνες. Δηλαδή, για να γίνεις Χωμενίδης πρέπει να γράφεις.

— **Είναι και θέμα τύχης;**

Βρε παιδί μου, σου είπα και πριν. Νομίζω ότι είμαι καλός συνεργάτης. Δηλαδή επειδή είμαι έτσι ήρεμος και δεν έχω πολύ εγωισμό, αρέσει πολλές φορές σε ανθρώπους να δίνουν δύσκολες δουλειές σε έναν τέτοιο άνθρωπο.

— **Με τις «Άγριες Μέλισσες» πώς προέκυψε η συνεργασία σου;**

Έψαχναν έναν σκηνοθέτη που να είναι λίγο έξω από αυτούς που κάνουν τηλεόραση.

— **Και γιατί εσένα;**

Νομίζω ότι οι κινηματογραφικοί σκηνοθέτες δεν θα έλεγαν «ναι». Κανείς. Δηλαδή εγώ έσπασα ένα στερεότυπο. Αλλά το έσπασα συνειδητά, δεν έγινε κατά τύχη. Είπα οκ, αφού είναι ωραίο το σενάριο και δεν είχα και καμιά άλλη τρομερή πρόταση, πάμε να το κάνουμε! Υπήρχε τότε πολύς κόσμος που μου είπε ότι είμαι τρελός.

— **Τι σου άρεσε στο σενάριο;**

Μου άρεσε πάρα πολύ η πλοκή. Είδα έναν κόσμο που μπορούσα να φτιάξω. Μου άρεσε πολύ η ίντριγκα, ξέ-

ρεις, το crime στοιχείο. Μου άρεσε πάρα πολύ ότι αυτή παντρεύεται και τον σκοτώνει. Με το που το διάβασα, είχα δει τον φόνο κατευθείαν.

— **Ποιος σου είπε να μη δεχτείς;**

Ο μπαμπάς μου. Μου είπε “better not”.

— **Δηλαδή ο άνθρωπος που σε μύπησε στον κινηματογράφο προσπάθησε να σε αποτρέψει. Πες μου λίγα λόγια για τον μπαμπά σου και τη σχέση του με το σινεμά.**

Η γιαγιά μου ήταν καθαρίστρια στα πρώτα στούντιο του Φίνου, τη δεκαετία του '30 και του '40, και στον κινηματογράφο «Αττικών». Και επειδή μεγάλωνε μόνη της τον μπαμπά μου, τον έπαιρνε το βράδυ και τον κοίμιζε στα καθίσματα.

— **Λίγο σαν το «Σινεμά ο Παράδεισος».**

Είναι λίγο. Έβλεπε ταινίες από μωρό. Καουμποίκα, πόλεμους... Και εγώ τα είχα δει όλα από μικρός. Με πήγαине τις Κυριακές και εμένα στο «Αττικών» και βλέπαμε πολεμικά και τέτοια. Στα 15 μου με πήγε σε ταινία τουΤαρκόφσκι. Κοιμήθηκα, συνειδητά, από κόντρα. Ήταν ό,τι πιο βαρετό. Αλλά θυμάμαι ότι ξύπνησα στη μέση της ταινίας και άνοιξα τα μάτια μου και σκέφτηκα «τι ωραίο!».

— **Με αυτά τα ερεθίσματα θα έλεγε κανείς ότι θα ήθελες να γίνεις ο σκηνοθέτης αριστουργημάτων.**

Δεν ξέρω, δεν έγινε. Θα ήθελα παρά πολύ να κάνω μια ταινία και να πάω στις Κάννες. Όλοι θα το ήθελαν. Από την άλλη, εφόσον για κάποιο λόγο δεν έχω προσανατολιστεί προς τα εκεί, δεν θα συμβεί ως διά μαγείας. Νομίζω μου αρέσει πάρα πολύ η επικοινωνία με το κοινό. Το *Dolphin Man* (σ.σ. ντοκιμαντέρ του 2017 για τη ζωή του Jacques Mayol) επικοινωνήσε με πολύ κόσμο.

— **Γιατί δεν έχουμε Φίνο σήμερα;**

Δεν έχουμε Φίνο γιατί δεν υπάρχει Φίνος. Όμως, εάν μιλήσεις σε κινηματογραφιστές, θα σου πουν ότι οι ταινίες του Φίνου δεν είναι σινεμά. Και έχουν δίκιο. Είναι σαν θέατρο. Εκείνη την εποχή στην Ευρώπη γυρίζονταν όλα τα τεράστια αριστουργήματα –ο Φελίνι και ο Μπέργκμαν τότε έκαναν τις ταινίες τους– και εμείς κάναμε τη «Δεσποινίς διευθυντή»... Τρελό.

— **Πώς το εξηγείς;**

Κάθε χώρα κάτι έχει, κάτι δεν έχει. Εμείς έχουμε λογοτεχνία και ποίηση. Δεν είναι το σινεμά αυτό που θα μας ζήσει. Ακόμα και σήμερα δεν έχουμε σχολή κινηματογράφου στην Ελλάδα. Υπάρχουν μονάδες. Ο Λάνθιμος. Ο Αγγελόπουλος. Δεν έχουμε όμως, για παράδειγμα οι Ρουμάνοι, δέκα, ας πούμε, Μουντζίου. Τώρα βέβαια υπάρχει αυτό το weird wave αλλά δεν νομίζω ότι θα μείνει.

— **Γιατί νομίζεις ότι δεν έχουμε εμπορικό κινηματογράφο;**

Δεν μπορώ να το εξηγήσω. Υπάρχουν υπέροχες ταινίες συναδέλφων μου που για κάποιο λόγο δεν είχαν μαζική απήχηση. Υπάρχει όμως δυστυχώς και κάτι άλλο. Καλλιτέχνης στην Ελλάδα, ας πούμε παραδοσιακά, θεωρείται ένας τύπος ο οποίος δεν απευθύνεται σε κανένα. Το λέω με την έννοια ότι υπάρχει αυτή η δεισιδαιμονία ότι εάν κάνεις κάτι το οποίο αρέσει σε πολύ κόσμο είναι ευτελές.

— **Πολλοί είπαν ότι οι «Μέλισσες» έφεραν τον κινηματογράφο στην τηλεόραση.**

Ο κινηματογράφος είναι στην αίθουσα και όχι στην οθόνη της τηλεόρασης. Όταν βλέπεις κινηματογραφικές ταινίες στην τηλεόραση, δεν χωράνε, το νιώθεις αυτό το πράγμα, γιατί είναι μια αφήγηση που έχει γίνει για το μεγάλο πανί. Η τηλεόραση έχει άλλη γλώσσα. Σε όλο τον πλανήτη η τηλεόραση γίνεται πιο γρήγορα και πιο φθηνά από το σινεμά. Όταν λοιπόν λένε ότι οι «Μέλισσες» έφεραν τον κινηματογράφο στην τηλεόραση, απλά εννοούν ότι κάναμε σωστά τη δουλειά μας.

— **Δηλαδή;**

Δηλαδή κάναμε σκηνές που είχαν πέντε πλάνα παραπάνω, ωραία εικόνα, καλό μοντάζ, σωστή μουσική... Αλλά είναι τηλεόραση, δεν είναι σινεμά.

— **Τι νομίζεις ότι θα μείνει από τις «Μέλισσες»;**

Νομίζω θα μείνει το πολύ ανθρώπινο στοιχείο. Το συναι-

σθημα. Ήταν μια σειρά που δεν κιότεψε να κοιτάξει στα μάτια τον θάνατο, τον έρωτα, την καθημερινότητα, την πολιτική. Πράγματα τα οποία ειδικά στην Ελλάδα κάπως τα αποφεύγουμε. Τα κάνουμε λίγο έμμεσα. Εγώ θυμάμαι να μαθαίνουμε ότι η σύγκρουση δεν πρέπει να φαίνεται πολύ. Το οποίο είναι μια μαλακία και μισή, η σύγκρουση πρέπει να είναι σύγκρουση. Δεν υπάρχει υπόγεια σύγκρουση, ας πούμε, να κοιταζόμαστε και να μη μιλάμε.

— **Εσένα προσωπικά τι θα σου αφήσουν οι «Μέλισσες»;**

Η αίσθηση που θα μου μείνει είναι χιλιάδες άνθρωποι, εκατομμύρια, να με κοιτάνε και να μου χαμογελάνε για ένα πράγμα το οποίο έκανα με πολύ κόπο από το σπίτι μου την εποχή του κορωνοϊού. Ένιωσα ξανά σαν παιδί με αυτό το πράγμα.

— **Η κριτική σε πείραξε;**

Όχι, γιατί ήμουν πολύ σίγουρος στις αποφάσεις μου. Δηλαδή είχα κάνει κριτική πριν να μου την κάνουν. Έλεγαν, για παράδειγμα, «Γιατί φοράει κραγιόν η Ελένη»; Μα ήθελα να φοράει κραγιόν διότι θεωρούσα ότι ήταν μια πρωταγωνίστρια που έπρεπε να φοράει κραγιόν.

— **Εσύ τι αρνητικό βρίσκεις στις «Μέλισσες»;**

Το βασικό αρνητικό των «Μελισσών» πηγάζει και λίγο από την έλλειψη χρόνου. Δηλαδή πολλές φορές γίνονταν τσαπατσουλιές. Αυτό νομίζω που κράτησε το επίπεδο, ακόμη και αν έβλεπες μια πιο πρόχειρα φτιαγμένη σκηνή που δεν είχε τα σωστά props ή το σωστό ντεκόρ, ήταν το performance των ηθοποιών και το κείμενο.

— **Θα πεις ένα παράδειγμα;**

Το «Διαφάνι» είχε πολλά... νεκροταφεία. Από την πρώτη σεζόν μέχρι τώρα αλλάξαμε 5-6 location.

— **Γιατί;**

Για λόγους πρακτικούς. Όταν πρωτοξεκινήσαμε πήγαμε στο καλύτερο που βρήκαμε που ήταν όμως μακριά. Μετά ψάξαμε για πιο κοντινό. Όταν πια φτάνεις στην τρίτη σεζόν, δεν έχεις χρόνο να κάνεις τίποτα!

— **Πού ήταν το πρώτο και πού το τελευταίο νεκροταφείο;**

Το πρώτο ήταν στο Καλέντζι. Το τελευταίο ήταν στο πλατό. Δεν φτιάξαμε τίποτα, ακουμπήσαμε τους τάφους πάνω στο γκαζόν.

— **Έχει αλλάξει προς το καλύτερο το τηλεοπτικό τοπίο;**

Έχει ξεκινήσει ένα κύμα μίνι σειρών το οποίο φαίνεται ότι είναι συμπαθητικό. Ο «Σιωπηλός δρόμος», που είναι πάλι με σενάριο της Μελίνας και του Πέτρου, ήταν ωραία σειρά και είναι κιόλας η πρώτη ελληνική σειρά που πουλήθηκε στο εξωτερικό. Πρώτη φορά ever. Περιμένουμε τώρα όλοι με αγωνία την καινούρια σειρά του Βασίλη Κεκάτου. Που λογικά θα είναι μια συγκλονιστική σειρά, έτσι όπως πρέπει να γίνονται οι σειρές, γιατί ο Κεκάτος είναι ένας νέος σκηνοθέτης ο οποίος έχει βραβευθεί δύο φορές στις Κάννες για μικρού μήκους ταινίες. Πολύ ταλαντούχο πλάσμα.

— **Η δική σου επόμενη σειρά;**

Η δική μου επόμενη σειρά είναι «Η Μάγισσα». Διαδραματίζεται το 1918 στη Μάνη, προεπαναστατικά δηλαδή. Θέλουμε να το κάνουμε και λίγο fantasy. Θα έχουμε μάχες, θα έχουμε άλογα, θα έχουμε σπαθιά... Πρέπει να χτίσουμε ένα τεράστιο πύργο για ντεκόρ. Θα είναι πάλι μια τρέλα. Δηλαδή, οι σκηνές των «Μελισσών» θα μοιάζουν παιχνιδάκι μπροστά σε αυτό.

— **Οπότε έκανες πρόβα στο φινάλε των «Άγριων Μελισσών» με τον Μελέτη να σφάζει τον Ακύλα πάνω στο άλογο;**

Είναι αλήθεια αυτό που λες. Προσπάθησα να αποδείξω λίγο στον εαυτό μου ότι μπορώ να το ακουμπήσω αυτό το πράγμα. Έστω με ένα άλογο και έναν άνθρωπο. Τώρα θα έχω 50 ανθρώπους με άλογα...

— **Πηγαίνεις σινεμά με τον γιο σου;**

Δεν θέλει. Βαριέται. Το access είναι τελείως διαφορετικό σήμερα στα παιδιά. Εμένα, εάν δεν μου τα έδειχνε ο μπαμπάς μου, δεν θα τα έβλεπα ποτέ από μόνος μου. Τώρα υπάρχουν όλα στο διαδίκτυο. Έχω μια βαθιά πίστη ότι θα τα ανακαλύψει μόνος του όταν έρθει η ώρα. **A**

Κατεβαίνοντας με το αμάξι την οδό Πειραιώς, το ραδιόφωνο έπαιζε «Εγώ είμαι και του λιμανιού, εγώ είμαι και του σαλονιού», με τον μεγάλο Στράτο Διονυσίου. Εγώ δεν ήμουν ποτέ τόσο αλάνι για να είμαι του λιμανιού κι ευτυχώς δεν είχα όνειρα σαλονιού. Με κάτι τέτοιες σκέψεις συνάντησα τον σπουδαίο μας φωτογράφο, Θανάση Καρατζά, έξω από τη ΣΚΥΠ, στην Πειραιώς, απέναντι ακριβώς από την ΕΛΑΙΣ. Η Πανελλήνιος Σχολή Κλωστικής Υφαντικής Πλεκτικής (ΣΚΥΠ) ήταν πολύ δημοφιλής τις περασμένες δεκαετίες και πολλά παιδιά απ' όλη την Ελλάδα έρχονταν εδώ για να σπουδάσουν αυτές τις τέχνες, ενώ σήμερα στεγάζει ΕΠΑΛ και ΙΕΚ του Πειραιά. Ακριβώς από αυτό το σημείο και δεξιά όπως κατεβαίνει κανείς την Πειραιώς βρίσκονται τα Καμίνια, που για πολλές δεκαετίες είχαν τη φήμη της πιο υποβαθμισμένης περιοχής του Πειραιά. Συνοδοιπόρος μας σε αυτή τη βόλτα η ιστορικός και Διευθύντρια Πολιτισμού του Δήμου Πειραιά, Ευαγγελία Μπαφούνη.

ΕΡΓΑΤΙΚΗ, ΛΑΪΚΗ ΣΥΝΟΙΚΙΑ

Χαμηλά σπίτια της δεκαετίας του 1960 και του 1970 εναλλάσσονται με πιο σύγχρονες πολυκατοικίες και κάπου-κάπου ξεπετάγονται και κάτι τέρατα 100 διαμερισμάτων. «Ανέκαθεν τα Καμίνια ήταν μια γνήσια εργατική, λαϊκή συνοικία. Μέχρι και τη δεκαετία του 1980 ήταν μάλλον περίεργο να έχει τελειώσει κανείς το πανεπιστήμιο, ενώ οι περισσότεροι ήταν ιδιοκτήτες στα σπίτια τους, δεν έβλεπες ξένο κόσμο να έρχεται να νοικιάζει. Τα τελευταία χρόνια η εικόνα αυτή έχει διαφοροποιηθεί αρκετά, έχουν εγκατασταθεί γιατροί, δικηγόροι, καθηγητές κ.λπ. από άλλες περιοχές, που αναζητούν μια πιο φθηνή κατοικία», λέει η Ε. Μπαφούνη. Πράγματι, το γειτονικό Νέο Φάληρο, από την άλλη πλευρά της Πειραιώς, είναι αρκετά πιο ακριβό από τα Καμίνια. Τα Καμίνια, επίσης, βρίσκονται κοντά σε όλα. Από τη μία πλευρά η Πειραιώς και από την άλλη η Θηβών, πολύ κοντά και ο ηλεκτρικός του Νέου Φαλήρου, ενώ το κέντρο του Πειραιά απέχει μόλις δύομισι χιλιόμετρα. Μαζί με τον Νικόλαο Μέλιο η Ε. Μπαφούνη εξέδωσαν το 2005 το βιβλίο «Κάτω στον Πειραιά στα Καμίνια» και είχε πολλά να μας πει. Η πειραιϊκή χερσόνησος στο τέλος της τριτογενούς περιόδου (66 εκατομμύρια έως 2,6 εκατομμύρια χρόνια πριν) χωρίστηκε από την Αττική εξαιτίας γεωλογικών αναστατώσεων, με αποτέλεσμα ο Πειραιάς να είναι ένα νησί. Η θαλάσσια ζώνη μεταξύ Πειραιά και Αττικής ονομαζόταν Αλίπεδο. Στο πέρασμα των χρόνων, τα νερά της βροχής, που σχημάτιζαν ορμητικούς χειμάρρους, παρέσυραν το γαιώδες επίστρωμα των βουνών ως τις ακτές με αποτέλεσμα τη δημιουργία αρχικά μιας αβαθούς στενής

θαλάσσιας ζώνης μεταξύ Αθήνας και Πειραιά, που σταδιακά μετατράπηκε σε μια ελώδη και τελικά σε πηλώδη περιοχή. Σε αυτή την περιοχή βρίσκονται τα Καμίνια, τα οποία πήραν το όνομά τους από τα καμίνια, τα κεραμουργεία δηλαδή. Μέχρι τότε επικρατούσαν οι ονομασίες **Βάρυ, Κάτω Βάρυ, Βρομόλυμνη**, καθώς η περιοχή πλημμύριζε συνεχώς. Όταν το 1896 πλημμύρισαν ο Ιλισσός και ο Κηφισός έγραφε η εφημερίδα «Εμπρός»: «Η πρώτη εντύπωσης ιδίως εις την συνοικίαν των Καμινίων είναι φρικώδης. Τα τέσσερα πέμπτα των οικιών κατέρρευσαν. Αι διασωθείσαι είναι σχεδόν ετοιμόρροποι. Εγνώσθη ότι εξεχώσθησαν 15 νεκροί εκ Καμινίων».

Από τη μια, οι πλημμύρες, τα κουνούπια, το ανθυγιεινό περιβάλλον έκαναν τη γη φθηνή. Από την άλλη, το λασπώδες έδαφος ήταν ιδανικό για τα κεραμουργεία. Έτσι, αρκετοί ήταν εκείνοι που αγόρασαν μεγάλες εκτάσεις για να τις νοικιάζουν στη συνέχεια στους κεραμουργούς. Ένας από αυτούς ήταν και ο δήμαρχος Πειραιά και επιχειρηματίας **Θεόδωρος Ρετσίνας**. Εύκολα μπορούσε να στηθεί ένα καμίνι, όπως λέει η Ε. Μπαφούνη. Χρειαζόσουν χώμα και νερό. Το νερό εδώ βρισκόταν μόλις στο 1,20μ. βάθος. Η λάσπη έμπαινε σε καλούπια, τα οποία ξεραίνονταν στον ήλιο και μετά ψήνονταν στο φούρνο. Σύμφωνα με αναφορές, ήδη τη δεκαετία του 1850 λειτουργούσαν περίπου 60 καμίνια, γίνονταν εξαγωγές στην Κωνσταντινούπολη και μεγάλο μέρος της Αθήνας και του Πειραιά χτίστηκε από αυτά εδώ τα τούβλα.

Κυκλαδίτες εργάτες αλλά και από άλλα νησιά του Αιγαίου έρχονταν κατά δεκάδες για να εργαστούν στα καμίνια. Αρχικά δούλευαν Απρίλιο - Οκτώβριο, όσο λειτουργούσαν και τα κεραμουργεία, κι

επέστρεφαν στα νησιά τους. Σιγά-σιγά άρχισαν να φέρνουν και τις οικογένειές τους και να εγκαθίστανται μόνιμα εδώ. Με απόφαση του Δήμου Πειραιά, το 1937, δρόμοι που δεν είχαν ονοματοδοτηθεί πήραν ονόματα νησιών από τα οποία προερχόταν το μεγαλύτερο μέρος των κατοίκων.

ΤΑ ΔΙΑΣΗΜΑ ΟΙΝΟΜΑΓΕΙΡΕΙΑ ΚΑΙ Η ΕΛΛΕΙΨΗ ΑΓΩΡΑΣ

Σταματάμε στην οδό Ιωάννη Κατσούλη 77, στο οινομαγειρείο «**Η Ζωοδόχος Πηγή**», διάσημο στην περιοχή και όχι μόνο, με τις καλύτερες συστάσεις. Λειτουργούσε ως η μπακαλοταβέρνα του Γρηγόρη μετά τον πόλεμο, μπακάλικό δηλαδή, με 3-4 τραπέζια, που σέρβιρε ένα κρασί ή ένα ούζο, με λίγο τυρί, ντομάτα, ψωμί, ένα κορν μπιφ. Φανταστείτε κάτι σαν την μπακαλοταβέρνα του Ζήκου, του Κώστα Χατζηνηρήστου δηλαδή, στην εργάρα «**της κακομοίρας**». Στους τοίχους θα δείτε διάφορους πίνακες με την υπογραφή «Μάριος». Ο Μάριος ήταν ένας τύπος που του άρεσε το κρασί και έφτιαχνε πίνακες για τα καπνελιά της εποχής με αντάλλαγμα να πίνει τσάμπα για καμιά βδομάδα. Σπουδαίο είναι και το **Καπνελιό του Ζάχου**, στην Κομοτηνή 37, με τα μεγάλα βαρέλια κρασί τριγύρω. Ήταν κι αυτό παλιότερα μπακαλοταβέρνα, του Μπαταγιάννη. Υπήρχε και του Τηγανέλου αλλά, δυστυχώς, έκλεισε. Εκτός από τις παραπάνω ταβέρνες, τις οποίες ενδεικτικά αναφέραμε, στα Καμίνια υπάρχουν ακόμη μικρά διαμαντάκια τα οποία είναι έτοιμα να καλύψουν τα γούστα και του πιο απαιτητικού πελάτη. Τα Καμίνια εκτός από τις ταβέρνες

ΚΑΤΩ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ ΣΤΑ ΚΑΜΙΝΙΑ

Μια βόλτα στο χθες και στο σήμερα της –για δεκαετίες– πιο υποβαθμισμένης συνοικίας του Πειραιά

Του ΤΑΚΗ ΣΚΡΙΒΑΝΟΥ - Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

1 & 3. Οι δύο όψεις του μύλου Νικολετόπουλου. 2. Ο μύλος Σαραντόπουλου. 4, 5 & 6. Κλασικές εικόνες από τη γειτονιά των Καμινίων.

τους ήταν γνωστά και για τα καφενεία τους τα οποία ήταν τόπος συνάντησης, συνάντησης, ανεύρεσης εργασίας, πληροφόρησης των πολιτικών ειδήσεων αλλά και νέων από την πατρίδα. Ακόμη και σήμερα υπάρχουν πολλά τέτοια καφενεία ή και πιο σύγχρονα καφέ όπου συναντιέται η νεολαία της περιοχής. Τα περισσότερα είναι συγκεντρωμένα στην κεντρική πλατεία των Καμινίων, την **πλατεία Νίκου Λεγάκη**, προς τιμήν του γιατρού, επικεφαλής της Δημοτικής Παράταξης ΑΚΙΚΑΠ, η οποία επιχείρησε να χαράξει μια διαφορετική, αναπτυξιακή πορεία για την περιοχή. Η νεολαία συναντιέται επίσης στα μπαράκια που λειτουργούν, αλλά η γειτνίαση με το κέντρο του Πειραιά, το **Δημοτικό Θέατρο** και το **Πασαλιμάνι** προσφέρει περισσότερες διεξόδους. Τα τελευταία χρόνια επιχειρείται η συγκρότηση αγοράς, με καταστήματα κυρίως ενδυμάτων ή υπηρεσιών, κυρίως κατά μήκος της οδού **Αγίου Ελευθερίου**, ο οποίος είναι και ο κεντρικός οδικός άξονας της περιοχής. Εγχείρημα δύσκολο, αν σκεφτεί κανείς ότι ο Πειραιάς και η αγορά του βρίσκονται σε απόσταση μικρότερη των δύο χιλιομέτρων.

ΖΗΤΩ Ο ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑΙ

Στους δρόμους βλέπεις γειτονίσσες να κάθονται έξω από τις πόρτες και παιδάκια να παίζουν στο δρόμο. Στη συνοικία βρίσκονται ένα λύκειο, ένα γυμνάσιο, 10 δημοτικά, 10 νηπιαγωγεία, ένα ειδικό σχολείο και ένα ειδικό νηπιαγωγείο. Τα Καμίνια διατηρούν το χαρακτήρα μιας γειτονιάς και έχουν καμάρι τον **Ατρόμητο Πειραιώς**. Με έτος ίδρυσης το 1926 και για χρώματα το μπλε και το άσπρο, σήμερα αγωνίζεται στις τοπικές κατηγορίες του Πειραιά, όμως τις δεκαετίες του 1950 και του 1960 είχε σπουδαία ομάδα, είχε παίξει και στην πρώτη εθνική, ενώ παίκτες του είχαν πάρει μεταγραφή σε Ολυμπιακό, Παναθηναϊκό, ΑΕΚ, Εθνικό, παίκτες όπως ο Σιδέρης, ο Χριστόπουλος, ο Σούμπασης, ο Παπαγεωργίου, ο Μύλλερ, ο Χανιώτης, ο Κουτσιβίτης, ο Μπενάρδος και πολλοί άλλοι. Εδώ, στα Καμίνια, είχε έρθει και ο ηθοποιός **Αλέκος Αλεξανδράκης** με την **Αλίκη Γεωργούλη**, αναζητώντας την περιοχή όπου θα γύριζε το «*Συνοικία το όνειρο*», πριν καταλήξει στα Πετράλωνα.

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΑΛΕΥΡΟΜΥΛΟΙ

Στον **Μέγα Οδηγό Πειραιώς** που εκδόθηκε το 1929 αναφέρεται ότι στην απογραφή του περασμένου έτους, το 1928, κατεγράφησαν 5.975 κάτοικοι στα Καμίνια και 5.938 στα Νέα Καμίνια. Μεταξύ άλλων, αναφέρονται τρεις παθολόγοι-παιδίατροι, ένας οδοντίατρος, δεκάδες ιδιοκτήτες κάρων, ζαχαροπλαστεία, καφενεία, οινομαγειρεία, κουρεία, κεραμοποιεία και διάφορες άλλες επιχειρήσεις, οι σημαντικότερες όμως, ίσως, ήταν οι μεγάλοι αλευρόμυλοι. Από το 1869, χρονιά κατά την οποία εγκαινιάστηκε ο σιδηρόδρομος Αθηνών- Πειραιώς, θεωρήθηκε ότι η πόλη του Πειραιά χωρίστηκε στα δύο, στον κεντρικό Πειραιά και τις δευτερεύουσες συνοικίες στις οποίες συμπεριλαμβάνονταν και τα Καμίνια. Η χαμηλή αξία της γης στην περιοχή, ευνόησε την εγκατάσταση βιομηχανικών μονάδων με τους αλευρόμυλους να καταλαμβάνουν εξέχουσα θέση. Οι **μύλοι του Βασίλειου Κωνσταντόπουλου**, πατέρα της Κατίνας Παξινού, ήταν οι σημαντικότεροι στο γύρισμα του εικοστού αιώνα και εκτείνονταν σε ένα ολόκληρο οικοδομικό τετράγωνο αφού οι αλευρόμυλοι χρειάζονται μεγάλες αποθήκες για να αποθηκεύεται το σάρι, αλλά και πολλά εργατικά χέρια. Σήμερα στέκει ακόμα ο **μύλος του Σαραντόπουλου**, σε ένα κατάμαυρο από τα χρόνια κτίριο, αλλά και ο σχεδόν ερειπωμένος **μύλος του Γεωργή Νικολετόπουλου**. Θα τον δείτε στην πλάτη του **εργοστασίου Κεράνη**, με τη μία πλευρά του να βρίσκεται επί της Πειραιώς. Λίγο πριν το 2004 και τους Ολυμπιακούς Αγώνες είχε βαφτεί η πρόσοψή του και είχαν τοποθετηθεί φωτάκια που έκαναν την εικόνα του εντυπωσιακή το βράδυ. Βιτρίνα μπροστά για τους περαστικούς, ρημαδιό από πίσω. Σήμερα που ξεφτίσανε οι μπογιές και φύγανε τα φώτα είναι ρημαδιό κι από μπροστά.

*Το βιβλίο «Κάτω στον Πειραιά στα Καμίνια» εκδόθηκε από το Ινστιτούτο Μελέτης της Τοπικής Ιστορίας και της Ιστορίας των Επιχειρήσεων (ΙΜΤΙΙΕ). Είναι το ένα μέρος μιας τριλογίας, η οποία συμπληρώνεται από το «Τα Καμίνια εντός» του Ιερώνυμου Πολλάτου και το «Καμίνια Πειραιά ο Σπαθαράιο Σάμου» της Ευαγγελίας Μπαφούνη. **Α**

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ 27ΧΡΟΝΗΣ ΑΘΛΗΤΡΙΑΣ, ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΚΛΗΡΕΣ ΠΡΟΠΟΝΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΒΑΘΡΟ

Της ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ
ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΥ

Η

Ευαγγελία Πλατανιώτη, πρωταθλήτρια της καλλιτεχνικής κολύμβησης, μιλάει στην Athens Voice για τις φετινές επιτυχίες, την προσωπική της ζωή και το μέλλον

«Φέτος ήταν η χρονιά που ήθελα να τα παρατήσω, είχα πει

στην προπονήτριά μου ότι η καλλιτεχνική κολύμβηση σταματάει για μένα» είναι τα πρώτα λόγια της 27χρονης Ευαγγελίας, που ολοκλήρωθηκε την Κυριακή (17/7) το βράδυ στο κολυμβητήριο του Αλίμου. Απλή, με το πολύχρωμο μαγιό της, στο πρόσωπό της δεν υπάρχει ίχνος make-up – φρεσκάδα, λάμψη και γλυκύτητα συνοδευμένη από το χαμόγελο της επιτυχίας. Διασχίζουμε τις εγκαταστάσεις σιγά σιγά για να κατευθυνθούμε στο τελικό μας προορισμό, την πισίνα όπου προπονείται και περνάει το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας της κάνοντας αυτό που αγαπά. Σήμερα έχει day off, για να επιστρέψει αύριο κανονικά στις επάλξεις. Καθόμαστε αναπαυτικά σε απόσταση αναπνοής από την πισίνα, η μυρωδιά του χλωρίου είναι έντονη, κοιτάζω τριγύρω μου αθλητές και προπονητές κάτω από τη ζέση να προπονούνται σκληρά για να σημειώσουν τις δικές τους επιτυχίες. Λέμε για τη ζωή στην Αθήνα, τις φίλιες, τους έρωτες και κυρίως τον πρωταθλητισμό, και κάπου εκεί ξεκινά να παίζει το Show Must Go On των Queens, κοιταζόμαστε στα μάτια, γελάμε αυτόματα και ξέρουμε πως δεν ήταν τυχαίο. Το τραγούδι της επιτυχίας είναι αυτό που την έκανε «χάλκινη» παγκόσμια πρωταθλήτρια στο ελεύθερο σόλο της καλλιτεχνικής κολύμβησης στο παγκόσμιο υγρού στίβου στη Βουδαπέστη. Ξεκίνησε να κολυμπάει σε ηλικία πέντε ετών και στα επτά της ασχολήθηκε ταυτόχρονα με το μπαλέτο και τη ρυθμική γυμναστική, οπότε η ενασχόλησή της με την καλλιτεχνική κολύμβηση ήταν λίγο πολύ μονόδρομος. Ζέσταμα, cardio, ασκήσεις μυϊκής ενδυνάμωσης, μπαλέτο, ευλυγισία, αρκετό κολύμπι, ασκήσεις τεχνικής, ατελείωτες φιγούρες και τέλος η πολυπόθητη χορογραφία γίνονται η καθημερινότητά της. Μετά από μία δεκαετία στην παγκόσμια ελίτ της καλλιτεχνικής κολύμβησης, όντας μέλος της εθνικής ομάδας από το 2007, έχει «χάσει» σήμερα το μέτρημα των συμμετοχών της σε αγώνες. Το σίγουρο είναι ότι στις σπουδαίες στιγμές της ανήκει η συμμετοχή σε τρεις Ολυμπιακούς Αγώνες (παρότι δεν κατάφερε να συμμετάσχει στο Τόκυο αφού βρέθηκε θετική στον κορωνοϊό), τα πέντε Παγκόσμια Πρωταθλήματα, ενώ σημαντική στάθηκε στην πορεία της η φράση «Μείνε, μη σταματήσεις, θα σε κάνω παγκόσμια» της ομοσπονδιακής προπονήτριας Αναστασίας Γκούτσεβα, που την ώθησε στο να κατακτήσει δύο μετάλλια στο Ευρωπαϊκό της Βουδαπέστης τον Ιούνιο του '22 (στο τεχνικό πρόγραμμα του σόλο και στο ελεύθερο πρόγραμμα).

Από την «παραίτηση» στα δύο χάλκινα

Η Ευαγγελία, όπως μου λέει, δεν έχει συνειδητοποιήσει ακόμη πλήρως την επιτυχία της φετινής χρονιάς «Η κατάκτηση του χρυσού μεταλλίου στο ελεύθερο σόλο καλλιτεχνικής κολύμβησης ΟΠΕΝ κατηγορίας με κάνει χαρούμενη, μου έδειξε σε τι φυσική και ψυχική κατάσταση βρίσκομαι για τους ερχόμενους αγώνες. Ωστόσο, η χάλκινη θέση στο παγκόσμιο του Ιουνίου ήταν ο στόχος μου για φέτος, το πίστευα μέσα μου, αν και φάνταζε απίθανο σε όλους μιας και η Ελλάδα δεν το είχε καταφέρει ποτέ. Είμαι περήφανη που το κατάφερα όλο αυτό, αυτά τα δύο μετάλλια ήταν σημαντικά για μένα. Νιώθω μεγάλη δικαίωση για όσα υπέμεινα τόσα χρόνια, για τις προσπάθειες, τους κόπους, τις θυσίες που έκανα, για τις αδικίες και τις ατυχίες του παρελθόντος. Είπα πως θα δώσω τον καλύτερό μου εαυτό, απόλαυσα κάθε δευτερόλεπτο, κάθε κίνησή μου γινόταν με πάθος, έβγαине φυσικά από μέσα μου. Πριν από ένα σημαντικό αγώνα δεν θέλω να μιλάω με κανέναν, μου αρέσει η απομόνωση από τα social για να είμαι focus σε μένα. Πάντα μαζί μου έχω το γούρι μου, τη μαξιλαροθήκη που μου πήρε η μαμά και η αδερφή μου στους πρώτους μου αγώνες του 2005. Και η προπονήτριά μου είναι σίγουρα γουρλού! Είχαμε κατορθώσει μαζί άλλη μια ιστορική διάκριση το 2009 στην κατηγορία "Κόμην", περνώντας μάλιστα στο σόλο τη Ρωσίδα, μια διακεκριμένη αθλήτρια, και τώρα καταφέραμε να φέρουμε στη χώρα δυο χάλκινα. Η χώρα που είναι τώρα πιο δύσκολη να ανταγωνιστείς είναι η Ουκρανία, ο λόγος γνωστός, σε τέτοιους αγώνες παίζουν μεγάλο ρόλο οι δημόσιες σχέσεις, είναι σαν να συμμετέχεις σε μια μίνι Eurovision θα έλεγα. Μου αρέσει όμως να στοχεύω στην κορυφή, έχω μάθει να πιστεύω στο ακατόρθωτο και ότι κάνω το υποστηρίζω μέχρι τελικής πτώσης».

Η Ανίτα Άλβαρες, τα όρια και οι δύσκολες στιγμές των αθλητών

Με αφορμή το περιστατικό στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Υγρού Στίβου στη Βουδαπέστη, με την 25χρονη Αμερικανίδα αθλήτρια Ανίτα Άλβαρες η οποία έχασε τις αισθήσεις της ενώ βρισκόταν μέσα στο νερό, συζητάμε για το πώς το βίωσε εκεί αλλά και τις δύσκολες στιγμές των αθλητών. «Με την Ανίτα είμαστε φίλες. Εγώ διαγωνιζόμουν λίγες θέσεις μετά, έβλεπα ότι κάτι γινόταν τριγύρω μου, δεν καταλάβαινα πολλά γιατί έπρεπε να μείνω προσηλωμένη στον στόχο μου. Μόλις τελείωσα και πληροφορήθηκα τι είχε συμβεί επικοινωνήσα αμέσως μαζί της. Βούρκωσα όταν είδα τις αναρτήσεις και κυρίως τις φωτογραφίες στα κοινωνικά δίκτυα. Κάθε αθλητής κάποιες φορές φτάνει τα όριά του, αυτό συνέβη και με την Ανίτα, το σώμα της τής έλεγε πως χρειάζεται ξεκούραση. Έφτασε στα όριά της. Πολλοί αθλητές λιποθυμούν στο τέλος από την υπερπροσπάθεια. Το γεγονός ότι έγινε μέσα στο νερό το κάνει πιο επικίνδυνο. Καλό είναι σε αυτές τις περιπτώσεις οι ναυαγοσώστες να βρίσκονται σε εγρήγορση. Γιατί στην προκειμένη περίπτωση δεν έγινε το ανάλογο και θα μπορούσε να αποβεί μοιραίο. Μιλάμε με την Ανίτα, είναι μια χαρά τώρα και θα τη δείτε πολύ σύντομα στους επόμενους αγώνες. Εγώ έχω νιώσει πολλές φορές να ξεπερνάω τα όρια, αλλά το γεγονός ότι δεν έχω λιποθυμήσει ή δεν έχω κάνει εμετό, δείχνει ότι τελικά δεν τα έχω ξεπεράσει. Όταν φτάσουμε στο σημείο να ξεπεράσουμε τα πραγματικά μας όρια, τότε χτυπάει το καμπανάκι που μας προειδοποιεί».

Το νέο ντουέτο με τη Σοφία Μαλκογεώργου και οι πρώτες επιτυχίες

Η προπονήτριά της τη φετινή χρονιά αποφάσισε να δοκιμάσει έναν νέο συνδυασμό, ένα νέο ντουέτο με την Ευαγγελία, τη Σοφία Μαλκογεώργου αντί για το περσινό της δίδυμο Εβελίνα Παπάζογλου. Στον τελικό του ελεύθερου προγράμματος του ντουέτου καλλιτεχνικής κολύμβησης, στο πλαίσιο του παγκόσμιου πρωταθλήματος υγρού στίβου της Βουδαπέστης κατέλαβαν την έκτη θέση σημειώνοντας έτσι τις πρώτες σημαντικές επιτυχίες. «Με τη Σοφία είμαστε φίλες από μικρές, έχουμε τέλεια συνεργασία. Περνάμε πολύ

χρόνο μαζί, γελάμε πολύ στις προπονήσεις, πειράζουμε η μία την άλλη, βγαίνουμε βόλτες, συζητάμε για όλα και όλους. Θαυμάζω πολύ τα καλλιγράμματα πόδια της, είναι ένα από τα δυνάτα της χαριτιά θεωρώ, την κάνουν να ξεχωρίζει. Στην παρθενική μας εμφάνιση τα πήγαμε πολύ καλά και θα συνεχίσουμε ακόμη πιο δυναμικά μαζί. Στα νέα κορίτσια που μπαίνουν τώρα στην εθνική ομάδα έχω να πω πραγματικά να μην τα παρατάνε, όσο κοινότυπο και αν ακούγεται».

Τι συμβαίνει με τους Ολυμπιακούς στο Παρίσι;

Η Ευαγγελία είναι από τις γυναίκες που δεν επαναπαύονται, θέλουν να κατακτούν νέους στόχους και σκέφτονται το μέλλον τους συνεχώς. Έχει σπουδάσει Οργάνωση και Διοίκηση επιχειρήσεων ενώ τη φετινή χρονιά εργαζόταν για λίγο καιρό παράλληλα με τον πρωταθλητισμό σε μια συμβουλευτική εταιρία. «Η δουλειά αυτή ήταν τρομερή εμπειρία για μένα. Ο στόχος μου όμως για το πρωτάθλημα ήταν πολύ μεγάλος και με έβγαζε off, οπότε έπρεπε να επιλέξω. Δεν ξέρω τι θα κάνω μελλοντικά με σιγουριά στα επαγγελματικά μου. Παρόλο που έχω στην κατοχή μου ευρωπαϊκό, παγκόσμιο μετάλλιο και ολυμπιακή θέση δεν έχω καμία επαγγελματική αποκατάσταση, δυστυχώς λόγω των "προνομίων" που έχει κόψει παντελώς η πολιτεία. Προσπαθούσα όλο τον χρόνο να βρω τον κύριο Αυγενάκη να το συζητήσω μαζί του αλλά δυστυχώς δεν βρέθηκε άκρη. Υπάρχουν αθλητές που δεν έχουν ούτε τις μισές διακρίσεις οι οποίοι βρίσκονται κάπου και χαίρομαι για αυτούς, καλά κάνουν, δεν αγχώνονται για το αύριο, αλλά εγώ που είμαι στην εθνική ομάδα από το 2007 και έχω φέρει σημαντικές επιτυχίες για τη χώρα είμαι εκτός. Βλέπω επίσης, τους αντιπάλους μου στο εξωτερικό, οι οποίοι έχουν ήδη κάποια τιμητική θέση για όσα έχουν προσφέρει. Σκέφτομαι το αν θα πάω στο Παρίσι, διότι δεν έχω μια "ασφάλεια" για την επαγγελματική μου αποκατάσταση και θα έχω φτάσει 30 ετών. Δεν ξέρω αν θα συνεχίσω στους Ολυμπιακούς για αυτό το λόγο».

Επαγγελματική επιτυχία - Προσωπική ζωή 1-1

Μετά τη χθεσινή της επιτυχία πήγε για φαγητό στα Νότια –τα οποία δεν αλλάζει με τίποτα λόγω της αγάπης της για τη θάλασσα– με τον σύντροφό της και τους φίλους της. Επιλέγει να είναι δίπλα στο νερό από το πρωί έως το βράδυ, μιας και αυτό την ηρεμεί, της δίνει ενέργεια και τη χαλαρώνει. Με αυτόν τον τρόπο άλλωστε της αρέσει να γιορτάζει τις νίκες της και να περνά τον ελεύθερό της χρόνο, δίπλα σε ανθρώπους που αγαπά και γελά. Στρατιωτάκι στη δουλειά της και ατίθαση στην προσωπική της ζωή, πεισματάρη, δημιουργική, θέλει να γυρίσει τον κόσμο, να πάει στο Μπαλί και τη Χαβάη, της αρέσει να περπατάει βράδυ στην Πλάκα, δεν κάθεται ποτέ σε ψευδία. «Στον κόσμο της» και πολύ πιστή στους δικούς της, έτσι την περιγράφουν όσοι τη γνωρίζουν καλύτερα. «Θεωρώ πως είμαι καλή φίλη γιατί βρίσκομαι πάντα εκεί για τους αγαπημένους μου τόσο στις δύσκολες όσο και τις καλές στιγμές παρά το φορτωμένο πρόγραμμα και την καθημερινότητά μου. Προσπαθώ να φέρω έτσι την ισορροπία στη ζωή μου. Είναι οι άνθρωποί μου που με στηρίζουν πάντα μέχρι το τέλος. Η οικογένειά μου, ο σύντροφός μου και οι φίλοι μου με ώθησαν να μην τα παρατήσω, πίστεψαν σε μένα και πιστεύουν καθημερινά. Ο σύντροφός μου με ηρεμεί ψυχικά και αυτό είναι ένα από τα πιο όμορφα συναισθήματα. Υπήρξαν άτομα και φίλοι που με πρόδωσαν, όμως τους ευχαριστώ γιατί πήρα ένα μεγάλο μάθημα από αυτούς».

Next stop Ρώμη

Επόμενος στόχος το ευρωπαϊκό πρωτάθλημα στη Ρώμη τον Αύγουστο. «Στη Ρώμη ο στόχος παραμένει υψηλός, θα δώσω ακόμη μια φορά τον καλύτερο μου εαυτό για τη χώρα μου και για μένα. Φυσικά θα έχω αυτή τη φορά και την καλύτερη κερκίδα, οι γονείς, οι φίλοι μου και ο σύντροφός μου θα είναι εκεί να με υποστηρίξουν. Θέλω για ακόμη μια φορά να τους κάνω όλους περήφανους και να σπκώσω το εθνόσημο». **A**

Ευαγγελία

ΠΛΑΤΑΝΙΩΤΗ

«Δεν ξέρω αν θα συνεχίσω στους Ολυμπιακούς, η πολιτεία δεν μας υποστηρίζει»

Νιώθω μεγάλη δικαίωση για
όσα υπέμεινα τόσα χρόνια,
για τις προσπάθειες, τους
κόπους, τις θυσίες που
έκανα, για τις αδικίες και τις
ατυχίες του παρελθόντος

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΕΠΙΧΕΙΡ

Η ελληνική οικονομία αντέχει στις πιέσεις

Του ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΚΟΛΛΙΑ

Ισχυρή αντοχή στις πιέσεις που δέχεται από τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις της κρίσης στην Ουκρανία, επιδεικνύει η ελληνική οικονομία.

Κοινή συνισταμένη δημοσιευμένων μελετών – διεθνών, όπως η πρόσφατη αξιολόγηση του αυστηρού ΔΝΤ και οι αναλύσεις των οίκων αξιολογήσεων και εγχώριων όπως αυτές των Ελληνικών τραπεζών – είναι ότι τόσο το 2022 όσο και το 2023, παρά τις δυσοίωνες προβλέψεις για την παγκόσμια οικονομία αλλά και την ευρωζώνη, η ελληνική οικονομία θα κινηθεί με θετικό πρόσημο.

Οι προβλέψεις για το 2022 κινούνται στην περιοχή του 3,5%-4%, ενώ για το 2023 στην περιοχή του 2%-2,5%, παρά το δύσκολο διεθνές περιβάλλον και με δεδομένη την αδυναμία που διεθνώς καταγράφεται να προβλεφθεί το τέλος του πολέμου ή έστω η επόμενη ημέρα στην Ουκρανία, στην Ευρώπη, στον κόσμο.

Σε ό,τι αφορά την Ελλάδα, οι αναλυτές είναι στη θέση όπου από τη μία δεν μπορούν να αγνοήσουν το δύσκολο διεθνές περιβάλλον και τις προβλέψεις για την επιδείνωσή του και από την άλλη είναι υποχρεωμένοι να λαμβάνουν υπόψη τα στοιχεία που παραπέμπουν σε αξιοσημείωτες για την εποχή επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας.

Η ελληνική οικονομία ακόμα και στη «σφικτή» αξιολόγηση του ΔΝΤ εμφανίζεται να έχει ανακάμψει πλήρως από τη σοβαρή ύφεση που προκλήθηκε από την πανδημία του κορωνοϊού. Παρά τα όσα αποσπασματικά αναδύονται στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας κατά καιρούς, το δημόσιο χρέος βρίσκεται σε πτωτική τροχιά και οι κίνδυνοι είναι μεσοπρόθεσμα αλλά και μακροπρόθεσμα διαχειρίσιμοι.

Ως βασικό όπλο, καθώς τα έσοδα αναμένεται να είναι πολύ περισσότερα αυτών που αναμένονταν στην αρχή της χρονιάς, εμφανίζεται ο τουρισμός, αλλά στην άνοδο των προβλέψεων για την ανάπτυξη το 2022 έχουν συμβάλει επίσης η άνοδος των υπηρεσιών και των κατασκευών.

Η αύξηση που έδωσε η κυβέρνηση στον βασικό μισθό εξισορρόπησε ως ένα βαθμό τη δεδομένη αρνητική επίδραση του πληθωρισμού στο επίπεδο ζωής των νοικοκυριών, ενώ σχεδόν σε όλες τις αναλύσεις επισημαίνεται ότι η ελληνική οικονομία έχει ανάγκη επενδύσεων, καθώς η μικρή αύξηση τους κατά το α' τρίμηνο του έτους δεν είναι επαρκής.

Η ενεργειακή κρίση

Μείζον ερώτημα σήμερα για την επόμενη ημέρα είναι αφενός κατά πόσο η ελληνική οικονομία μπορεί να αντέξει μία αιφνίδια επιδείνωση της κρίσης που μπορεί να επιφέρει π.χ. η διακοπή παροχής φυσικού αερίου από τη Ρωσία προς την Ευρώπη και, φυσικά, αν και πόσο ακόμα θα επιβαρυνθούν τα νοικοκυριά από τον πληθωρισμό και την αύξηση του κόστους της ενέργειας τον χειμώνα που έρχεται.

Κλειδί για αυτή τη δύσκολη άσκηση αποτελεί η τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος. Η Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι μόνο ξεκομμένη δεν είναι από την υπόλοιπη Ευρώπη, έχει πολύ μικρότερη εξάρτηση από το ρωσικό φυσικό αέριο, σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη. Την ίδια στιγμή, το γεγονός ότι την ώρα που η τιμή του φυσικού αερίου βρίσκεται στα ύψη και ανεβαίνει συνεχώς, η τιμή του πετρελαίου υποχωρεί και αυτό ευνοεί την Ελλάδα. Και θα την ευνοήσει περισσότερο, αν για το επόμενο βραχύ διάστημα χρησιμοποιεί περισσότερο πετρέλαιο και λιγότερο φυσικό αέριο για να καλύψει τις ενεργειακές της ανάγκες.

Παρά το γεγονός ότι όλες οι διεθνείς προβλέψεις για τον πόλεμο και την ενεργειακή κρίση είναι αρνητικές, σενάριο με αρκετές πιθανότητες είναι τελικά η Ελλάδα να καταφέρει να περιορίσει τη ζημιά και να διαχειριστεί τη δύσκολη κατάσταση χωρίς μεγάλες απώλειες.

Ο κίνδυνος του στασιμοπληθωρισμού

Πολύ μελάνι έχει χυθεί τους τελευταίους μήνες για το αν θα πρέπει να αναμένουμε την επανάκαμψη των συνεπειών των πετρελαϊκών κρίσεων του '70 και του '80 στην Ευρώπη και κατ' επέκταση και στη χώρα μας. Να επιστρέψει δηλαδή μετά από σχεδόν πενήντα χρόνια το φαινόμενο του στασιμοπληθωρισμού.

Σε αυτό το κρίσιμο ερώτημα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσφάτως απάντησε ότι το 2020 δεν είναι 1970, για τρεις λόγους:

Πρώτον, διότι η χρήση ορυκτών καυσίμων και ειδικά πετρελαίου στη βιομηχανία έχει μειωθεί σημαντικά και ήδη ένα δίολου ευκαταφρόνητο κομμάτι της παραγωγής προέρχεται από τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα τελευταία 25 χρόνια η εξάρτηση της ΕΕ από τα ορυκτά καύσιμα έχει μειωθεί κατά 33% κατά μέσο όρο, με τη μεγαλύτερη μείωση να καταγράφεται στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, οι οποίες είχαν και τη μεγαλύτερη εξάρτηση.

Δεύτερον, η αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο καθορίζονται πλέον οι μισθοί, με τις αυξήσεις να μη συνδέονται άμεσα με την αύξηση του πληθωρισμού, όπως τότε, αφήνει περιθώρια ελιγμών. Καταγράφεται στις αναλύσεις ότι η σημερινή σύνδεση της αύξησης των μισθών, με την αύξηση της απασχόλησης και τη διατήρηση θέσεων εργασίας, μειώνει στην παρούσα κρίση τις πιθανότητες εμφάνισης ανατροφοδοτούμενου πληθωρισμού.

Τρίτον, σήμερα οι Κεντρικές Τράπεζες δεν έχουν ως βασική αποστολή τη διατήρηση των ισοτιμιών τη δεκαετία του '70 ή του '80, αλλά τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Σε αυτήν την αποστολή, η ΕΚΤ έχει κερδίσει την αξιοπιστία της στα χρόνια του ευρώ, ενώ είναι ισχυρή η άποψη ότι η πρόσφατη ομαδική παρέμβαση των μεγαλύτερων κεντρικών τραπεζών στην κατεύθυνση της σταθερότητας των τιμών, αποδεικνύει ότι η νομισματική πολιτική είναι πολύ διαφορετική σήμερα από ό,τι πριν 50 χρόνια. ●

© JOHN MOSES BAUMAN, UNSPLASH

Αβεβαιότητα και «πράσινες» ευκαιρίες

Η κρίση στην Ουκρανία επίδρασε και επιδρά αρνητικά στην ήδη επιβαρυμένη διεθνή αγορά ενέργειας, πρώτων υλών και εφοδιαστικής αλυσίδας

Του ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΚΟΛΛΙΑ

Χιλιάδες ελληνικές επιχειρήσεις βλέπουν και έχουν ήδη οργανωθεί για να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που θα έχουν από το Ταμείο Ανάπτυξης της ΕΕ (RRF), αλλά και από άλλα επενδυτικά προγράμματα που ήδη «τρέχουν»

Η ελληνική επιχειρηματικότητα ενώ δέχεται τα ισχυρά πλήγματα που δέχεται και ο διεθνής ανταγωνιστής της στην περίοδο της πλήρους αβεβαιότητας, συνεχίζει να έχει καλή εικόνα και –το κυριότερο– να διατηρεί ανοιχτή τη δίοδο της ανάκαμψης και της ανάπτυξής της.

Είναι δεδομένη η πίεση που δέχονται οι Έλληνες επιχειρηματίες τόσο οι μεγάλοι όσο και οι μικρομεσαίοι στην επάρκεια των πρώτων υλών και στις τιμές. Και λόγω της εξάρτησης από τις εισαγωγές εκ Ρωσίας και Ουκρανίας, αλλά κυρίως λόγω της μεγάλης αναταραχής που επικρατεί στη διεθνή αγορά ενέργειας και πρώτων υλών.

Είναι μεγάλο το πρόβλημα στη βιομηχανία και το εμπόριο, όπου τουλάχιστον οι μισές ελληνικές ΜμΕ είναι εκτεθειμένες στη συγκυρία, ενώ στις υπηρεσίες και τις κατασκευές το ποσοστό των εκτεθειμένων επιχειρήσεων είναι κατά τι μικρότερο αλλά το πρόβλημα είναι επίσης σημαντικό.

Παρόλα αυτά, η πραγματική εικόνα των ελληνικών επιχειρήσεων δεν είναι αρνητική, αλλά διαχειρίσιμη. Ο Δείκτης Εμπιστοσύνης (παρά την πτώση 11 μονάδων το α' εξάμηνο του 2022 σε σύγκριση με το β' εξάμηνο του 2021) παραμένει σε θετικό έδαφος, το ποσοστό των ΜμΕ με έντονα προβλήματα ρευστότητας καταγράφεται στο 9% και το κομμάτι που βρίσκεται σε κατάσταση επιβίωσης στο 15%, όταν στην αιχμή της πανδημίας ήταν 35% και στην κορύφωση της πανδημικής κρίσης στο 45%.

Έχοντας επιβιώσει από τη δεκαετή, σκληρότερη κρίση που έζησε η ελληνική οικονομία μετά τον Β' ΠΠ, την κρίση του 2010-2019, οι ελληνικές επιχειρήσεις και ιδιαίτερος οι ελληνικές ΜμΕ παραμένουν σε αναπτυξιακή τροχιά και αρκετές από αυτές εμφανίζονται να έχουν σχέδια νέων προσλήψεων για το β' εξάμηνο του 2022, ενώ προβλέπουν αύξηση τζίρου την επόμενη περίοδο σε σύγκριση με την προηγούμενη.

Η αισιοδοξία αυτή δεν είναι αβάσιμη, καθώς χιλιάδες ελληνικές επιχειρήσεις βλέπουν και έχουν ήδη οργανωθεί για να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που θα έχουν από το Ταμείο Ανάπτυξης της ΕΕ (RRF), αλλά και από άλλα επενδυτικά προγράμματα που ήδη «τρέχουν» ή πρόκειται να «τρέξουν» φέτος και τα επόμενα χρόνια.

«Πράσινες» επενδύσεις

Είναι βέβαιο ότι ο παγκόσμιος, ευρωπαϊκός και εθνικός σχεδιασμός επηρεάζεται από την ενεργειακή κρίση λόγω του πολέμου στην Ουκρανία. Ειδικά σε ό,τι αφορά τις ελληνικές επι-

χειρήσεις, μεγάλες ή μικρές, που δραστηριοποιούνται στη βιομηχανία, βλέπουν ήδη τις ευκαιρίες που ανοίγονται λόγω της εντεινόμενης ενεργειακής κρίσης στην Ευρώπη, τη ραγδαία αύξηση τιμών φυσικού αερίου και τα σημαντικά ζητήματα ενεργειακής ασφάλειας μετά το ξέσπασμα της ουκρανικής κρίσης, στα επενδυτικά προγράμματα «πράσινων» μετάβασης της ΕΕ, για μεγαλύτερη ενεργειακή αυτονομία.

Ο δρόμος δεν είναι ούτε θα είναι εύκολος. Αλλά επειδή ο στόχος είναι ένας και είναι το να παραμείνουν ανταγωνιστικές σε ένα ιδιαίτερα δύσκολο, διεθνές περιβάλλον, είναι μονόδρομος. Χρειάζεται δραστική εφαρμογή επιχειρηματικών μοντέλων και σημαντικός περιορισμός του κόστους ενέργειας.

Η Ευρώπη, ακόμα και τώρα στη δίνη της ουκρανικής κρίσης, δεν έχει αναίρεσει τον στρατηγικό της στόχο να είναι η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος μέχρι το 2050, ενώ η Ελλάδα έχει βάλει στόχο να μειώσει τις εκπομπές ρύπων κατά 55% ως το 2030, 80% ως το 2040 και να έχει μηδενικές εκπομπές ως το 2050. Αυτό σημαίνει ότι οι ελληνικές βιομηχανικές ΜμΕ, βλέποντας ότι «τρώμαξαν» να καταφέρουν να ανταπεξέλθουν στα αυξημένα κόστη ενέργειας στην πρώτη φάση της κρίσης, τώρα θα θέσουν ως προτεραιότητα τη θωράκισή τους έναντι της σημερινής ενεργειακής κρίσης, αλλά και έναντι ενδεχόμενων ανάλογων κρίσεων στο μέλλον.

Οι μελέτες δείχνουν ότι οι Έλληνες επιχειρηματίες «ταρακουνήθηκαν» από τα πλήγματα της ουκρανικής κρίσης και στρέφονται στην προετοιμασία τους για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής και των ευρύτερων εξελίξεων στον ενεργειακό τομέα. Είναι πολλές πλέον οι ελληνικές επιχειρήσεις που έχουν σωστή και έγκαιρη ενημέρωση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων και αυτό αφορά και τις ΜμΕ.

Είναι λοιπόν δεδομένη τόσο η μεγάλη στροφή του ελληνικού επιχειρείν προς τις βιώσιμες πηγές ενέργειας και την κλιμάκωση των αιολικών καθώς και των ηλιακών έργων, όπου δημοσιευμένες μελέτες δείχνουν ότι θα χρειαστούν επενδύσεις άνω των 15 δις ευρώ ως το 2030 και άνω των 50 δις ευρώ ως το 2050, όπως δεδομένο είναι και το ότι ελληνικές επιχειρήσεις και ελληνικά νοικοκυριά, εκτός της ενέργειας, θα επενδύσουν επίσης σε ένα πιο βιώσιμο μοντέλο στις μεταφορές, την ακίνητη περιουσία, τη βιομηχανία και τη γεωργία, όπου επενδύσεις περισσότερων από 65 δις ευρώ θα μεταφερθούν σε αυτούς τους τομείς ως το 2030 και περίπου 380 δις ευρώ ως το 2050. ●

Ετοιμαστείτε για τη νέα εποχή του τουρισμού με την υπηρεσία **Alpha Smart Hospitality**

Είμαστε δίπλα σας με ένα πλήρες πακέτο υπηρεσιών συμβουλευτικής και τεχνικής υποστήριξης που προάγει το κατάλληλο αναπτυξιακό χρηματοδοτικό εργαλείο προκειμένου να διασφαλίσετε τη βιώσιμη ανάπτυξη της τουριστικής σας επιχείρησης.

Είμαστε εδώ, για να σας βοηθήσουμε να διακρίνατε, αποτελεσματικά τις υπάρχουσες προκλήσεις του κλάδου της φιλοξενίας με:

- Εξέλιξη λύσης «αυτονομίας» αναδιοργάνωσης της λειτουργίας της επιχείρησής σας
- Αξιοποίηση ενός διακριθέντος, πιστοποιημένου εξειδικευμένου συνεργάτη
- Τεχνική υποστήριξη σε κάθε στάδιο της επένδυσης
- Συνδυαστική χρηματοδότηση από τον ΕΛΕΓΧΟ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΕΚΕΛΕ) για την ηλιόλουστη και απεριόριστη σας

5,0 Hotel Rating

ALPHA BANK

alpha.gr

blue

Ο κόσμος γίνεται πιο καθαρός, γίνεται μπλε.

Εδώ και έναν χρόνο, με την ηλεκτροκίνηση,
η ΔΕΗ έχει αλλάξει τον τρόπο που μετακινούμαστε
και τώρα κάνει τις μετακινήσεις μας ακόμα πιο
φιλικές στο περιβάλλον.

Οι φορτιστές ΔΕΗ Blue, που έως το τέλος του
χρόνου θα φτάσουν τους χίλιους σε όλη την Ελλάδα
και ήδη αποτελούν το μεγαλύτερο δίκτυο δημόσια
προσβάσιμων φορτιστών στη χώρα, χρησιμοποιούν
ενέργεια που προέρχεται αποκλειστικά από
Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Για έναν κόσμο με ακόμα περισσότερη
καθαρή ενέργεια και σεβασμό στον πλανήτη
και στον άνθρωπο.

Το μέλλον
φορτίζει
deiblue.com

Γιατί μειώθηκε η ανεργία τα τελευταία χρόνια

Η μείωση του μη μισθολογικού κόστους από το 2019
έως το 2021 ήταν η δεύτερη υψηλότερη μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ
Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΙΧΟΠΟΥΛΟΥ

Παρά την αστάθεια που προκάλεσε η πανδημία και την εργασιακή ανασφάλεια λόγω των lockdowns, η ανεργία τα τελευταία δύο χρόνια έχει μειωθεί. Το εποχικά, δηλαδή, διορθωμένο ποσοστό της ανεργίας διαμορφώθηκε σε 12,2% τον Μάιο, έναντι 17,1% τον Δεκέμβριο του 2019, με τον αριθμό των μη απασχολούμενων να εκτιμάται ότι θα υποχωρήσει εάν ληφθούν υπόψη οι επιπρόσθετες επενδύσεις που αναμένεται να κινητοποιήσει η απορρόφηση των πόρων του ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης. Πού οφείλεται όμως, η πτώση των ποσοστών ανεργίας; Σύμφωνα με τους αναλυτές της Alpha Bank, βασικό ρόλο διαδραμάτισε η υιοθέτηση από το οικονομικό επιτελείο πολιτικών στήριξης και κινήτρων, τόσο στην πλευρά της προσφοράς, όσο και της ζήτησης εργασίας, όπως η μείωση του μη μισθολογικού κόστους της εργασίας. Ως γνωστόν, το υψηλό ποσοστό των ασφαλιστικών εισφορών των εργοδοτών και των εργαζομένων αλλά και η υψηλή φορολογία εισοδήματος αυξάνουν σημαντικά το κόστος εργασίας και αποτελούν αντικίνητρο ενίσχυσης της απασχόλησης, ενώ παράλληλα οδηγούν σε αύξηση

της αδήλωτης εργασίας. Ως αποτέλεσμα, η μείωση του μη μισθολογικού κόστους της εργασίας κρίνεται σημαντική, καθώς θα οδηγήσει σε ενδυνάμωση των κινήτρων των επιχειρήσεων για αύξηση των θέσεων εργασίας. Παράλληλα, εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε ενίσχυση των επενδυτικών κινήτρων. Την ίδια στιγμή, αν και η επιβάρυνση της μισθωτής εργασίας στην Ελλάδα παραμένει σε ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο, η μείωση του μη μισθολογικού κόστους που καταγράφηκε μεταξύ 2019 και 2021 ήταν η δεύτερη υψηλότερη μεταξύ των χωρών του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), μετά την Τσεχία. Παράλληλα, το ποσοστό της ανεργίας στην Ελλάδα σημείωσε τη μεγαλύτερη πτώση σε σύγκριση με την ίδια ομάδα χωρών του ΟΟΣΑ. Τι φανερώνει η σχέση μεταξύ των δύο μεγεθών, δηλαδή της μείωσης του μη μισθολογικού κόστους και της υποχώρησης της ανεργίας; Ότι η συρρίκνωση του μη μισθολογικού κόστους λειτουργεί ως εργαλείο ενίσχυσης της απασχόλησης. Το μη μισθολογικό κόστος ως ποσοστό του συνολικού κόστους της εργασίας στην Ελλάδα αυξήθηκε σημαντικά τα πρώτα χρόνια της οικο-

Αν και η επιβάρυνση της μισθωτής εργασίας στην Ελλάδα παραμένει σε ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο, η μείωση του μη μισθολογικού κόστους μεταξύ 2019 και 2021 ήταν η δεύτερη υψηλότερη μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ

νομικής κρίσης της προηγούμενης δεκαετίας, στο πλαίσιο της προσπάθειας δημοσιονομικής προσαρμογής με έμφαση στην πλευρά των εσόδων, φθάνοντας το 2012 στο 42,8%. Στη συνέχεια, μειώθηκε σταδιακά σε 38,8% το 2015, ενώ αυξήθηκε εκ νέου τα επόμενα έτη, ξεπερνώντας και πάλι τις 40 ποσοστιαίες μονάδες. Την τελευταία διετία, ωστόσο, το μη μισθολογικό κόστος της εργασίας μειώθηκε κατά 3,7 ποσοστιαίες μονάδες και διαμορφώθηκε το 2021 σε 36,7%, σύμφωνα με ανάλυση της Alpha Bank. Η σωρευτική πτώση που έχει καταγραφεί σε σχέση με την περίοδο πριν από την κρίση χρέους στην Ελλάδα, δηλαδή από το 2009, υπολογίζεται σε 4,5 ποσοστιαίες μονάδες, οι οποίες προήλθαν από τη μείωση των ασφαλιστικών εισφορών, κατά 1 π.μ. του εργαζόμενου και κατά 3,5 π.μ. του εργοδότη, με αποτέλεσμα η επιβάρυνση της μισθωτής εργασίας στη χώρα μας να είναι πλέον χαμηλότερη σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Ισπανία και η Πορτογαλία. Έτσι, στη σειρά κατάταξης από το υψηλότερο στο χαμηλότερο ποσοστό, η Ελλάδα κατείχε πέρυσι την 19η θέση μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ, έναντι της 14ης θέσης το 2019. ●

ΜΠΡΟΣΤΑ

Καίzen σημαίνει διαρκής εξέλιξη.
Συμπληρώνουμε 10 χρόνια μέσα στα οποία η ομάδα μας μεγάλωσε,
η τεχνολογία μας εξελίχθηκε,
εξαπλωθήκαμε σε 10 αγορές και, πάνω απ' όλα, κάναμε το παιχνίδι καλύτερο.
10 χρόνια, η διαδρομή μας είναι μόνο μπροστά.

 kaizen | **10** YEARS
GAMING

Stoiximan

BETANO

Τι σημαίνει για την ελληνική οικονομία ο υψηλός πληθωρισμός

Οι επιπτώσεις για τον τουρισμό και η έκρηξη των **διεθνών τιμών ενέργειας**

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΙΧΟΠΟΥΛΟΥ

εκτοξευτούν στη στρατόσφαιρα λόγω της διακοπής των προμηθειών από τη Ρωσία; Η απάντηση είναι μάλλον αυτονόητη. Ο πληθωρισμός θα αυξηθεί και οι ρυθμοί ανάπτυξης θα επιβραδυνθούν.

Όσον αφορά την Ελλάδα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθεώρησε σημαντικά προς τα πάνω τις εκτιμήσεις της για την ανάπτυξη, που αναμένεται φέτος να φτάσει το 4% έναντι 3,5%, όπως προέβλεπαν οι εαρινές εκτιμήσεις της. Το ίδιο έπραξε η Κομισιόν και για τον ετήσιο πληθωρισμό της φετινής χρονιάς που προβλέπει ότι θα διαμορφωθεί στο 8,9% από 6,3% που είχε εκτιμήσει τον Μάιο. Την επόμενη χρονιά, ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών αναμένεται να αυξηθεί εκ νέου κατά 3,5% έναντι ανόδου κατά 1,9% που προέβλεπε πριν η Κομισιόν.

Πώς όμως εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί η πορεία της ελληνικής οικονομίας; Σύμφωνα με τις θερινές προβλέψεις της Κομισιόν, «η αυξημένη αβεβαιότητα αναμένεται να μειώσει περαιτέρω τη ζήτηση για νέες θέσεις εργασίας και σε συνδυασμό με τον ακόμη υψηλό ρυθμό πληθωρισμού να αποδυναμώσει την ανάπτυξη το 2023». Επιπλέον, οι ασθενέστερες προοπτικές ανάπτυξης της οικονομίας, καθώς και οι αυστηρότεροι όροι δανεισμού, αναμένεται να επιβραδύνουν τις ιδιωτικές επενδύσεις, παρά την ώθηση του Ταμείου Ανάκαμψης». Η μείωση της αγοραστικής δύναμης εκτιμάται ότι θα επιβραδύνει τις εξαγωγές, ενώ η αναμενόμενη έκρηξη των διεθνών τιμών ενέργειας και τροφίμων θα πυροδοτήσει την περαιτέρω άνοδο του πληθωρισμού την επόμενη χρονιά. Ο αυξημένος πληθωρισμός και κατ'επέκταση η μειωμένη καταναλωτική δύναμη των Ευρωπαίων, υπολογίζεται ότι θα προκαλέσει και μείωση της τουριστικής ζήτησης. Με τα δεδομένα αυτά, οι παράγοντες του τουριστικού κλάδου αντιμετωπίζουν με συγκρατημένη αισιοδοξία τη βελτίωση της πορείας, φέτος, των αφίξεων. Κι αυτό αφενός επειδή τη μαζική επιστροφή στο ταξίδι έχει πυροδοτήσει, κατά βάση, η πανδημία με αποτέλεσμα ο αντίκτυπος του ενισχυμένου πληθωρισμού να εκτιμάται ότι θα φανεί την επόμενη χρονιά. Γι' αυτό, η Κομισιόν σημειώνει ότι ο τουριστικός τομέας βρίσκεται αντιμέτωπος με προκλήσεις υπό το πρίσμα της αβέβαιης καταναλωτικής ισχύος των εισερχόμενων τουριστών, αλλά και των αυξημένων γεωπολιτικών εντάσεων. Στον αντίποδα, ως αντίβαρο λειτουργεί η δυνητικά πιο θετική δυναμική της αγοράς εργασίας που θα μπορούσε να προσφέρει ισχυρότερη στήριξη στο εισόδημα των νοικοκυριών και, ως εκ τούτου, στην ιδιωτική κατανάλωση.

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, που παραμένει ιδιαίτερα ευάλωτη στις εξελίξεις στις αγορές ενέργειας λόγω της υψηλής εξάρτησής της από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα, τα πάντα θα κριθούν από το εάν η Ρωσία θα κλείσει τις στρόφιγγες του ρωσικού αερίου. Σημειώνεται ότι η Ρωσία καλύπτει το 40% των αναγκών της Ε.Ε. σε φυσικό αέριο. Εάν διακόψει την παροχή, η Ευρώπη απειλείται με την εμφάνιση ύφεσης. ●

Οι επιπτώσεις του μακρόσυρτου πολέμου στην Ουκρανία οδήγησαν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποβαθμίσει τις προβλέψεις για την οικονομική ανάπτυξη στην Ευρώπη τόσο για τη φετινή χρονιά όσο και για το 2023. Η Κομισιόν έχει αναθεωρήσει τις προβλέ-

ψεις της και για τον πληθωρισμό, ο οποίος φέτος αναμένεται να κορυφωθεί στο 7,6% πριν υποχωρήσει στο 4% το 2023. Τον Μάιο, η Επιτροπή είχε προβλέψει ότι ο πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ θα αυξάνονταν κατά 6,1% και 2,7% φέτος και το 2023 αντίστοιχα. Τι θα συμβεί εάν οι τιμές

MYTILINEOS

Σταθερά στη γραμμή για την ενίσχυση της κοινωνίας

Παραμένει ο στόχος για διπλασιασμό των κερδών παρά τις εξωγενείς δυσκολίες

Το 2020 η εκτίμηση του Προέδρου και Διευθύνοντα Σύμβουλου της MYTILINEOS για διπλασιασμό των κερδών της εταιρείας φαινόταν φιλόδοξη αλλά και εφικτή, παρά την πανδημία. Οι εξελίξεις που ακολούθησαν τα δύο χρόνια που μεσολάβησαν, όπως ο πληθωρισμός, η ενεργειακή κρίση και το ξέσπασμα του πολέμου, παρότι δυσκόλεψαν την παγκόσμια κοινότητα, δεν άλλαξαν την αρχική εκτίμηση. Στη Γενική Συνέλευση που σηματοδότησε την ολοκλήρωση της διετίας, ο Ευάγγελος Μυτιληναίος αναφέρθηκε στην τρομερή ανθεκτικότητα που επέδειξε η εταιρεία, ενώ προέβλεψε πως ο στόχος του διπλασιασμού όχι απλώς παραμένει εφικτός αλλά θα ξεπεραστεί.

Η MYTILINEOS αποτελεί μια εταιρεία που διακρίνεται για τη διορατικότητα της και την έγκαιρη πρόβλεψη και αποτελεσματική αντιμετώπιση των κινδύνων, γι' αυτό και πραγματοποιήθηκε επιτυχώς η επίτευξη όλων των στόχων που έθεσε για την προηγούμενη χρονιά και αποτιμήθηκε στη Γενική Συνέλευση της εταιρείας. Συγκεκριμένα, όλοι οι Τομείς Επιχειρηματικότητάς της δούλεψαν σκληρά, συντονισμένα και αποτελεσματικά για να υπερβούν τις εξωγενείς δυσκολίες που προέκυψαν.

Η στρατηγική θέση των ΑΠΕ

Η εταιρεία, πιστή στην προσπάθειά της να αφοουγκράζεται τις παγκόσμιες τάσεις και να λαμβάνει υπόψη τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, εξελίσσεται συνεχώς με πυρήνα τη βιώσιμη ανάπτυξη, ενώ έχει δημιουργήσει ένα χαρτοφυλάκιο ΑΠΕ που έχει φτάσει τα 8GW συνολικά.

Με ακόμα μεγαλύτερες προσδοκίες, η εταιρεία δίνει έμφαση στην περαιτέρω ανάπτυξη νέων και υφιστάμενων έργων ΑΠΕ και μέσω του Τομέα Ανάπτυξης Ανανεώσιμων Πηγών & Αποθήκευσης Ενέργειας η δυναμική που αναπτύσσει είναι αξιοσημείωτη ιδιαίτερα στο εξωτερικό. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον Πρόεδρο και Διευθύνων Σύμβουλο της MYTILINEOS, ο τομέας μέσα στο 2022 θα

βγάλει πάνω από 100 εκατομμύρια καθαρά κέρδη με βασική επιδίωξη να παραμείνει η εταιρεία ψηλά στα ratings. Για τον σκοπό αυτό, η MYTILINEOS επενδύει σε μεγάλο βαθμό στα έργα BOT (Build Operate Transfer) καθώς προσφέρουν ευελιξία, ενώ αφήνουν πολύ μεγάλο περιθώριο κέρδους, γεγονός που συμβάλλει στη χρηματοδότηση νέων επενδύσεων. Όσον αφορά στο homemarket, στόχος της εταιρείας είναι ένα σωστό χτίσιμο του χαρτοφυλακίου της σε Ελλάδα και Ιταλία.

Το ESG ως βασική αρχή φιλοσοφίας

Σε ερώτηση για το πώς οι εξελίξεις με τον πόλεμο επηρεάζουν τη διεθνή προσπάθεια και ανησυχία για το κλίμα, ο κ. Μυτιληναίος τόνισε πως πράγματι, αν και τα ζητήματα που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή έχουν υποχωρήσει λίγο στη διεθνή ατζέντα, ο δεύτερος πυλώνας του ESG, η Κοινωνία, έχει μεγαλύτερη ανάγκη από ποτέ. Γι' αυτό, άλλωστε, η MYTILINEOS θα συνεχίσει στη γραμμή που χάραξε, ενισχύοντας την κοινωνία μέσα από τη στρατηγική της για την υπευθυνότητα, μένοντας πιστή ταυτόχρονα στους περιβαλλοντικούς στόχους μείωσης του αποτυπώματός της που έχει θέσει για το 2030 και το 2050.

Προς επιβεβαίωση των δηλώσεών του, στα τέλη του 2021 η MYTILINEOS ανακοίνωσε τη

Η MYTILINEOS
θα συνεχίσει στη
γραμμή που χάραξε,
ενισχύοντας την
κοινωνία μέσα από τη
στρατηγική της για την
υπευθυνότητα,
μένοντας πιστή
ταυτόχρονα στους
περιβαλλοντικούς
στόχους μείωσης του
αποτυπώματός της που
έχει θέσει για το
2030 και το 2050.

συμμετοχή της στην παγκόσμια πρωτοβουλία «Science Based Targets Initiative», ενώ το 2022 συμπεριλήφθηκε στη λίστα των Industry Top Rated Companies του παγκόσμιου οργανισμού αξιολόγησης ESG Sustainalytics ως αποτέλεσμα της πολύ καλής επίδοσής της στα κριτήρια ESG και Βιώσιμης Ανάπτυξης για το 2021.

Το μέλλον

Νέο ορόσημο για την εταιρεία υπήρξε η πρόσφατη είσοδός της στον MSCI, γεγονός που ενισχύει το επενδυτικό προφίλ της και την κατατάσσει στις πλέον ελκυστικές επενδυτικές ευκαιρίες. Η MYTILINEOS φαίνεται να βρίσκεται στη σωστή θέση, ώστε να αξιοποιήσει το τρέχον περιβάλλον τόσο στις ΑΠΕ όσο και στη μεταλλουργία. Αναφερόμενος ο κ. Μυτιληναίος στον Τομέα της Μεταλλουργίας σχολίασε πως η εταιρεία έχει λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα, ώστε να διατηρήσει τα οφέλη από τις υψηλές τιμές που καταγράφηκαν στον κλάδο. Επιπλέον, όσον αφορά στο επενδυτικό πλάνο της MYTILINEOS, αυτό ξεπερνά τα €600 εκατομμύρια και είναι το μεγαλύτερο μεταξύ των ελληνικών εταιρικών οργανισμών.

Η ανθεκτικότητα ήταν το κυρίαρχο χαρακτηριστικό της MYTILINEOS για το 2021, που δοκιμάστηκε από τα απόνερα της πανδημίας όπως και όλες οι επιχειρήσεις. Το γεγονός ωστόσο ότι η εταιρεία έχει διαφοροποιημένους τομείς δραστηριότητας, καθώς και η ευελιξία που έχει αποκτήσει, της επιτρέπουν να προσαρμόζεται στις συνθήκες, που ενισχύουν τη στρατηγική της για επενδύσεις σε όλα τα πεδία που δραστηριοποιείται. Επιβεβαιώνεται άλλωστε αυτό και από τα οικονομικά αποτελέσματα που έχει αρχίσει να δημοσιεύει για το 2022, που ενισχύουν την πεποίθησή του κ. Μυτιληναίου και για τη χρονιά που διανύουμε, ώστε να διπλασιαστούν τα μεγέθη της εταιρείας έναντι αυτών πριν δύο χρόνια. ●

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

Όμιλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ Επενδύσεις 6,5 δισ. ευρώ σε καθαρή ενέργεια και υποδομές

Ο Όμιλος δημιουργεί περισσότερες από **20.000**
καλά **αμειβόμενες θέσεις εργασίας** στα προσεχή έτη

Ο Όμιλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, ενεργός στον κλάδο των υποδομών και της καθαρής ενέργειας, αφήνει το αποτύπωμά του συνθέτοντας με τα έργα και τις στρατηγικής σημασίας επενδύσεις του την Ελλάδα του αύριο. Με πίστη στις αξίες του, συνεχίζει δυναμικά την επιχειρηματική του δραστηριότητα, συμβάλλοντας καθοριστικά στην τόνωση της απασχόλησης και της εγχώριας οικονομίας και κοινωνίας. Δεν αποτελεί σύμπτωση άλλωστε ότι αυτή τη στιγμή ο Όμιλος υλοποιεί ίσως το μεγαλύτερο ιδιωτικό επενδυτικό πρόγραμμα στην Ελλάδα, συνολικού ύψους άνω των 6,5 δισ. ευρώ, το οποίο θα δημιουργήσει περισσότερες από 20.000 νέες καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας στα προσεχή έτη.

Ισχυρό χαρτοφυλάκιο σε υποδομές και παραχωρήσεις

Ο Όμιλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ κατέχει σήμερα το μεγαλύτερο στην Ελλάδα χαρτοφυλάκιο παραχωρήσεων. Το IRC Athens, η ολοκληρωμένη τουριστική και ψυχαγωγική ανάπτυξη με Καζίνο στο Ελληνικό που θα ενισχύσει περαιτέρω το στίγμα της Αθήνας ως ιδανικό διεθνές προορισμό, αποτελεί την πιο πρόσφατη προσθήκη επένδυσης που θα υπερβαίνει το 1 δισ. ευρώ και θα έχει πολλαπλασιαστική αξία για την ελληνική οικονομία. Παράλληλα, η Εγνατία Οδός, οι συμμετοχές του Ομίλου στους υπόλοιπους υπερσύγχρονους ελληνικούς αυτοκινητόδρομους, το νέο διεθνές αεροδρόμιο στο Καστέλι Κρήτης καθώς και άλλες παραχωρήσεις και ΣΔΙΤ, όπως

π.χ. σε λιμάνια και σε υποδομές ολοκληρωμένης διαχείρισης απορριμμάτων, συνθέτουν το πολυδιάστατο χαρτοφυλάκιο του Ομίλου ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ.

Στον τομέα των υποδομών, μέσω της ΤΕΡΝΑ, κατέχει τη θέση του πιο αξιόπιστου εκπροσώπου του ελληνικού τεχνικού κόσμου τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Στο χαρτοφυλάκιο καίριων υποδομών του Ομίλου που βρίσκονται σε εξέλιξη, συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, το νότιο και βόρειο τμήμα του Αυτοκινητοδρόμου Κεντρικής Ελλάδας - Ε65, το έργο μελέτης, κατασκευής και διαχείρισης του νέου διεθνούς αερολιμένα Ηρακλείου στο Καστέλι της Κρήτης που μετατρέπει τη Μεγαλόνησο σε περιφερειακό αεροπορικό κόμβο, καθώς και σειρά σημαντικών οικοδομικών έργων.

Αυτή τη στιγμή,
ο Όμιλος υλοποιεί ίσως
το μεγαλύτερο ιδιωτικό
επενδυτικό πρόγραμμα
στην Ελλάδα, συνολικού
ύψους άνω των
6,5 δισ. ευρώ

Ηγέτης στον χώρο της καθαρής ενέργειας

Πρωτοπόρος στον κλάδο της καθαρής ενέργειας, ο Όμιλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ είναι από τους πρώτους που δραστηριοποιήθηκαν ενεργά προς την πράσινη μετάβαση της χώρας. Μέσω της θυγατρικής του, ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ, στοχεύει πριν το τέλος της δεκαετίας να διαθέτει ένα χαρτοφυλάκιο έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας συνολικής εγκατεστημένης ισχύος περίπου 6,4 GW, αποτελώντας τον ισχυρότερο Έλληνα επενδυτή στην παραγωγή και αποθήκευση καθαρής ενέργειας μέσω έργων που επιφέρουν πολλαπλασιαστική αξία στην κοινωνία.

Παράλληλα, σε φάση αδειοδοτικής ωρίμανσης βρίσκονται (έχοντας εξασφαλίσει άδεια παραγωγής) νέα αιολικά έργα συνολικής ισχύος περίπου 2.200 MW, αναπτύσσονται και σχεδιάζονται φωτοβολταϊκά πάρκα (χερσαία και πλωτά) συνολικής ισχύος 1.700 MW, ενώ προωθούνται συστήματα υβριδικών έργων και έργων αποθήκευσης (κυρίως αντλιοσταμείωσης) συνολικής ισχύος περίπου 3.750 MW, καθώς και περίπου 200 MW έργων άλλων τεχνολογιών (υδροηλεκτρικά, βιοαέριο, βιομάζα κ.ά.). Επιπλέον, διαβλέποντας τις ανάγκες του αύριο ο Όμιλος έχει τοποθετηθεί εγκαίρως και στην αγορά των θαλάσσιων αιολικών πάρκων, όπου σε συνεργασία με την OCEAN WINDS (κοινοπραξία των εταιρειών EDP Renewables και ENGIE) σχεδιάζει να αναπτύξει πλωτά υπεράκτια αιολικά πάρκα συνολικής ισχύος 1,5 GW στις ελληνικές θάλασσες.

Στον τομέα της θερμικής ενέργειας ο Όμιλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, μέσω της -100% πλέον- θυγατρικής του εταιρείας ΗΡΩΝ, διαθέτει ένα χαρτοφυλάκιο μονάδων συνολικής ισχύος περίπου 600 MW και ισχυρή θέση μεταξύ των ιδιωτών παρόχων ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου. Σε επίπεδο Ομίλου, η συνολική ισχύς επαυξάνεται από τη μονάδα Φυσικού Αερίου στην Κομοτηνή ισχύος 877 MW, που υλοποιείται σε συνεργασία με την Motor Oil, μια επένδυση 375 εκατ. ευρώ.

Αρωγός της ελληνικής κοινωνίας

Ο Όμιλος ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ ως ενεργός αρωγός της κοινωνίας φροντίζει την έμπρακτη στήριξη της μέσω ενός ολοκληρωμένου προγράμματος Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, το οποίο το 2021 ανήλθε στα 3,5 εκατ. ευρώ.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα κοινωνικού έργου αποτελεί το νεοσύστατο σχολείο στο σεισμόπληκτο Δαμάσι, η μετατροπή του στρατιωτικού αεροδρομίου στη Σούδα σε πρώτο πράσινο και ενεργειακά αυτόνομο στρατιωτικό αεροδρόμιο παγκοσμίως, η στήριξη στο εθνικό σύστημα υγείας στην πανδημία με δωρεές εξοπλισμού και αναλώσιμων υλικών σε νοσοκομεία αναφοράς και κέντρα υγείας, και η παροχή μηχανημάτων έργου και ανθρώπινου δυναμικού στη διάρκεια των καταστροφικών πυρκαγιών του καλοκαιριού. ●

Η οικονομία, η ποιότητα και η φροντίδα περιβάλλοντος πάνε πακέτο...

πάνε **FISIKON!** ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ

- Έως **65% φθηνότερο**, συγκριτικά με τα άλλα συμβατικά καύσιμα
- Εγγυημένη **ποιότητα καυσίμου** • Φιλικό προς το **περιβάλλον**

ΙΔΑΝΙΚΗ ΛΥΣΗ ΓΙΑ ΙΔΙΩΤΕΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ
ΔΙΑΡΚΩΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΟ ΔΙΚΤΥΟ

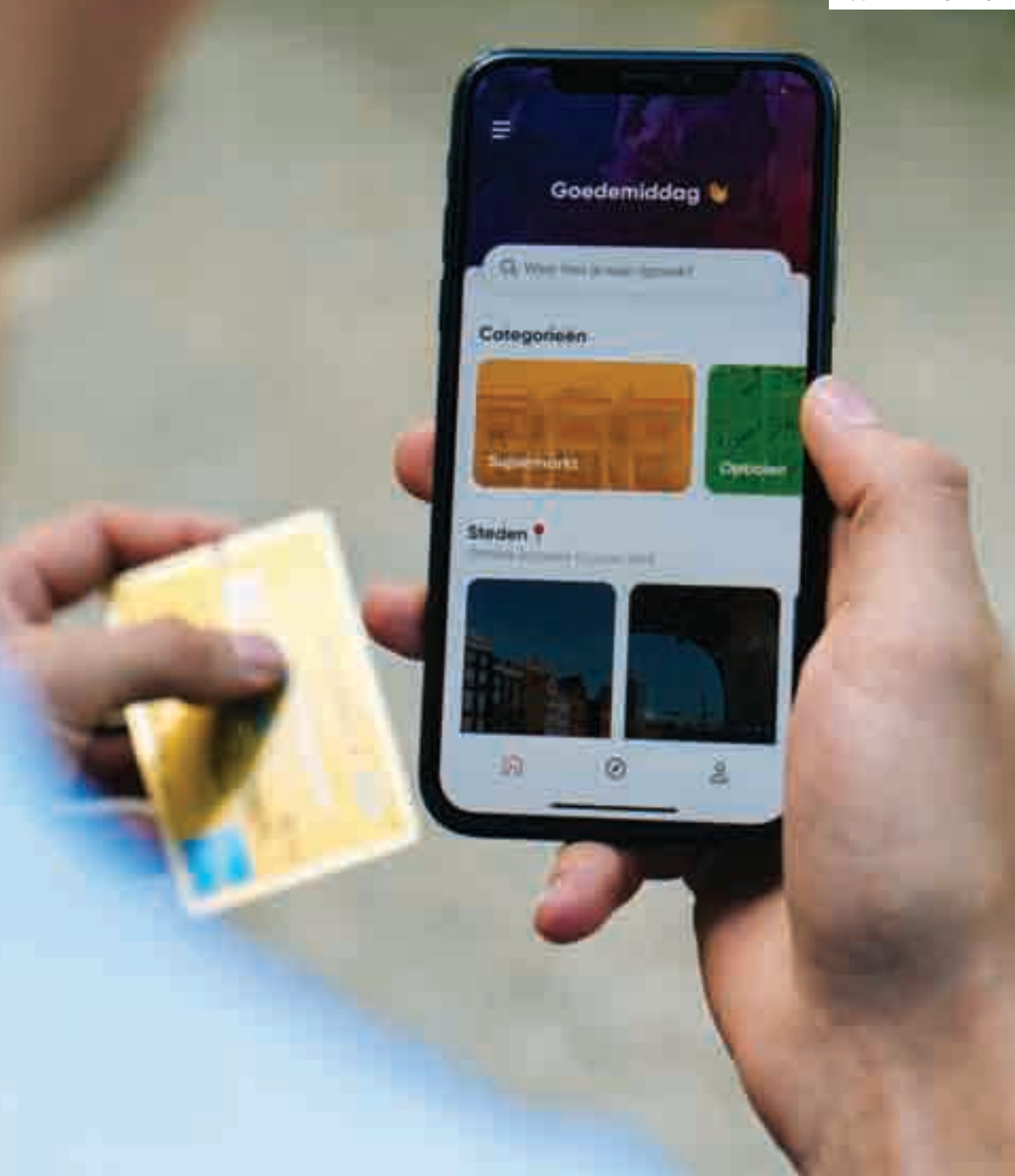
fisikon.gr

Η επανεκκίνηση του τραπεζικού συστήματος

Ιστορική ευκαιρία για την ελληνική οικονομία αλλά και τις συστημικές τράπεζες, στη νέα περίοδο ρευστότητας και αβεβαιότητας που προκαλεί η κρίση του πολέμου της Ουκρανίας, αποτελούν οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης και Σταθερότητας (RRF)

Του ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΚΟΛΛΙΑ

Τελευταία πρόκληση στη σειρά, όχι όμως και σπουδαιότητα, ο ψηφιακός μετασχηματισμός των ελληνικών τραπεζών που περιλαμβάνει και την ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG (Environmental, Social and Governance)

Εχοντας βγει από μία μεγάλη οικονομική κρίση, την κρίση που έφερε τα πάνω κάτω στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα, προκάλεσε τρεις ανακεφαλαιοποιήσεις και μία μεγάλη αναδιάρθρωση, οι τράπεζες που επιβίωσαν βλέπουν με σχετική αισιοδοξία την επόμενη ημέρα και βρίσκονται στο σημείο επανεκκίνησης. Έχουν μεν κάνει σημαντικά βήματα για τη βελτίωση των χρηματοοικονομικών τους μεγεθών (ποιότητα ενεργητικού, ρευστότητα), έχουν μειώσει σημαντικά τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια (σε τρεις από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες τα ΜΕΔ κινούνται πλέον κάτω από το 10%), έχουν όμως να αντιμετωπίσουν σημαντικές προκλήσεις. Σε σύγκριση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, το απόθεμα των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων

(τα οποία πέρασαν μεν από τις τράπεζες στις εταιρείες διαχείρισης, αλλά παραμένουν μεγάλος βραχνάς για την ελληνική οικονομία) είναι ακόμα υψηλό και χρειάζεται να μειωθεί περισσότερο. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ο κίνδυνος μίας νέας αύξησης Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων λόγω της δυσκολίας που αντιμετωπίζουν νοικοκυριά και επιχειρήσεις από την αύξηση των τιμών της ενέργειας και το γενικότερο κύμα ακρίβειας, που προκαλεί η ουκρανική κρίση. Μέχρι στιγμής οι τράπεζες εκπέμπουν καθυστερημένα μηνύματα, υποστηρίζουν ότι δεν βλέπουν στο άμεσο μέλλον αύξηση των ΜΕΔ, αλλά ικανότητα διαχείρισης της κρίσης από την πλευρά νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Τίποτα όμως δεν μπορεί να αποκλειστεί, ιδίως αν η κρίση στην Ουκρανία συνεχιστεί για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Ταυτόχρονα, η κεφαλαιακή επάρκεια των ελληνικών τραπεζών δεν είναι το ίδιο ισχυρή με αυτή των ευρωπαϊκών. Αυτό σε συνδυασμό με τη χαμηλή ποιότητα των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων, συνιστά πρόβλημα για το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα. Πρόβλημα που εξηγείται καθώς ήταν αναμενόμενο οι τράπεζες να χάσουν κεφάλαια κατά τη διάρκεια της διαγραφής των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων, αλλά πρέπει να αντιμετωπιστεί. Αντιδημοφιλές αλλά εξαιρετικά σημαντικό για το μέλλον των ελληνικών τραπεζών είναι το ζήτημα της κερδοφορίας. Το ζήτημα που οι τραπεζίτες ονομάζουν «ερώτημα του μέλλοντος» και υποστηρίζουν πως πρέπει να γίνει συστηματική.

Η ESG AGENDA

Τελευταία πρόκληση στη σειρά, όχι όμως και στη σπουδαιότητα, ο ψηφιακός μετασχηματισμός των ελληνικών τραπεζών που περιλαμβάνει και την ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG (Environmental, Social and Governance) τα οποία, χωρίς καμία υπερβολή, ήρθαν για να μειώσουν.

Οι ενέργειες προς το Περιβάλλον, η στάση προς την Κοινωνία και η Εταιρική Διακυβέρνηση που εφαρμόζουν, είναι πλέον για τις τράπεζες βασικό κριτήριο προσέλκυσης επενδυτών αλλά και επιλογής χρηματοδότησης.

Είναι αληθές ότι η ελληνική αγορά καταγράφει πρόοδο στην ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG, καθώς αυξάνεται ο αριθμός των επιχειρήσεων που ακολουθούν τη διαδικασία υποβολής ESG δεδομένων, όπως είναι αληθές ότι κινητικότητα παρατηρείται και από την πλευρά των μη εισηγμένων, των μεσαίων και των μικρών επιχειρήσεων.

Είμαστε όμως αρκετά πίσω σε σύγκριση με το ευρωπαϊκό μέσο όρο και αυτό αφορά και τις τράπεζες, που ήδη έρχονται αντιμέτωπες με τα σκληρά κριτήρια των μεγάλων επενδυτών που θέτουν ως προτεραιότητα τις ESG πολιτικές, ζητούν μακρόπνοια πλάνα πριν αποφασίσουν να επενδύσουν ή αποσυνενδύσουν αν διαπιστώσουν ότι δεν υπάρχει βούληση και σχέδιο για προσαρμογή στην ESG agenda.

Οι τέσσερις συστημικές τράπεζες, με μικρές διαφορές μεταξύ τους, είναι σχετικά μπροστά στην ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG σε σύγκριση με ό,τι ισχύει στον χάρτη της ελληνικής επιχειρηματικότητας. Είναι όμως ακόμα πίσω σε σχέση με το τι ισχύει στις τράπεζες της ευρωζώνης, αν και πρέπει να επισημανθεί ότι και στην Ευρώπη σημασία δίνεται μέχρι στιγμής στο «Ε» (Environmental) και όχι ακόμα τόσο στο «S» (Social) και πολύ περισσότερο στο «G» (Governance).

Στην Ελλάδα, ακόμα πιο πίσω όμως από τις τράπεζες και τον ιδιωτικό τομέα, βρίσκεται στην ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG ο δημόσιος τομέας.

Και αυτό παρά το γεγονός ότι οι στόχοι του δημόσιου τομέα συνδέονται άμεσα με το δημόσιο συμφέρον και το δημόσιο όφελος και κατ'επέκταση οι δημόσιοι φορείς έχουν επίσης ισχυρά κίνητρα για να είναι πιο διαφανείς σχετικά με τον αντίκτυπο των δραστηριοτήτων τους. ●

ΚΑΡΤΕΣ

Πιστωτικές
Κάρτες

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

4908 4512 3456 00 14

Ζήσε τις καλοκαιρινές σου διακοπές τώρα, πλήρωσε μετά.

Με τις πιστωτικές κάρτες της Τράπεζας Πειραιώς μπορείς να προγραμματίσεις κάθε σου πληρωμή σε δόσεις.

Κάνε τις αγορές σου σε όποια επιχείρηση θες, ακόμη και εκεί που δεν προσφέρονται δόσεις, και επίλεξε έως 12 άτοκες δόσεις μέσω winbank.

Ισχύει για αγορές από 30€ και άνω που έχουν πραγματοποιηθεί εντός των τελευταίων 30 ημερών.
Πληροφορίες και όροι: Τ. 2 10 32 88 000, www.piraeusbank.gr

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΚΑΘΕ ΑΥΡΙΟ

Επιχορηγήσεις και νέα έργα βγάζουν από το τέλμα τις κατασκευές

Τι αναφέρει μελέτη του **IOBE**

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΙΧΟΠΟΥΛΟΥ**

Οριστικά από το τέλμα, ύστερα από πολυετή κρίση, βγαίνει ο κατασκευαστικός κλάδος όπου θα κατευθυνθούν επιχορηγήσεις ύψους 7,96 δισεκατομμυρίων, κινητοποιώντας συνολικούς πόρους 13,3 δισ. ευρώ. Αυτό αναφέρει σε πρόσφατη μελέτη του με τίτλο «Προοπτικές ανάπτυξης και ανάγκες χρηματοδότησης του τομέα των Κατασκευών» το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE). Εκτιμάται, δε, ότι συνολικά ο κύκλος εργασιών του κλάδου θα διπλασιαστεί την περίοδο 2021-2026, φτάνοντας τα 19,8 δισ. ευρώ το 2026, εφόσον απορροφηθεί το σύνολο των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης που αντιστοιχούν σε επιχορηγήσεις και δάνεια. Η μελέτη, που ανατέθηκε στο IOBE από το Ταμείο Μηχανικών Εργοληπτών Δημόσιων Έργων (ΤΜΕΔΕ), κάνει λόγο για ισχυρή ανάπτυξη των κατασκευών τα επόμενα χρόνια, που θα θέσει τέλος στη μεγάλη συρρίκνωση του κλάδου που σημειώθηκε μετά το 2007. Σύμφωνα με τη μελέτη του IOBE, οι πόροι από το Ταμείο Ανάκαμψης μαζί με τα υπόλοιπα Ευρωπαϊκά Ταμεία (ΕΣΠΑ και απευθείας κοινοτική χρηματοδότηση) και τους εθνικούς πόρους αναμένεται να χρηματοδοτήσουν έργα υποδομών που θα τροφοδοτήσουν την ισχυρή ανάπτυξη των

κατασκευών τα επόμενα χρόνια, τερματίζοντας τη μεγάλη συρρίκνωση του κλάδου που σημειώθηκε μετά το 2007.

Ποια έργα θα απορροφήσουν τα μεγαλύτερα ποσά επιχορηγήσεων; Τα κατασκευαστικά έργα που θα στηριχθούν με επιχορηγήσεις από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αφορούν κυρίως τους τομείς της Ενέργειας (4,6 δισ. ευρώ), των Μεταφορών (4,1 δισ. ευρώ) και του Περιβάλλοντος (2,9 δισ. ευρώ). Εάν συμπεριληφθούν οι πόροι από τα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (και οι κινητοποιούμενοι από τα δάνεια πόροι χρηματοδότησης) εκτιμάται ότι για έργα με άμεση σχέση με τις κατασκευές θα μπορούσαν να κινητοποιηθούν την περίοδο 2022-2026 συνολικά 27 δισ. ευρώ. Από αυτά αντιστοιχούν σε επιχορηγήσεις 13,3 δισ. ευρώ και σε δάνεια 13,7 δισ. Συνεπώς οι επενδύσεις σε υποδομές εκτιμάται ότι θα ενισχύσουν σημαντικά το μερίδιό τους στο ΑΕΠ την περίοδο 2022-2026. Μεσοπρόθεσμα, οι επιπρόσθετες επενδύσεις σε υποδομές και κατοικίες αναμένεται, ετησίως, να ανέλθουν σε έως 4,1% του ΑΕΠ συγκριτικά με το 2020. Οι επενδύσεις σε κατασκευαστικά έργα εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε έως 8,1% του

Η μελέτη, που ανατέθηκε στο IOBE από το Ταμείο Μηχανικών Εργοληπτών Δημόσιων Έργων (ΤΜΕΔΕ), κάνει λόγο για ισχυρή ανάπτυξη των κατασκευών τα επόμενα χρόνια

ΑΕΠ το 2025 από 4% το 2020. Με άλλα λόγια, το μερίδιο του τομέα των κατασκευών στο εθνικό ΑΕΠ κατά τη διάρκεια της πενταετίας —έως και το 2026— σχεδόν θα διπλασιαστεί. Εκτιμάται επίσης ότι η αξία παραγωγής των κατασκευαστικών έργων υποδομών και κατοικιών θα ακολουθήσει ισχυρή ανοδική πορεία την περίοδο 2022-2026, ξεπερνώντας τα 18 δισ. το 2025 (από 7,6 δισ. το 2020). Όπως γίνεται αντιληπτό, η προσδοκώμενη άνοδος της κατασκευαστικής δραστηριότητας θα ενισχύσει την ανάγκη των επιχειρήσεων του κλάδου για χρηματοδότηση τα επόμενα χρόνια. Ωστόσο, οι δυσκολίες στη χρηματοδότηση και το υψηλότερο (συγκριτικά με άλλες χώρες της Ευρωζώνης) κόστος δανεισμού των τεχνικών επιχειρήσεων και επαγγελματιών παραμένουν εμπόδια. Την ίδια στιγμή, το χρηματοδοτικό κενό στην Ελλάδα είναι σταθερά υψηλότερο έναντι του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Ως αποτέλεσμα, για να υλοποιηθούν απρόσκοπτα οι δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις σε κατασκευαστικά έργα, απαιτείται τα επόμενα χρόνια να αμβλυνθούν οι δυσκολίες στη χρηματοδότηση και το υψηλό χρηματοδοτικό κενό με τη χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως εγγυητικά κεφάλαια ή επιδότηση επιτοκίου. ●

**Και θα φτάσουμε
ακόμα ψηλότερα!**

Ανακύκλωση Συσκευών Α.Ε.:

Αποστολή μας, να προστατεύουμε το περιβάλλον.

18 χρόνια τώρα, είμαστε το μεγαλύτερο σύστημα ανακύκλωσης συσκευών στην Ελλάδα. Και μαζί σας, έχουμε καταφέρει να συλλέξουμε πάνω από 750.000 τόνους από ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά απόβλητα, να τα διαχειριστούμε, να ανακτήσουμε τα ωφέλιμα στοιχεία τους, να εξοικονομήσουμε ενέργεια, να μειώσουμε τη σπατάλη των φυσικών πόρων και το περιβαλλοντικό αποτύπωμα όλων μας.

**Γιατί έχουμε μόνο μία Γη,
και για αυτή θα φτάσουμε
όπου χρειαστεί.**

www.electrocycle.gr
info@electrocycle.gr
2105319762-5 & 2105319780

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΙΣΡΑΓΜΑΤΩΝ

**ανακύκλωση
συσκευών α.ε.**

**102.5
ATHENS
VOICE
RADIO**

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

TO SOUNDTRACK

ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Επιμέλεια:
TANIA ΔΕΛΗ

Καλοκαίρι με **Swatch** και μουσικά φεστιβάλ

55 χρόνια από τότε που το «Καλοκαίρι της αγάπης» κατέκτησε τον κόσμο, η Swatch φέρνει την αγάπη, τη χαρά και τη θετική ενέργεια στα Openair Frauenfeld και Gurten Festival με το groovy Swatch Flower Power House, που αποτελεί ιδανικό σκηνικό για μια διασκεδαστική εικονική γαμήλια τελετή! Εκεί οι επι-

σκέπτες μπορούν να δουν, να δοκιμάσουν και να αγοράσουν το ρολόι Festival Edition που έχει σχεδιαστεί ειδικά για κάθε εκδήλωση, ενώ δύο φεστιβαλικές κυκλοφορίες περιλαμβάνουν το SwatchPAY!, που φέρνει τα πορτοφόλια στους καρπούς και κάνει τις ανέπαφες πληρωμές ακόμη ευκολότερες, με ένα γύρισμα του καρπού.

AVEDA
Σαμπουάν ρύθμισης
χρώματος

ERES
Φόρεμα παραλίας

UGG
Γυναικείες
παντόφλες

TEZENIS
Μικίνι, σουτιέν €14,99/
ολίν €10,99

**LITTLE
SECRETS**
Λάδι σώματος για βαθύ
μαύρισμα €19

CONVERSE
Παιδικά sneakers €49,90

MINAS
Ασημένιο
pendant
Whistle
€1.250

BENETTON
Τοπ από πλεκτό ύφασμα €40

PRIME OPTICS
Γυαλιά ηλίου Ana Hickmann

GARNIER
Αντηλιακό Ambre Solaire
SPF50

MISSONI
Ολόσωμο μαγιό €520

PAOLITA
Μικίνι, σουτιέν €157 /
ολίν €115

DYSON
Συσκευή περιποίησης
μαλλιών Airwrap

REMIXSHOP
Φούστα Comma

CATRICE
Μανό νυχιών €3,39

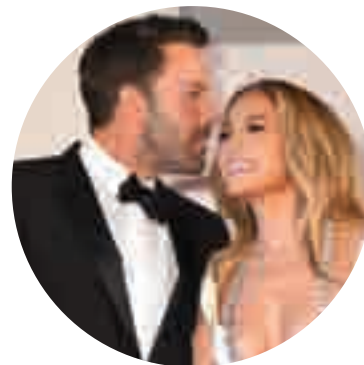
SOLUCKYSHOP.GR
Χειροποίητο clutch €23,90

GLAMAZON

Είναι αυτός ο γάμος ο καλός;

Σκέψεις για το γάμο της Τζένιφερ Λόπεζ
και του Μπεν Άφλεκ

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΥΤΣΟΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

© GETTY IMAGES/STEPHANE CARDINALE
CORBIS / CONTRIBUTOR

Στεριωμένοι και αγαπημένοι. Είναι αυτός ο γάμος που θα «κρατήσει», θα διαρκέσει στο απρόβλεπτο χολιγουντιανό σύμπαν; Είναι ο γάμος της Τζένιφερ Λόπεζ και του Μπεν Άφλεκ, ο γάμος ο αληθινός που επισφραγίζει μια σχέση που αναθερμάνθηκε μετά από μια εικοσαετία; Ο χρόνος θα δείξει. Και ο χρόνος μετράει διαφορετικά για τους πολύ πλούσιους, τους πολύ διάσημους και τους πολύ όμορφους. Μετά το επιτυχημένο rebranding της μέσης ηλικίας, το οποίο αναπτέρωσε το ηθικό των 50+ηλικιακών ομάδων όσον αφορά τον έρωτα, την ευζωία, το κάνω κάτι ή όχι, μπορώ περισσότερο για τον εαυτό μου, το πανέμορφο ζευγάρι παντρεύτηκε σε ένα παρεκκλήσι στο Λας Βέγκας.

Κι εδώ δεν ίσχυσε το what happens in Vegas stays in Vegas. Είδαμε προσεκτικές και προσεγμένες φωτογραφίες, με τη Λόπεζ καλοχτενισμένη να αλλάζει δύο νυφικά, τον Άφλεκ να ντύνεται στο παρεκκλήσι. Τα δύο τους να αγκαλιάζονται αλλά όχι και τόσο τρυφερά.

Σε ένα βίντεο η Τζέι Λο του κάνει κάτι σαν «πατ-πατ» στην πλάτη... Την επόμενη μέρα η Λόπεζ, κάτω από τα σεντόνια, επιδείκνυε γυμνούς ώμους και δακτυλίδι κοτρόνα. Διαθέτει άλλωστε πλουσιότητα συλλογή.

Το θέμα είναι ότι η Τζεν στον τέταρτο γάμο της δήλωσε ότι αποφάσισε να αλλάξει το επίθετο της σε Άφλεκ, έτσι συστήθηκε στους θαυμαστές της μετά τον γάμο στέλνοντας newsletter.

Οι κακοπροαίρετοι και κακεντρεχείς λένε πως αποκλείεται να κάνει το ίδιο και στη μαρκίζα. Θα συνεχίσει την καριέρα της ως Τζένιφερ Άφλεκ;

Κομματάκι δύσκολο. Η Λόπεζ είναι η πιο ακριβοπληρωμένη «λατίνα καλλιτέχνις», τραγουδίστρια και ηθοποιός, η οποία δεν μιλάει καλά ισπανικά και το Λόπεζ είχε, και πιθανόν να έχει, τη σημασία του.

Επιπλέον, είναι μια ανεξάρτητη γυναίκα, εξαιρετικά επιτυχημένη, διάσημη ως το άπειρο κι ακόμα παραπέρα.

Εδώ η νύφη έχει το ενδιαφέρον. Είναι η 52αρα που σπάει τα στερεότυπα, είναι κουκλάρα, φροντίζει τον εαυτό της και παντρεύεται επίσης έναν υπεργοπευτικό σαρ.

Μπορεί τα ψηλοτάκουνα της να κινούνται στον κόσμο του Χόλιγουντ, αλλά δεν παύει να γίνεται συμβολική ηγέτις για τις «αόρατες γυναίκες» άνω των πενήντα ετών.

Μοιάζει σαν η Jenny From the Block να επέστρεψε στο μικρό λευκό παρεκκλήσι για να παντρευτεί. Ναι μεν Χόλιγουντ αλλά και όχι και τόσο... Εδώ και δεκαετίες έχει πάψει να είναι η Τζέι της γειτονιάς, πιθανόν να μην ήταν ποτέ. Εμείς την Τζέι Λο τη θέλουμε με αβυσσαλέο ντεκολτέ, Βερσάτσε, λάμψη, γκλίτερ, τέλειο μακιγιάζ, ασύλληπτο μαλλί, απόλυτα σέξι, απόλυτα σαρ. Και αυτός ο γάμος είναι σαν τις ταινίες της. Έχουν όλες happy end. ●

ΥΠΕΡΟΧΑ ΝΕΑ:
Βρήκα
σφυρίχτρα,
αν
κινδυνεύσω
να πνιγώ!

CITY GUIDE

ΕΛΕΝΗ ΜΥΛΩΝΑ

Όταν μιλούν τ' αποκαΐδια

Να κατεβαίνεις στη θάλασσα και να τη βρίσκεις να... κολυμπά σ' έναν παχύρευστο πολτό από μαύρη άμμο και αποτεφρωμένα θραύσματα. Πώς ν' αντιδράσεις σ' αυτό το αποκαλυπτικό σκηνικό; Για τη γνωστή εικαστικό Ελένη Μυλωνά τ' αποκαΐδια που ξεβράστηκαν από τις πυρκαγιές του 2018 στις παραλίες της Αίγινας έγιναν υλικό για τη βιντεοσκοπημένη περφόρμανς «Fire in the lake». Μετά την πορεία της σε διεθνή φεστιβάλ, παρουσιάζεται σε έκθεση στην Αθήνα μαζί με σχετικές εικόνες και μια νέα εγκατάσταση από καμένα κλαριά και κουκουνάρια, σαν ένα επιτακτικό κάλεσμα για μια αναγκαία αλλαγή πορείας.

INFO Γκαλερί Ζουμπουλάκη, έως 29 Ιουλίου

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Μη χάσετε αυτή την εβδομάδα

9

Συναυλίες,
θέατρο,
χορός,
εκθέσεις.
Πολιτιστικές
προτάσεις
που μας
ιντριγκά-
ρουν αυτό το
επτάημερο

Της ΙΩΑΝΝΑΣ
ΓΚΟΜΟΥΖΑ

Για να καταχωριστείτε στους οδηγούς της Α.Υ., στείλτε δελτία τύπου 2 εβδομάδες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία. Ταχυδρομικώς στη διεύθυνση Χαρ. Τρικούπη 22, 10679 Αθήνα ή στο fax 210 3617310 ή στο avguide@athensvoice.gr

Slipknot

1 Release Athens 2022 Slipknot, Sepultura, Jinjer, Vended, Maplerun, Project Renegade

Μια από τις κορυφαίες μπάντες του σκληρού ήχου επιστρέφει στην Ελλάδα με το καταγιστικό show που προσφέρει μια εμπειρία επικών διαστάσεων. Οι **Slipknot** θα είναι headliners στο φεστιβάλ Release Athens στην Πλατεία Νερού, το Σάββατο 23 Ιουλίου. Μαζί τους στη σκηνή οι **Sepultura**, που μετά το thrash άλλαξαν τον σκληρό ήχο με τους groovy πειραματισμούς τους, οι **Jinjer** από την Ουκρανία που αποτελούν ένα από τα πιο δημοφιλή σχήματα της σύγχρονης metal σκηνής με περισσότερα από 250 εκατομμύρια streams, οι **Vended**, με δύο από τα μέλη τους, τον τραγουδιστή και ντράμερ, να είναι γιοι των Corey Taylor και Shawn "Clown" Crahan των Slipknot, οι Αθηναίοι metallers **Maplerun** και **Project Renegade**. Προμηνύεται ισοπεδωτική νύχτα. -Α.Α.

Πλατεία Νερού, 23 Ιουλίου

2 Χορεύοντας τη μανία

Θεωρείται μία από τις πιο σημαντικές «φωνές» στον χώρο της παγκόσμιας χορογραφικής δημιουργίας σήμερα, μια καλλιτέχνιδα που δίνει πολιτική χροιά στα έργα της και αξιοποιεί το σώμα ως όργανο ερμηνείας. Η **Λία Ροντρίγκες** –η οποία ξεκίνησε από την ομάδα της Μαγκύ Μαρέν– ζει εδώ και χρόνια στη Βραζιλία και έχει ιδρύσει μια σχολή για νέους χορευτές στη μεγαλύτερη φαβέλα του Ρίο ντε Τζανέιρο. Στο «*Furia*», που παρουσιάζει στα μέρη μας, το σώμα βρίσκεται σε κατάσταση μανίας. Εκστασιάζεται, γιορτάζει ξέφρενα, μπορεί όμως και να οδηγηθεί σε βίαιη εξέγερση. Μια χορογραφία όπου ο σύγχρονος χορός συναντά τη βραζιλιάνικη παράδοση.

Πειραιώς 260, 25 - 27 Ιουλίου, στις 21:00

© SAMI LANDWEER

3 Ένα (εικαστικό) κιτ επιβίωσης

Νέα και παλαιότερα έργα της τα οποία σχετίζονται με την έννοια της οικειοποίησης παρουσιάζει η **Georgia Fambris** στην έκθεση με τίτλο «*Survival Kit*» που παρουσιάζει η γκαλερί Ζουμπουλάκη στο πλαίσιο του καλοκαιρινού φεστιβάλ της «*Σχεδίας*». Στις πολύχρωμες συνθέσεις της, πάνω σε καμβάδες, διαφημιστικά φυλλάδια, περιοδικά ή και οικοδομικά υλικά, η καλλιτέχνης ασχολείται με ζητήματα όπως η θηλυκότητα και τα πρότυπα ομορφιάς μέσα από μια ζωγραφική διαδικασία που φλερτάρει με την υλικότητα και βασίζεται στην αδιάκοπη χειρωναξία.

«*Σχεδία*» HOME, έως 24 Ιουλίου

© LARS JAN

4 Από τα παρασκήνια στους ήχους των πόλεων

Τι ήχο εκπέμπουν οι μεγαλύτερες –και πιο πολύβουες– μητροπόλεις του κόσμου; Στα ταξίδια του, από τη Νέα Υόρκη έως το Τόκιο, ο Σταύρος Γασπαράτος αιχμαλώτισε τα αστικά ηχοτοπία τους και σ’ αυτά μας προσκαλεί να βυθιστούμε στο Αριστερό Παρασκήνιο της Αίθουσας Σταύρος Νιάρχος. Η οπτικοακουστική εγκατάσταση με τίτλο «*Lapse*» προτείνει μια συνύπαρξη φωτός, εικόνας και ήχου που «ερμηνεύει» τη ζωή μέσα από τους ήχους που μας περιβάλλουν. Ο γνωστός συνθέτης και sound artist τη συνυπογράφει με τον σκηνοθέτη, εικαστικό και συγγραφέα **Lars Jan** που ανέλαβε την οπτικοποίηση, μέσω της φριγούρας μιας γυναίκας που επιπλέει στον ποταμό Αχελώο, παρασυρμένη και απομονωμένη στη ροή μιας αέναης κινητικότητας.

ΚΠΙΣΝ, Αίθουσα Σταύρος Νιάρχος, 25 Ιουλίου-14 Αυγούστου, 18:00-22:00

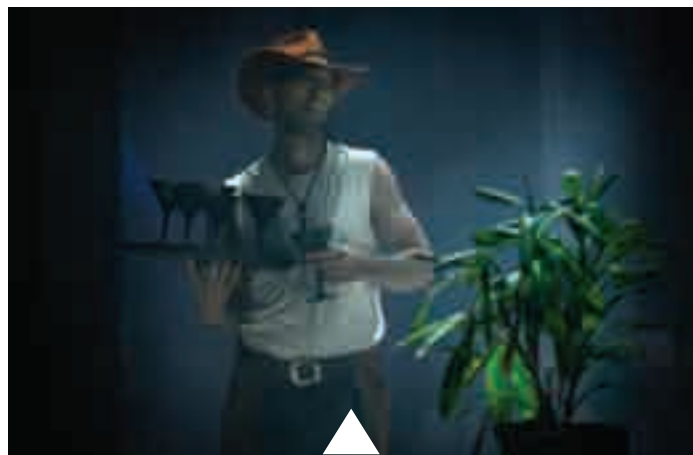

© JOHAN JACOBS

5 Η Κλυταιμνήστρα των tg STAN στην Ελευσίνα

Η μυθική βασίλισσα του πρώτου μέρους της Ορέστειας, η αγγλική μετάφραση του έργου από τον **Τεντ Χιουζ** και το «*Λουτρό Αίματος*» του Αυστριακού **Γκούσταφ Ερνστ** τροφοδοτούν την πρόταση της φλαμανδικής διάσημης θεατρικής ομάδας που κάνει την παγκόσμια πρεμιέρα της στην Ελευσίνα. Μια σύγχρονη προσαρμογή της ιστορίας για την τιμή και την εκδίκηση, έρχεται στη γενέτειρα του Αισχύλου να αμφισβητήσει τις σύγχρονες έμφυλες ταυτότητες και να δώσει φωνή στους σιωπηλούς.

Θέατρο Παλαιού Ελαιουργείου, 23 & 24 Ιουλίου, στις 21:00

© ALEX KAT

6 «Οι 7 τρελοί» στο Φεστιβάλ Αθηνών

Γράφτηκε το 1929, λίγο πριν ξεσπάσει η διεθνής οικονομική κρίση και πριν την πρώτη στρατιωτική δικτατορία στην Αργεντινή, και μέσα από τις σελίδες του μας εισάγει σ’ ένα σύμπαν βίας, όπου κυριαρχεί η δυστοπία των μηχανών, η φαντασίωση του εύκολου πλούτου και το φλερτ με την παρανομία και το έγκλημα. Στο μυθιστόρημα του Ρομπέρτο Αρλτ οι πρωταγωνιστές σχεδιάζουν μια μυστική οργάνωση που παραπαίει ανάμεσα σε ακραία ιδεολογήματα και αυταπάτες, αναζητώντας έναν τρόπο να καρπωθούν κάτι από τη ζωή. Αυτόν τον (διόλου μακρινό μας) κόσμο αναλαμβάνει να ζωντανέψει στη σκηνή η σκηνοθέτις **Ελεάνα Τσίχλη** για τρεις βραδιές.

Πειραιώς 260, 25 - 27 Ιουλίου 2022, στις 21:00

ΜΗΝ ΤΟ ΧΑΣΕΙΣ

7 Ακολουθώντας τα «μονοπάτια των τραγουδιών»

Συλλέγει σπόρους, ρίζες και τα «άχρηστα» υλικά της γης (ξερά φύλλα, κομμένους κορμούς και κλαδιά) και τα ανακυκλώνει «μεταφυτεύοντας», διασταυρώνοντας και προετοιμάζοντας με χειρωνακτικό μόχθο τη δημιουργική τους μεταμόρφωση. Η φύση και η αδιάλειπτη (μετα)κίνηση βρίσκονται, άλλωστε, στο επίκεντρο της πρακτικής της **Κατερίνας Κατοφάρακη**. Με έναν χαλαρό περίπατο μετά τη δύση του ήλιου στον κήπο του Μεγάρου έχουμε την ευκαιρία να ανακαλύψουμε τις γλυπτικές της παρεμβάσεις από φυσικά υλικά, αυτόφωτες φωτογραφίες σαν ζωγραφικές τοπιογραφίες μέσα στη βλάστηση, αλλά και προβολές χωρίς ήχο. Ένα ποιητικό σύμπαν που μας προσκαλεί «σε μια βιωματική σύνδεση με τον φυσικό χώρο και σε μια εσωτερική και αναστοχαστική εμπειρία του εαυτού».

Κήπος Μεγάρου Μουσικής, έως 18 Σεπτεμβρίου

© CHRISTOS SYMEONIDIS

8 Μια ψυχεδελική νυχτερινή περιπλάνηση στη σκηνή

Μια ζεστή νύχτα του Αυγούστου, ο Μ βρίσκεται σ’ έναν εγκαταλελειμμένο δρόμο χωρίς να θυμάται πώς και γιατί. Ώσπου να ξημερώσει θα έχει μαχαιρωθεί, θα έχει μαχαιρώσει, θα έχει γνωρίσει ανθρώπους που θέλουν να τον φάνε... «*Ο φόβος είναι ο μηχανισμός που κινεί όλο το έργο μέχρι το φωτεινό φινάλε του – μέχρι να έρθει η αγάπη και να τον “εξατμίσει”*» σημειώνει ο **Γιώργος Κουτλής** για το «*Ο σκύλος, η νύχτα και το μαχαίρι*» του δραματουργού της Σαουμπύνε, Μάριους φον Μάγενμπουργκ, που σκηνοθετεί στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών Επιδαύρου. Ένα έργο που, συνεχίζει: «*Μιλάει για το πώς η αγάπη θα μας κάνει να αντέξουμε τη βαρβαρότητα που λέγεται ζωή*».

Πειραιώς 260, 21 Ιουλίου, στις 21:00

9 Οι παστρικές του '22

Τις αποκαλούσαν «*Παστρικές*», όχι για να παινέψουν την αγάπη τους για την καθαριότητα, αλλά για να τις στιγματίσουν ως «αμφιβόλου ηθικής», καθώς στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου συχνά πλένονταν –λόγω επαγγέλματος– μονάχα οι πόρνες. Οι Μικρασιάτισσες πρόσφυγες που έφτασαν στην Ελλάδα μετά την Καταστροφή του 1922 βρίσκονται στο επίκεντρο της ομότιτλης παράστασης του Θεάτρου Τέχνης που σκηνοθετεί η **Μαριάννα Κάλμπαρη**. Δύο γυναίκες που καταλήγουν η μία στον Πειραιά και η άλλη στη Θεσσαλονίκη και προσπαθούν να επιβιώσουν στη χρεοκοπημένη και συντηρητική Ελλάδα της εποχής μας συστήνονται σε μια δωρεάν παράσταση (απαραίτητα τα δελτία εισόδου που διατίθενται από την ticketservises.gr και δύο ώρες πριν την έναρξη της παράστασης στο θέατρο).

Θέατρο Κολωνού, 27 Ιουλίου, στις 21:00

ΓΙΑ ΠΕΝΤΕ ΜΗΝΕΣ ΤΟΝ ΕΒΛΕΠΕΣ ΝΑ ΤΡΕΧΕΙ ΣΕ ΕΝΑΝ ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΟ ΜΑΡΑΘΩΝΙΟ ΣΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ, ΣΗΜΕΡΑ ΙΣΩΣ ΤΟΝ ΔΕΙΣ ΣΤΟ ΜΠΑΡΑΚΙ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ ΣΟΥ

Ο Παναγιώτης Κουμουνδούρος παρκάρει το μηχανάκι μπροστά στο καφέ που έχουμε δώσει ραντεβού στο Παγκράτι. Μέχρι να φτάσει στο μέρος που κάθονται έχει αποσπάσει αρκετά «για σου, Πανούλη». «Είναι το παλικάρι που κέρδισε στο MasterChef», συζητάει μια παρέα. Ο ίδιος, χαλαρός, χαμογελάει σε όλους.

Για όποιον δεν παρακολουθούσε τον διαγωνισμό, ο Παναγιώτης κρατούσε ένα χαμηλό προφίλ, απέφευγε τις ίντριγκες και τις εντάσεις. Το πρώτο πράγμα που παρατήρησαν οι κριτές πάνω του, αλλά και εμείς ως τηλεθεατές, είναι η ομοιότητά του με τον πρώτο Έλληνα MasterChef, τον Άκη Πετρετζίκη. Σύντομα όμως οι περισσότεροι σχολιάζαμε πόσο εξελισσόταν βδομάδα με την βδομάδα – τόσο γρήγορα που μετά από ένα γαστρονομικό μαραθώνιο 5 μηνών, κατάφερε να βρεθεί στον τελικό που τράβηξε σχεδόν 10 μέρες. Ήταν στη δοκιμασία αντιγραφής του πιάτου της κορυφαίας Βρετανής chef Clare Smyth, όπου συγκέντρωσε τελικά την υψηλότερη βαθμολογία και αναδείχθηκε μεγάλος νικητής του MasterChef 6 κερδίζοντας φυσικά και το έπαθλο των 50.000 ευρώ! Κουβεντιάζοντας όμως μαζί του, καταλαβαίνω πως συνεχίζει να παραμένει ο κουλ τύπος που γνωρίσαμε στην πρώτη audition.

«Γεννήθηκα στον Πειραιά, έχω δύο αδέρφια που είμαστε σαν φίλοι μεταξύ μας και μια σταθερή παρέα, ίδια για πάνω από μια δεκαετία. Στο σχολείο δεν ήμουν διαβαστερός, κάποια στιγμή στα 15 μου η μαμά μου είπε, “εφόσον δεν υπάρχει περίπτωση να διαβάσεις, ας κρατήσουμε τα λεφτά που δίνουμε τσάμπα στα φροντιστήρια σε κάτι που θα πιάσει τόπο μετά το λύκειο”. Συμφώνησα. Στις διακοπές μας κατεβαίνουμε στη Μάνη, συγκεκριμένα κοντά στο Μαρμάρι απ’ όπου έχουμε καταγωγή. Όλη η περιοχή εκεί φημίζεται για το λάδι της, το παστό κρέας, το σύγκλινο που φτιάχνουν και που το καπνίζουν με φασκόμηλο. Η αγαπημένη μου ανάμνηση όμως σχετικά με το φαγητό έχει να κάνει με τη γιαγιά μου η οποία μετέτρεπε σε γλυκό του κουταλιού ό,τι πιο κουλό μπορείς να φανταστείς, από μελιτζάνα μέχρι αγγουράκι.

Η μαγειρική, μέχρι να τη σπουδάσω, ήταν κάτι άγνωστο για μένα, δεν είχα ποτέ προσπαθήσει να φτιάξω ούτε αυγά. Όμως, παραδόξως, πάντα μου άρεσε να παρακολουθώ εκπομπές μαγειρικής και σχετικά ντοκιμαντέρ. Μετά το σχολείο αποφάσισα να πάω σε σχολή πάνω σε αυτό, και μόλις τελείωσα έπιασα δουλειά κατευθείαν. Με όσους φτασμένους σεφ τύχαινε να συναναστραφώ, όλοι μου έλεγαν το ίδιο πράγμα, «πρέπει να βγεις έξω». Και τους άκουσα. Ο ένας από τους κολλητούς μου ήταν ήδη στο Λονδίνο και δούλευε σε κουζίνα, όποτε σκέφτηκα να πάω εκεί για να έχω παρέα, σε μια αγορά που είναι πιο open minded γύρω από τη γαστρονομία και έχει μεγαλύτερο κοινό να απευθυνθείς. Τετάρτη πήγα, Πέμπτη δούλεψα... κατευθείαν στα βαθιά, σε ένα fine dining εστιατόριο μέσα στο Hilton.

Το MasterChef προέκυψε γυρίζοντας από το Λονδίνο, σε κάποια φάση που ένιωσα μέσα μου ότι θα μπορούσα να ανταπεξέλθω στις απαιτήσεις του παιχνιδιού, με πιο απλά λόγια δεν θα γινόμουν... ρόμπα, με βάση τα όσα έμαθα σε μαγειρικό επίπεδο. Μα να τους μοιάζω με τον Πετρετζίκη; Αυτός είναι κούκλος, παραδέξου το, μοναδικός σε αυτό που κάνει, όποιος πάει να συγκριθεί μαζί του έχει χάσει απ’ τα αποδυτήρια!

Δεν θα ξεχάσω το άγχος της πρώτης μέρας και την audition που έπρεπε να περάσω για να μπω στο σπίτι, δεν είχα συνηθίσει άλλωστε να μαγειρεύω σε κάμερες και να προσέχουν τόσο άνθρωποι το παραμικρό που λέω. Στην αρχή ήμασταν 24 άτομα στο παιχνίδι, δεν ήξερα σε τι επίπεδο ήταν ο καθένας, ούτε κατά πόσο μπορώ να προχωρήσω μέχρι το τέλος, απλά το ένστικτό μου έλεγε ότι θα τα πάω σχετικά καλά μέχρι ένα σημείο. Όταν μείναμε 10 παίχτες, μου πέρασε για πρώτη φορά η σκέψη ότι ίσως φτάσω στον τελικό. Εκείνη

τη μέρα είχαμε να αντιγράψουμε το άπαιχτο πιάτο της καλύτερης σεφ στον κόσμο, της Κλερ Σμιθ, καλκάνι με μια μπαλοτίνα πατάτας και πράσου και μια σάλτσα από καπνιστά μύδια κι άλλες τεχνικές.

Ήταν η πρώτη φορά στη ζωή μου που πήρα ένα βραβείο. Το έπαθλο είναι πιο βαρύ απ’ ό,τι περίμενα, το έχω στο δωμάτιο μου και με τα χρήματα που κέρδισα θα πάω, για αρχή, ένα ταξίδι στην Ασία, να δοκιμάσω και να δω πράγματα, και μετά βλέπουμε.

Οι κριτές είναι και οι τρεις αυστηροί αντικειμενικά, ο καθένας με τις δικές του ιδιαιτερότητες. Όταν μας έκριναν δεν χαρίζονταν, στις υπόλοιπες φάσεις όμως κάναμε χαβαλέ, καταλάβαιναν κι αυτοί ότι είχαμε περίεργη ψυχολογία και ήταν πρόθυμοι να βοηθήσουν όπως μπορούν. Το ίδιο και ο Αλέξανδρος Χαραλαμπίδης με τον Νίκο Θωμά που μας καθοδηγούσαν στο παιχνίδι. Αυτός που με άγχωνε πιο πολύ απ’ όλους ήταν ο Κοντιζάς, ωστόσο μ’ αρέσει τόσο πολύ το στιλ του και οι κινήσεις του στα masterclasses που ήταν σαν χορογραφίες, που θα ήθελα να δουλέψω μαζί του. Δεν θα ήθελα να ανοίξω δική μου επιχείρηση προς το παρόν, απλά να δουλεύω σε μια κουζίνα κοντά σε μεγάλους σεφ.

Η δημοσιότητα ήρθε απότομα αλλά δεν με ενοχλεί. Στα social media δεν ήμουν ποτέ ιδιαίτερα ενεργός και ξαφνικά όταν άνοιξα το instagram μετά από το παιχνίδι βρέθηκα μπροστά σε χιλιάδες ακόλουθους και εκατοντάδες μηνύματα, όλα θετικά-παραδόξως. Η αλληλεπίδραση με τον κόσμο μού φτιάχνει τη διάθεση, δεν θα σου πω ψέματα ότι δεν μ’ αρέσει που με αναγνωρίζουν στον δρόμο, και προσπαθώ να πιάνω κουβέντα με όλους – άλλωστε επί τούτους μήνες με στήριζαν στο παιχνίδι.

Τρώω πολύ γενικά. Μου αρέσει η ελληνική κουζίνα, αυτή που μεγάλωσα και θέλω να την εξελίξω δημιουργικά όσο μπορώ και γιατί όχι να την παντρέψω με στοιχεία της ασιατικής κουζίνας που επίσης αγαπώ. Το χειρότερό μου σε μια κουζίνα είναι το να καθαρίζω όστρακα, κατά τα άλλα τρώω και χρησιμοποιώ όλα τα υλικά που υπάρχουν. Σπίτι μου δεν μαγειρεύω ποτέ, δουλεύω όλη μέρα και όταν τελειώσω δεν έχω αντοχή να ξαναμηνύ σε κουζίνα. Από την άλλη, όταν έχω ρεπό προτιμώ να βγω έξω για φαγητό. Θα έλεγα ότι τρώω πολλά σουβλάκια και burgers, συχνάζω σε παγωτατζήδικα και συνοικιακά ζαχαροπλαστεία και μετά βγαίνω για ποτά στο Σύνταγμα, στην πλατεία Καρύτση, στα Εξάρχεια ή στον Πειραιά. Οι φίλοι μου μού ζητούν συνέχεια να τους μαγειρέψω, αν τους ρωτήσεις θα σου πουν με παράπονο ότι τους έχω φτιάξει κάτι 1-2 φορές μέσα στα 15 χρόνια που κάνουμε παρέα και πράγματι δεν σου λένε ψέματα.

Η γαστρονομία στην Αθήνα περνάει μια ενδιαφέρουσα φάση. Ακούγεται συχνά η φιλοσοφία του zero waste, που εγώ την έζησα πολύ στο Λονδίνο και μου αρέσει, αφού έτσι μειώνεις τη φύρα σου ως εστιατόριο, ταυτόχρονα κάνεις και κάτι παιχνιδιάρικο γιατί δοκιμάζεις συνδυασμούς που δεν είχες σκεφτεί ποτέ. Το κατά πόσο οι Έλληνες, πέρα από όσους δραστηριοποιούνται στην Αθήνα, έχουν ακουστά για αυτό το «κύμα» και είναι έτοιμοι να το δεχτούν, δεν το ξέρω. Την ώρα πάντως που η τιμή στο σουβλάκι κοντεύει να φτάσει τα 4 ευρώ, ίσως κάποιοι μπουν στη σκέψη να ψαχτούν πάνω σε μια διαφορετική φιλοσοφία φαγητού.

Πέρα από τα ωραία γαστρονομικά πράγματα που γίνονται, χρειάζεται και λίγη αγάπη παραπάνω στον κλάδο μας. Για παράδειγμα, τα παιδιά που δουλεύουν σεζόν στα νησιά όλη μέρα για λεφτά λιγότερα απ’ όσα θα έπρεπε, που αργούν να τους τα δώσουν κιόλας, που κοιμούνται σε κοντέινερ και με τους εστιάτορες να προσπαθούν να βγάλουν ξύγκι από τη μύγα – ίσως επειδή κι αυτοί δεν έχουν τη στήριξη του κράτους που θα έπρεπε – είναι συνθήκες που μας πάνε πίσω στον τομέα μας. Συμπέρασμα, θα έλεγα ότι έχουμε ανάγκη λίγο περισσότερο ανοιχτό μυαλό και σεβασμό».

Τον Παναγιώτη Κουμουνδούρο αυτό το διάστημα μπορείς να δεις στην κουζίνα του Sense Athens. **A**

Παναγιώτης ΚΟΥΜΟΥΝΑΔΟΥΡΟΣ

Όσα δεν ξέρεις
για τον 28χρονο νικητή
του MasterChef 2022

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΚΑΜΠΟΣΟΥ - Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

BIBΛΙΟ

Το βιβλίο «**Η Τρίτη Ρώμη**» θεωρήθηκε, αφού ξέσπασε ο πόλεμος στην Ουκρανία, προφητικό – αν ο **Αλέξανδρος Μασσαβέτας** δεν το είχε γράψει το 2019 θα έπρεπε να το γράψει εκ των υστέρων (ακολούθησε, εξάλλου, επικαιροποιημένη του έκδοση τον Απρίλιο του 2022 για να συμπεριλάβει τις εξελίξεις της ρωσικής εισβολής). Κι αυτό γιατί πρόκειται για ένα βιβλίο-ντοκουμέντο που απαντάει σε όλα ανεξαιρέτως τα θέματα που μας απασχόλησαν όλους αυτούς τους μήνες, κυρίως τα «αμφιλεγόμενα». Χρησιμοποιώντας την ιστορική έρευνα και την ερευνητική δημοσιογραφία ο συγγραφέας του μελετάει τις γεωπολιτικές φιλοδοξίες της Ρωσίας να ηγηθεί του ορθόδοξου κόσμου, στοιχειοθετεί το γιατί Ρώσοι και Ουκρανοί δεν συναποτελούν ενιαίο έθνος, όπως ισχυρίζεται ο Πούτιν, και εξηγεί γιατί η ουκρανική κοινωνία ήταν διαιρεμένη μέχρι την 24η Φεβρουαρίου ως προς τις πολιτισμικές της αναφορές και τη συλλογική της ταυτότητα (η εισβολή συνένωσε τους Ουκρανούς, κάνοντας –για πρώτη φορά– τους μέχρι πρότινος ρωσόφιλους να αποκρημίζουν μαζί και τη Ρωσία, θεωρώντας την πια «εχθρό» παρά «αδελφή»).

Ταυτόχρονα, ο Μασσαβέτας συνθέτει τα κομμάτια του παζλ του υβριδικού πολέμου που οι Ρώσοι διεξήγαγαν για τη χειραγώγηση της ελληνικής κοινωνίας και μας βοηθάει έτσι να κατανοήσουμε γιατί πήραν τέτοια έκταση στη χώρα μας οι θεωρίες περί ναζι Ουκρανών και νεκρών-νθοποιών. Αλλά και γιατί ο Πούτιν ήταν, επί σειρά

ετών, ο πλέον δημοφιλής ξένος ηγέτης μεταξύ των Ελλήνων. Η δημοτικότητα του μειώθηκε αισθητά μετά τον πόλεμο – στις δημοσκοπήσεις, ωστόσο, τα ποσοστά όσων πιστεύουν πως η ρωσική εισβολή ήταν «δικαιολογημένη», ή ότι γι' αυτήν ευθύνεται κυρίως η Δύση, παραμένουν υψηλά, κάτι που εξηγείται στο βιβλίο.

Η «Τρίτη Ρώμη» καταγράφει το μέγεθος της ρωσικής διεύθυνσης στην Ελλάδα από το 2000, αυτός άλλωστε ήταν ένας από τους λόγους που ενόχλησε τόσο, όταν πρωτοκυκλοφόρησε. Η ρωσική Πρεσβεία και το Υπουργείο Εξωτερικών εξαπέλυσαν πρωτοφανή επίθεση κατά του βιβλίου και του συγγραφέα του, η πρώτη φορά που η ρωσική διπλωματία στο υψηλότερο επίπεδο στοχοποίησε ένα βιβλίο σε ξένη γλώσσα. «*Το περίεργο είναι πως η έκδοσή του προκάλεσε τη μήνη της Ρωσίας, ενώ δεν προβαίνει σε αποκάλυψης γεγονότων. Οτιδήποτε αναφέρεται είχε ήδη δημοσιευθεί, στα ελληνικά, ρωσικά ή αγγλικά. Απλώς συγκέντρωσα και κατέγραψα γεγονότα ήδη δημοσιευμένα, ώστε να βγαίνει ολοκληρωμένη η εικόνα. Σε κάθε περίπτωση, το βιβλίο τάραξε τα νερά και προκάλεσε συζήτηση για πράγματα που οι ρωσικές αρχές θα προτιμούσαν να μείνουν στη σιγή*». Και μάλιστα με πληθώρα πηγών, 6-7 σελίδες ρωσικής βιβλιογραφίας, που εκθέτουν τη ρωσική παραπληροφόρηση – να σημειώσουμε ότι ο Αλέξανδρος Μασσαβέτας έμαθε να διαβάει ρωσικά ακριβώς για να έχει πρόσβαση στις πηγές αυτές. «*Ενόχλησε φαντάζομαι και το ότι μίλησα με “άντιφρονούντες” Ρώσους κληρικούς και ακαδημαϊκούς, που είχαν ασχοληθεί με το θέμα*».

Δύο είναι τα γεγονότα που λειτούργησαν ως αφορμή για τη συγγραφή του βιβλίου σωστά;

Ναι, ήταν οι σαρωτικές εξελίξεις στις ελληνορωσικές σχέσεις τον Ιούλιο του 2018, όταν έγιναν οι απελάσεις Ρώσων διπλωματών και ουσιαστικά αποκαλύφθηκε το εύρος της ρωσικής χειραγώγησης τότε, λόγω του Μακεδονικού. Ταυτόχρονα, τον Οκτώβριο το Πατριαρχείο Μόσχας διέκοψε σχέσεις με το Οικουμενικό Πατριαρχείο, ως αντίποινα, καθώς το δεύτερο ξεκίνησε τις διαδικασίες για την αναγνώριση του αυτοκέφαλου της Ουκρανικής Εκκλησίας.

Η Ελλάδα ήταν πολύ σημαντικό να έρθει υπό την επιρροή της Μόσχας. Γιατί;

Η Ελλάδα, αρχές του 2000, ήταν η μόνη ορθόδοξη χώρα που ήταν στην ΕΕ και στο ΝΑΤΟ. Χειραγωγώντας την ελληνική κοινή γνώμη, η Ρωσία χειραγωγούσε μια χώρα-μέλος των δυτικών θεσμών και οργανισμών. Παράλληλα, η ελληνόφωνη Ορθοδοξία έχει πολύ μεγάλο κύρος στον όλο Ορθόδοξο κόσμο, παρά το μικρό μέγεθος του ελληνόφωνου πληθυσμού: το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως είναι μεν οικουμενικό, αλλά είναι ελληνόφωνο. Το ίδιο και τα πρεσβυγενή (αρχαία) πατριαρχεία Αλεξανδρείας και Ιεροσολύμων. Η Ρωσία, λοιπόν, χειραγωγώντας την ελληνική κοινή γνώμη ήθελε να τη στρέψει εναντίον της Δύσης και, ειδικότερα, κατά του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Γιατί; Επειδή ακριβώς η Μόσχα διεκδικεί την ηγεσία του ορθόδοξου κόσμου.

Ας ξεκινήσουμε από εκεί. Πριν από τη ρωσική εισβολή μιναίονταν ένας πόλεμος ανάμεσα στην Εκκλησία της

Μόσχας και το Οικουμενικό Πατριαρχείο, με μήλο της έριδος την αναγνώριση του αυτοκέφαλου της Ουκρανικής Εκκλησίας. Παρότι μοιάζει εκκλησιαστικό το ζήτημα αυτό, έχει να κάνει με τις ιμπεριαλιστικές φιλοδοξίες της Μόσχας.

Επί Πούτιν, αναβίωσε στη Ρωσία μία εθνικιστική νεοϊμπεριαλιστική ιδεολογία που προσβλέπει στην επανασύσταση μιας αυτοκρατορίας, αυτό που ονομάζουν «Ρωσικός Κόσμος» – η Ρωσία έχασε δύο αυτοκρατορίες τον 20στό αιώνα, την τσαρική και τη σοβιετική, δεν είναι λίγο. Σύμφωνα με την ιδεολογία του «Ρωσικού Κόσμου», λοιπόν, οι ανατολικοί σλάβοι, απόγονοι της Ρως (το μεσαιωνικό βασίλειο με πρωτεύουσα το Κίεβο) είναι το ίδιο έθνος (ή, έστω, αδελφά έθνη), ένα ενιαίο πολιτισμικό όλο που πνευματικά και πολιτικά έχει για κέντρο τη Μόσχα. Εκκλησιαστικώς, το Πατριαρχείο Μόσχας θεωρείται Πατριαρχείο «πάσης Ρως», με την έννοια ότι έχει δικαιοδοσία σε Ρώσους, Ουκρανούς και Λευκορώσους. Αυτό έχει πολύ μεγάλη πρακτική σημασία, καθώς ένα Πατριαρχείο «πάσης Ρως» είναι πολύ ισχυρό όργανο χειραγώγησης: μέσω του άμβωνα και του κηρύγματος μπορεί να περνά στους πιστούς ρωσόφιλες και αντιδυτικές θέσεις. Κυρίως να τους περνάει την ιδέα ότι, δήθεν, ορθοδοξία σημαίνει «αντίσταση στη Δύση», στην κουλτούρα με τις «έκφυλες» ελευθερίες. Είναι κρίσιμο να καταλάβουμε πόσο σημαντικό θεωρεί η Μόσχα το Πατριαρχείο να παραμείνει «πάσης Ρως», με δικαιοδοσία σε Ουκρανία και Λευκορωσία. Εξηγώ στο βιβλίο εκτενώς πώς ιστορικά η Ρωσική Εκκλησία ήταν ανέκαθεν ταυτισμένη με το κράτος, λειτούργώντας ως όργανο χειραγώγησης.

Για αυτό άλλωστε οι Ουκρανοί αγωνίστηκαν από την αρχή για τη δημιουργία Αυτοκέφαλης Εκκλησίας, όπως επίσης εξηγείς.

Όταν η Ουκρανία έγινε ανεξάρτητη το 1991, το πρώτο που προσπάθησαν ήταν να φτιάξουν αυτοκέφαλη Εκκλησία. Το Πατριαρχείο «πάσης Ρως» δεν το δέχθηκε φυσικά. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο κώφευσε στα επίμονα αιτήματα των Ουκρανών, επειδή το Πατριαρχείο Μόσχας είναι το σημαντικότερο από πλευράς πιστών και πλούτου. Σημαντικό μέρος του ουκρανικού ποιμνίου, ωστόσο, δεν ήθελε με τίποτα να υπάγεται πνευματικά στη Μόσχα. Δύο Εκκλησίες ανακηρύχθηκαν μονομερώς «αυτοκέφαλες», αλλά θεωρούντο σχισματικές από όλες τις ορθόδοξες εκκλησίες. Η καχυποψία των Ουκρανών εκείνων με πατριωτικά και φιλοδυτικά αισθήματα προς την «Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία» του Πατριαρχείου Μόσχας ήταν απολύτως δικαιολογημένη. Το απέδειξαν τα γεγονότα του 2014, όταν οι κατά τόπους μητροπολίτες της «Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας» καταδίκασαν με μύδρους το Μείνταν και εκφράστηκαν ανοιχτά υπέρ του Ρωσικού Κόσμου. Κατά την εισβολή στην Κριμαία και αργότερα στο Ντονμπάς κάποιοι ιερείς της ευλόγησαν τα ρωσικά όπλα και υποδέχθηκαν τους εισβολείς και τους ρωσικονομένους αυτονομιστές. Τελικά, μετά από πολλές εκλήσεις των Ουκρανών, το Οικουμενικό Πατριαρχείο προχώρησε στη δημιουργία της αυτοκέφαλης Εκκλησίας της Ουκρανίας το 2018. Σήμερα στην Ουκρανία υπάρχουν δύο Εκκλησίες, εκείνη υπό την Μόσχα και εκείνη υπό το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Αλέξανδρος

ΜΑΣΣΑΒΕΤΑΣ

«Ο υβριδικός πόλεμος των Ρώσων στην Ελλάδα ξεκίνησε το 2000»

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΓΚΡΟΥΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ /
ΕΚΔΟΣΕΙΣ /
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ /
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Τον Απρίλιο είδαμε τον Κύριλλο να ευλογεί τα ρωσικά όπλα. Στο βιβλίο περιγράφεις πόσο μοιραίο υπήρξε αυτό για την εικόνα του, στην Ουκρανία αλλά και στον ορθόδοξο κόσμο συνολικά.

Να διευκρινίσουμε πως στον ορθόδοξο κόσμο οι εκκλησίες έχουν πάντοτε έναν εθνικό χαρακτήρα και δεν είναι παράδοξο ένας αρχιεπίσκοπος ή πατριάρχης να ευλογεί τα όπλα του κράτους του σε έναν πόλεμο. Απλά εδώ υποτίθεται πως το Πατριαρχείο είναι «πάσης Ρως»! Ουσιαστικά, δηλαδή, ο Κύριλλος ευλόγησε τα όπλα ενός μέρους του ποιμνίου του κατά ετέρου μέρους του ποιμνίου του, σε έναν πόλεμο που γίνεται κανονική σφαγή. Επόμενο ήταν ότι η εικόνα του καταρρακώθηκε. Μιλούν για τον «Πατριάρχη του Ζ» και την «Εκκλησία του Πούτιν», δεν μαζεύεται πλέον όλο αυτό. Ο πόλεμος έφερε θεαματική μεταστροφή σε όσους Ουκρανούς ήταν μέχρι πρότινος ρωσόφιλοι: οι άνθρωποι βρέθηκαν ξαφνικά στη γραμμή του πυρός, να βομβαρδίζονται τυφλά, να καταστρέφεται το σπίτι τους και να σκοτώνονται οι δικοί τους, για την ιδέα του «Ρωσικού Κόσμου». Εντός της «Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας» ξέσπασε εξέγερση από ιερείς και πιστούς και ο προκαθήμενός της ανακοίνωσε πως διακόπτει κάθε σχέση με το Πατριαρχείο Μόσχας. Και βέβαια προκλήθηκε μία φρίκη κατά του Κυρίλλου συνολικά στον ορθόδοξο κόσμο, ακόμα και σε ρωσόφιλες Εκκλησίες, όπως της Γεωργίας ή της Βουλγαρίας.

Οι Ρώσοι πολίτες θρηνσκούνται; Πόσο βιώνουν την ορθόδοξη παράδοση στην καθημερινότητά τους;
Όχι, αυτό είναι και το αστείο: η Μόσχα θέλει να αναλάβει την ηγεσία του ορθόδοξου κόσμου, ενώ είναι μια κοινωνία πάρα πολύ εκκοσμικευμένη μετά από 70 χρόνια κομμουνισμού. Η ορθοδοξία είναι θέμα εθνικής και πολιτισμικής ταυτότητας. Οι περισσότεροι που δηλώνουν ορθόδοξοι δεν είναι πιστοί και δεν τηρούν ούτε βασικά έθιμα και παραδόσεις. Χαρακτηριστικά, τη Μ. Παρασκευή και το Μ. Σάββατο στην Ελλάδα (των 11 εκ.) ο αριθμός των πιστών που συρρέουν στην ακολουθία είναι πολύ μεγαλύτερος από αυτόν της ρωσικής ομοσπονδίας (των 140 εκ.). Η επίκληση της θρησκείας γίνεται για λόγους καθαρά γεωπολιτικούς.

Το κεφάλαιο για τη ρωσική διείσδυση στην Ελλάδα είναι τρομερά αποκαλυπτικό και εξηγεί πολλά.
Πρόκειται για δουλειά, άρτια συντονισμένη, που μετρά χρόνια: ο υβριδικός πόλεμος στην Ελλάδα ξεκίνησε στις αρχές του 2000. Ο στόχος ήταν να κάνουν την Ελλάδα Δούρειο Ίππο για τη ρωσική επιρροή στην ΕΕ. Αυτό θα γινόταν αν η ελληνική κοινωνία εξέλεγε ρωσόφιλους πολιτικούς που να προωθούν τις ρωσικές θέσεις ή να εξυπηρετούν τα ρωσικά συμφέροντα, όπως π.χ. τώρα ο Ορμπάν στην Ουγγαρία. Κινούμενοι πολύ έξυπνα, οι Ρώσοι δημιούργησαν ερείσματα ιδίως σε τοπικές κοινωνίες της επαρχίας, προβάλλοντας τη

Ρωσία σαν την «Ορθόδοξη μεγάλη δύναμη», διοργανώνοντας πολιτισμικές δράσεις και τελετές μνήμης για Ρώσους νεκρούς που είχαν πολεμήσει υποτίθεται στην Ελλάδα – πρόκειται για ψευδοϊστορικά αφηγήματα που μεταφέρουν την βιομηχανία των ψευδών ειδήσεων στο επίπεδο της ιστορίας. Υπό την καθοδήγηση των μυστικών υπηρεσιών τους ξεπήδησαν διάφοροι σύλλογοι «ελληνορωσικής φιλίας» και ιδρύματα που ανέπτυξαν έντονη –και όχι αμιγώς– πολιτιστική δράση στη Λήμνο, την Κέρκυρα, την Αλεξανδρούπολη και αλλού. Από την άλλη, επιχείρησαν να χειραγωγήσουν την Εκκλησία στον ελλαδικό χώρο, δηλαδή να στρατεύσουν μητροπολίτες (αυτοί έχουν πολύ μεγάλο κύρος στις τοπικές κοινωνίες) και ιερείς στις ρωσικές θέσεις, ώστε μέσω αυτών να επηρεάζουν τους πιστούς. Επενδύθηκαν πολύ σημαντικά ποσά με δωρεές σε μητροπόλεις και μονές. Μητροπολίτες και ηγούμενοι προσκλήθηκαν στη Ρωσία για να πάνε ή να φέρουν λείψανα, και πολλά ακόμα.

Γράφεις πως οι Ρώσοι πάτησαν σε ένα χρόνιο σύνδρομο αντιδυτικισμού μεγάλου μέρους της ελληνικής κοινωνίας...
Ακριβώς, και που μεταφράζεται σε μίσος κατά της Δύσης. Η πάγια θέση σημαντικού μέρους της ελληνικής κοινωνίας: προκειμένου να πάμε κόντρα στη Δύση είμαστε έτοιμοι να δεχθούμε οτιδήποτε: ιμπεριαλιστές είναι μόνο οι δυτικοί. Οι Έλληνες πάσχουν από ένα σύνδρομο εθνικής ήττας που βγάζει μειονεκτικά συμπλέγματα και τους κάνει να αισθάνονται μονίμως αδικημένοι. Αυτό τρέφει τον θαυμασμό για ισχυρούς ηγέτες, όπως ο Πούτιν ή άλλοι δικτατορικοί, Σαντάμ Χουσεΐν, Καντάφι, Τσάβες, Έρντογαν στο παρελθόν, Όρμπαν σήμερα. Οι Ρώσοι βρήκαν πρόσφορο έδαφος στα πολιτικά άκρα, ακροδεξιά και ακροαριστερά, και σε διάφορους Λιακόπουλους-Βελόπουλους, και οικοδομήθηκε ένας χώρος σε trash κανάλια που παπαγάλιζαν τις ρωσικές θέσεις όλα αυτά τα χρόνια. Και βέβαια στο διαδίκτυο, που γέμισε φερέφωνα των Ρώσων – ιστοσελίδες εκκλησιαστικού αλλά και πολιτικού περιεχομένου. Γενικότερα χρησιμοποίησαν πάρα πολλά τεχνάσματα για αυτό που λέμε κοινωνική μηχανική (*social engineering*), για να δημιουργηθεί μια κουλτούρα θρησκοληψίας ειδικά στην επαρχία. Χαρακτηριστικό φαινόμενο η εκμετάλλευση του Παΐσιου: γύρω από τις μορφές των «γερόντων» έχει στηθεί μια ολόκληρη βιομηχανία, που στρέφει τον πληθυσμό σε συντηρητικές θέσεις.

Εμείς πάσχουμε από αντιδυτικό σύνδρομο και η Ρωσία έχει συμφέρον σε οτιδήποτε μπορεί να προκαλέσει αποσταθεροποίηση στη Δύση. Ποιο ήταν το μήνυμα που ήθελαν να περάσουν;
Τα φερέφωνα της Ρωσίας περνούν το μήνυμα πως το Οικουμενικό Πατριαρχείο έχει ήδηθεν «ξεπουληθεί» στη Δύση και

Ο στόχος ήταν να κάνουν την Ελλάδα Δούρειο Ίππο για τη ρωσική επιρροή στην ΕΕ. Αυτό θα γινόταν αν η ελληνική κοινωνία εξέλεγε ρωσόφιλους πολιτικούς που να προωθούν τις ρωσικές θέσεις.

πως μόνη «πραγματικά» ορθόδοξη Εκκλησία και προστάτιδα των Ορθοδόξων είναι η Μόσχα. Η ρωσική διείσδυση στον ελληνικό κυβερνοχώρο φάνηκε πάρα πολύ και με την οικονομική κρίση, τα μνημόνια και το δημοψήφισμα το '15. Η τότε κυβέρνηση Τσίπρα-Καμμένου είχε σπεύσει, θυμίζω, να δηλώσει την αντίθεσή της σε περαιτέρω κυρώσεις κατά της Ρωσίας για την εισβολή στην Κριμαία, ενώ διαφήμιζε και το περίφημο Plan B για εναλλακτική χρηματοδότηση (ανόητες δημαγωγίες). Το γεγονός πως η ίδια εκείνη κυβέρνηση Σύριζα-ΑΝΕΛ έφθασε να απελάσει Ρώσους διπλωμάτες για κατασκοπεία το 2018 καταδεικνύει την ένταση των ρωσικών πολιτικών παρεμβάσεων: η Ρωσία προσπάθησε ενεργώς να υποδαυλίσει τη Συμφωνία των Πρεσπών, ώστε να αποκλειστεί η πιθανότητα εισδοχής της Βόρειας Μακεδονίας σε ΕΕ και ΝΑΤΟ.

Γενικότερα, η οικονομική κρίση και η πολιτική δυσαρέσκεια και οργή που προκάλεσε ήταν χρυσή ευκαιρία για τη ρωσική προπαγάνδα, όπως και η πανδημία στη συνέχεια. Στο ρωσικό άρμα κατέφυγαν διάφορα φασιστοειδή, ακροδεξιόι, θρησκοκληπτοί, αντιεμβολιαστές. Άνθρωποι της Ρωσίας συχνά συντόνιζαν τις μεταξύ τους επαφές.

Ξέρουμε ότι κάποιοι χρηματίζονταν;
Για κάποιους οι υπηρεσίες ασφαλείας διαθέτουν στοιχεία. Είναι ευαίσθητο να το πούμε τώρα αυτό. Η Ρωσία πάντως φέρεται να έχει διαθέσει σημαντικά κονδύλια για τη διαμόρφωση «ρωσόφιλης σφαίρας» στον ελληνικό κυβερνοχώρο και τηλεοπτικό τοπίο. Τα ποσά δεν είναι πάντα μεγάλα: μπορεί να ήταν, σου δίνω 300 ευρώ τον μήνα για να γράφεις κάτι που θέλω. Τα μεγάλα ποσά διοχετεύθηκαν στο Άγιο Όρος.

Στο βιβλίο αφιερώνει ξεχωριστό κεφάλαιο για την επιχείρηση διείσδυσης των ρωσικών υπηρεσιών στο Άγιο Όρος.
Ήδη από το 2000 ρωσικοί κύκλοι διοχέτευσαν σημαντικά ποσά στις μονές του Αγίου Όρους –τα διαχειρίζονταν η Ρωσική Αθωνική Εταιρεία, που όπως αποκάλυψαν ρωσικά Μέσα ερευνητικής δημοσιογραφίας στα ιδρυτικά της μέλη ήταν άνθρωποι των μυστικών υπηρεσιών, ολιγάρχες και μαφιόζοι–, ενώ ένας άλλος τρόπος ήταν η εγκατάσταση Ρώσων μοναχών για την επάνδρωση μονών. Υπάρχουν μονές που έχουν συμβάλει σε πολύ μεγάλο βαθμό στη διάδοση της ρωσικής προπαγάνδας, στο εκκλησιαστικό και στο πολιτικό κομμάτι. Και επίσης κάποιες πρωτοστάτησαν στο αντιεμβολιαστικό κίνημα, επηρεάζοντας πολύ κόσμο ιδίως στη Βόρεια Ελλάδα. Γενικά τα ρωσικινούμενα σάιτς έκαναν πολύ μεγάλη προπαγάνδα εναντίον του εμβολιασμού, προπαγανδίζοντας κάθε «ψεκασμένη» θεωρία συνωμοσίας.

Αυτή είναι η διαφορά μας με τη Ρωσία, μια δημοκρατία αφήνει χώρο σε όλες τις απόψεις, ακόμα και στις επικίνδυνες.
Έτσι ακριβώς, είμαστε μια πολυφωνική κοινωνία με ελευθερία του λόγου, αυτό είναι το τρωτό της δημοκρατίας που χρησιμοποιούν οι εχθροί της για να την τορπιλίσουν. Και αυτό που έχει πολύ ενδιαφέρον είναι ότι πράγματα που έκαναν εδώ οι Ρώσοι, συντονίζοντας τις επαφές αυτών των χώρων –ακροδεξιά, ακροαριστερά, πνευματικοί, αντιεμβολιαστές, διάφοροι αντισυστημικοί, χίπστερς, υγιεινιστές–, στην προσπάθεια να सम्ποτάρουν την εμβολιαστική προσπάθεια της κυβέρνησης, στη Ρωσία δεν θα μπορούσε να γίνει. Εφόσον το καθεστώς Πούτιν αποφάσισε ότι θα προχωρήσει στον εμβολιασμό με το δικό του εμβόλιο, κανείς δεν μπορεί να βγει να πει, μην εμβολιαστείτε. Να φέρω ένα άλλο παράδειγμα. Στη Ρωσία οι ΛΟΑΤΚΙ είναι οι νέοι Εβραίοι –σταθερά στην παπαγαλία του «Ρωσικού Κόσμου» είναι πως «έρχεται η έκφυλη Δύση»να μας κάνει όλους γκέι, να διαλύσει την οικογένεια κλπ. Διάφορα ρωσικά sites που απευθύνονται σε πιο αριστερά κοινά, ωστόσο, στηλιτεύουν συστηματικά την έλλειψη δικαιωμάτων των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων στις δυτικές χώρες. Φυσικά, δεν μιλούν ποτέ για τα ζητήματα που αυτοί αντιμετωπίζουν στη Ρωσία. Δεν υπάρχουν ενδοιασμοί, θα χρησιμοποιήσουν κάθε επιχείρημα, θα πατήσουν όπου χρειαστεί προκειμένου να πετύχουν το στόχο τους: να προκαλέσουν αναταραχή και αποσταθεροποίηση στις κοινωνίες της Δύσης. **A**

Δημοσθένης Κόλλιας

Ακολουθώντας τη σκέψη του Τομά Πικεττύ

Της ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΜΠΙΡΜΠΛΗ

Το 2013 ένας Γάλλος οικονομολόγος και καθηγητής στην Οικονομική Σχολή του Παρισιού τάραξε τα νερά και άνοιξε συζητήσεις γύρω από το πιο ακανθώδες ζήτημα της φιλελεύθερης δημοκρατίας: τη συνεχώς αυξανόμενη οικονομική και κοινωνική ανισότητα η οποία, με τη διαβρωτική λειτουργία της, αποσταθεροποιεί τις κοινωνίες και θέτει σε κίνδυνο τη δημοκρατία. Ο 42χρονος τότε Τομά Πικεττύ (γεν. 1971) με το πολυσυζητημένο magnum opus του και παγκόσμιο μπεστ σέλερ «Το Κεφάλαιο στον 21ο Αιώνα» (Πόλις, 2014) έχοντας πουλήσει περισσότερα από 2 εκ. αντίτυπα ανανέωσε τη σύγχρονη οικονομική σκέψη και τις προοπτικές της, με τον ίδιο τρόπο που το ομότιτλο έργο του Καρλ Μαρξ το είχε κάνει τον 19ο αιώνα. Με το βιβλίο αυτό και πρόσφατα με το «Κεφάλαιο και Ιδεολογία» (Πατάκης, 2021) επιχειρεί, γιατί είναι μια εξελισσόμενη διαδικασία, να αποδείξει ότι η ανισότητα είναι αποτέλεσμα συνειδητών πολιτικοϊδεολογικών επιλογών και όχι μια αναπόφευκτη συνθήκη του καπιταλιστικού συστήματος.

Ο Δημοσθένης Κόλλιας, συνεργάτης πολιτικής του think tank ΔΙΚΤΥΟ για τη Μεταρρύθμιση στην Ελλάδα και την Ευρώπη, μας εισάγει με μια γραμμική αφήγηση στην πορεία της σκέψης του διάσημου διανοούμενου. Στο δοκίμιό του «**Κεφάλαιο και Ανισότητα - Η εξέλιξη της σκέψης του Thomas Piketty**» (Περσπωμένη, 2022) ξεκινάει από το 1993, όταν αρχίζει να ξετυλίγεται η πικεττυανή θεωρία της ανισότητας, και αναπτύσσει τον τρόπο που εξελίσσεται η σκέψη του μέχρι σήμερα. Όπως σημειώνει ο συγγραφέας, ο Πικεττύ δεν έχει πει ακόμα την τελευταία του λέξη.

Για ποιους λόγους σε απασχόλησε η περίπτωση Πικεττύ; Διαβάζοντας τα βιβλία του, άρχισα να σκέφτομαι πολύ σοβαρά το ενδεχόμενο η οικονομική ανισότητα να είναι αποτέλεσμα συνειδητών πολιτικών επιλογών, και όχι αναγκαίο κακό του καπιταλισμού. Για κάθε επίπεδο ΑΕΠ, υπάρχουν μυριάδες διαφορετικά σταυροδρόμια πολιτικής που ακολουθήθηκαν, με διαβαθμίσεις στον τομέα της ισότητας. Το σουηδικό μοντέλο που εξυμνείται ήταν αποτέλεσμα ενός ευρύτατου κοινωνικού consensus. Δεν ήταν πάντα, έτσι, όμως. Στις αρχές του 20ού αιώνα η σουηδική κοινωνία ήταν όσο άνηση όσο και ο υπόλοιπος κόσμος. Πέρα από αυτό, ήθελα να εξετάσω το πώς σχηματίζεται η ιστορία των ιδεών στα σύγχρονα οικονομικά. Για ποιο λόγο, δηλαδή, ο Πικεττύ πουλάει 3 εκ. αντίτυπα και γίνεται αντικείμενο συζήτησης διεθνώς, ενώ άλλοι οικονομολόγοι που καταπιάνονται με την οικονομική ανισότητα –εξίσου άξιοι– μένουν στην αφάνεια, εκτός των ακαδημαϊκών κύκλων; Τι κάνει κάποιες ιδέες πιο ελκυστικές από άλλες, στις μέρες μας; Νομίζω πως το βιβλίο δίνει μία απάντηση σε αυτό.

Με το magnum opus του, «Το Κεφάλαιο στον 21ο αιώνα», ο Πικεττύ έγινε περιζήτητος. Επίσης θεωρήθηκε ο άνθρωπος που έδωσε θεωρητικό υπόβαθρο στα κινήματα που μάχονται κατά των ανισοτήτων. Όπως ήταν φυσικό διατυπώθηκαν και επιφυλάξεις, κάποιοι ίσως θέλησαν να μειώσουν τη λάμψη του. Όπως ο Γιάννης Βαρουφάκης, που χαρακτήρισε ουτοπικές τις προτάσεις του. Τελικά είναι ουτοπικές και ο ίδιος υπερεκτιμημένος ή είναι ένας πρωτοπόρος διανοούμενος που θα διαμορφώσει την εποχή μας; Πράγματι, του ασκήθηκε κριτική από την αριστερά και από τη δεξιά. Από τους πρώτους για το ότι στήριξε την ανάλυσή του στα εργαλεία των νεοκλασικών οικονομικών (και όχι στη μαρξιστική πολιτική οικονομία), ενώ από τους δεύτερους για τις πολιτικές προεκτάσεις των επιχειρημάτων του. Η αλήθεια είναι πως ο κ. Βαρουφάκης είχε ορισμένες πολύ ουσιαστικές αντιρρήσεις για το «Κεφάλαιο στον 21ο αιώνα», όπως π.χ. το γεγονός ότι ο Πικεττύ δεν ορίζει ποτέ την έννοια του κεφαλαίου, σε ένα βιβλίο όπου μιλά για το κεφάλαιο και την ιστορική του εξέλιξη. Κατά την άποψή μου, ούτε ουτοπικές είναι οι προτάσεις του, ούτε ο ίδιος υπερεκτιμημένος. Αν και, εκ πρώτης όψεως, μερικές από αυτές μπορεί

να φαίνονται ακρείαστες – όπως π.χ. ο «δημευτικός» φόρος σε εισοδήματα που κρίνονται ως «ανάρμοστα και οικονομικά περιττά», άλλες νομίζω πως αξίζει να ξεκινήσουμε να τις συζητάμε και στην Ελλάδα. Προτείνει, ας πούμε, πολύ υψηλή φορολογία στη μεταβίβαση μεγάλων περιουσιών μέσω γονικών παροχών/κληρονομιάς. Όσο και αν μπορεί να ξινίζει αυτό αρκετούς, υπάρχουν πολλοί σοβαροί λόγοι που συνηγορούν υπέρ αυτής της πρότασης, όπως το να μπει ένα τέλμα στην ατέρμονη διαγενεακή αναπαραγωγή ανισοτήτων, με τρόπο όμως που δεν επηρεάζει άμεσα τη δομή των κινήτρων της ελεύθερης αγοράς.

Οι τίτλοι των βιβλίων του παραπέμπουν στο έργο του Καρλ Μαρξ. Πόσο κοντά και πόσο μακριά βρίσκεται ο Πικεττύ στη μαρξιστική παράδοση; Η σχέση του με τον Μαρξ είναι μάλλον περιέργη. Σίγουρα τον έχει επηρεάσει. Η αλληγορία με τη χρήση του όρου «Κεφάλαιο» στα δύο μεγάλα του έργα, μαρτυρούν τη φιλοδοξία του. Επικαλείται τον Μαρξ όποτε αυτό είναι προς όφελός του, ενώ του επιτίθεται όταν επιθυμεί να διαχωρίσει τη θέση του. Κυρίως του προσάπτει έλλειψη αριθμητικών δεδομένων, αλλά και υπερβολική έμφαση στη θεωρία. Κοινά στοιχεία είναι η προσήλωση σε καθολικούς νόμους που διέπουν τη λειτουργία του καπιταλιστικού συστήματος. Την ίδια στιγμή, δεν ενθουσιάζεται με τον ιστορικό υλισμό, καθώς πιστεύει ότι ο κόσμος των ιδεών είναι αυτόνομος από τις σχέσεις παραγωγής, και τις εκάστοτε οικονομικές δυνάμεις που επικρατούν. Όλα αυτά είναι λεπτομέρειες, όμως. Το κεντρικό ζήτημα της πολιτικής οικονομίας, η ρύθμιση των σχέσεων παραγωγής, δείχνει την άβυσσο που τους χωρίζει.

Πρέπει να σωθεί ο καπιταλισμός; Ποιες είναι οι βασικές θέσεις του Πικεττύ που τον κάνουν ίσως ισάξιο του Κένυς; Ξεκινώ απ' το τέλος. Κατά την άποψή μου, δεν υφίσταται τέτοια σύγκριση. Ο Κένυς βρίσκεται μόνος του, μαζί με μια χούφτα άλλων οικονομολόγων, σε ένα άλλο διανοητικό επίπεδο. Αυτό που πιστεύω, όμως, και είναι ένα από τα κύρια σημεία του βιβλίου, είναι πως αμφότεροι αποτελούν τα μόνα παραδείγματα του σιναφιού μας όπου παραδίδουν μία γενική θεωρία των μηχανισμών του καπιταλισμού, η οποία ακολουθείται από μία φιλοσοφία προτάσεων πολιτικών, οι οποίες θα καλυτερέψουν τα πράγματα.

Δημοσθένης Κόλλιας
«Κεφάλαιο και Ανισότητα»,
εκδ. Περσπωμένη

κοινωνίες, σε σύγκριση με τις προ-βιομηχανικές, είναι πιο ελεύθερες, πιο ίσες, πιο πλούσιες, πιο μορφωμένες και πιο δημοκρατικές.

Η 4η Βιομηχανική Επανάσταση δεν κάνει όλο και πιο δύσκολη την καταπολέμηση των ανισοτήτων; Αναπόφευκτη. Η 4η Βιομηχανική Επανάσταση, όσον αφορά την εργασία, ουσιαστικά σημαίνει αυτοματοποίηση. Όπως και οι τρεις προηγούμενες, θα αλλάξει τον εργασιακό χάρτη, μετατοπίζοντας ριζικά τη σύνθεση της ζήτησης για εργατικό δυναμικό ανάμεσα στους τομείς της οικονομίας. Αυτή τη φορά, πλέον ευάλωτες α-σχολίες είναι όσες αποτελούνται από επαναλαμβανόμενες κινήσεις ρουτίνας, οι οποίες μπορούν να τυποποιηθούν από έναν αλγόριθμο. Για παράδειγμα, η εργασία στα διόδια αυτοκινητοδρόμων. Παράλληλα, μάλλον θα αυξηθεί η ζήτηση για υπηρεσίες με πιο προσωπικό χαρακτήρα, όπως π.χ. η φροντίδα ηλικιωμένων –μιας και πλέον ο κόσμος θα ζει περισσότερο– και για δημιουργικά επαγγέλματα όπως το marketing. Σε απόλυτους αριθμούς, ίσως να μη δούμε μεγάλες μετατοπίσεις στις θέσεις εργασίας. Όμως για τις ευάλωτες εργασιακά ομάδες η προσαρμογή θα είναι πολύ δύσκολη. Ξέρετε, πολλοί νομίζουν

πως το πρόβλημα θα λυθεί (ή έστω θα αμβλυνθεί) με τη μεγέθυνση του κοινωνικού κράτους, ώστε να ενισχύονται μόνιμα με κρατική ενίσχυση όσοι χάνουν τη δουλειά τους στον απόηχο της αυτοματοποίησης. Αυτή η άποψη είναι πολύ απλοϊκή για τον 21ο αιώνα. Η εργασία αποτελεί κεντρικό κομμάτι της καθημερινότητας, με τα καλά και τα κακά της. Το μεγάλο πρόβλημα θα είναι στις ψυχολογικές επιδράσεις όσων μένουν πίσω. Η 4η Βιομηχανική Επανάσταση, λοιπόν, αποτελεί τη φυσική συνέχεια μιας τεχνολογικής μετάβασης που συμβαίνει από το 2000 και μετά. Μπορούμε, και πρέπει, να είμαστε έτοιμοι. Είναι στο χέρι μας.

Πέρα από το οικονομικό πεδίο, η ανισότητα έχει να κάνει και με την ποιότητα ζωής. Αυτό πώς μπορεί να ξεπεραστεί; Αν όλοι είχαμε την ίδια ποιότητα ζωής, ανεξαιρέτως εισοδήματος, δεν θα είχε ιδιαίτερο νόημα να αποτελεί η αμβλυνση των οικονομικών ανισοτήτων στόχο πολιτικής. Το πρόβλημα αρχίζει και τελειώνει στην ποιότητα ζωής. Μεγαλύτερο εισόδημα σημαίνει καλύτερα σχολεία, καλύτερη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, μεγαλύτερο σπίτι, και άρα περισσότερο προσωπικό χώρο – και, ίσως το σημαντικότερο, λιγότερο άγχος και ανασφάλεια για το τι μέλλει γενέσθαι. Περισσότερη ελευθερία, δηλαδή. Πράγματι, εδώ υπάρχει χώρος για το κράτος. Ένα καλό δημόσιο σχολείο (και νηπιαγωγείο) μπορούν να επηρεάσουν τη μετέπειτα κοινωνική κινητικότητα ενός παιδιού. Μάλιστα, είναι πολύ σημαντικό το ότι αποτελεί και στόχο της τωρινής κυβέρνησης, κάτι που αποτυπώνεται τόσο στο Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία, όσο και από το πιλοτικό πρόγραμμα για νέο πρόγραμμα σπουδών στην προσχολική αγωγή, που το τρέχουν ο ακαδημαϊκός Κώστας Μεγύρη και η υφυπουργός Δόμνα Μιχαηλίδου. Επίσης, τα αποτελεσματικά συστήματα πρόνοιας φροντίζουν οι διακυμάνσεις της αγοράς και οι ατυχίες της ζωής να εξομαλύνονται. Τουλάχιστον σε ένα βαθμό. Άρα, πιστεύω πως μπορούμε να φτάσουμε σε ένα επίπεδο πολιτισμού όπου η οικονομική ανισότητα δεν θα επηρεάζει τόσο πολύ την ποιότητα ζωής των ατόμων. Πώς; Με τη θεμελίωση ισότητας ως προς ορισμένα θεμελιώδη αγαθά, όπως η υγεία, η μόρφωση, το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι, και γενικότερα όσο το δυνατόν εκτενέστερη δυνατότητα συμμετοχής στα δρώμενα της κοινωνίας. **A**

Εμμανουήλ Αθανασίου

«Τώρα πληρώνουμε ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα έπαψαν να είναι της μόδας»

Του ΓΙΑΝΝΗ Χ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Μπορεί κανείς να συνομιλεί ώρες ατέλειωτες με τον Εμμανουήλ Αθανασίου. Ο πολύπειρος νομικός με εξειδίκευση στα ανθρώπινα δικαιώματα και μια καριέρα δύο δεκαετιών στον ακτιβισμό, διαθέτει, πέρα από εντυπωσιακές επαγγελματικές περγαμνές, οξύ πνεύμα, χειμαρρώδη λόγο και είναι παθιασμένος με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Για όλους αυτούς τους λόγους απνύθηκε και χαιρετισμό στην έκδοση της ATHENS VOICE και του Free Thinking Zone «Από φύλο σε φύλο - 10 ιστορίες για την ελευθερία και την ισότητα της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας» που κυκλοφόρησε πρόσφατα. Πρόκειται για μια έκδοση-υπενθύμηση των κατακτήσεων του ΛΟΑΤΚΙ+ κινήματος αλλά και για όσα μένουν να γίνουν στον δρόμο για πραγματική ισότητα. Το βιβλίο, που περιλαμβάνει 10 διηγήματα γραμμένα από ανθρώπους από όλο το φάσμα της σεξουαλικότητας, είναι αφιερωμένη στη μνήμη της Μαρίνας Γαλανού και του Ζακ Κωστόπουλου και επ' αφορμής του συναντηθήκαμε με τον Εμμανουήλ ένα απόγευμα στο κέντρο της Αθήνας.

«Ήταν πολύ σημαντικό για μένα να προλογίσω ένα βιβλίο το οποίο ήταν αφιερωμένο στη μνήμη του Ζακ Κωστόπουλου» μου λέει. «Τον Ζακ τον γνώριζα προσωπικά, τον θαύμαζα για την ακτιβιστική του δράση και την πνευματικότητά του. Για αυτόν τον λόγο δέχθηκα την πρόταση της Αρετής Γεωργιλί και του Free Thinking Zone να γράψω αυτό το κείμενο/ηρόλογο αυτής της πολύ ενδιαφέρουσας έκδοσης που συγκεντρώνει τη γραφή τόσων διαφορετικών ανθρώπων απ' όλο το φάσμα της σεξουαλικότητας για τη ΛΟΑΤΚΙ+ εμπειρία. Θεώρησα ότι ήταν φοβερή ευκαιρία να πούμε κάποια πράγματα στον κόσμο για το τι μπορούν να καταφέρουν σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Χάρηκα που συμμετείχα, μου άρεσε το εγχείρημα και η ιδέα. Ελπίζω να επαναληφθεί στο μέλλον σε ακόμη μεγαλύτερη κλίμακα, με πιο πολλούς συμμετέχοντες συγγραφείς και να φτάσει σε ακόμα περισσότερο κόσμο».

Πριν προχωρήσουμε την κουβέντα μας, μου λέει πως θέλει να σταθεί για λίγο ακόμα στο θέμα της δολοφονίας του Ζακ. «Ο τραγικός θάνατος, η βίαιη δολοφονία του Ζακ Κωστόπουλου, ήταν από τις πιο μελανές σελίδες της Ελλάδας. Το μίσος που ξεπήδησε, το μένος εναντίον ενός ανθρώπου που ήταν πλέον νεκρός αλλά συνέχιζε να διασύρεται η μνήμη του και η προσωπικότητά του με τον πιο χυδαίο κι απάνθρωπο τρόπο, με σόκαραν. Γνωρίζοντάς τον προσωπικά, έχοντας περάσει πολλές στιγμές μαζί του, σας λέω ότι πέρα από ακτιβιστής, Queer καλλιτέχνης κ.λπ. ο Ζακ Κωστόπουλος ήταν ένας βαθύτατα πνευματικός άνθρωπος. Η δολοφονία του αλλά και η δίκη που ακλούθησε με την πρωτοφανή κι απαράδεκτη απαλλαγή των αστυνομικών από τις ποινικές τους ευθύνες, το μήνυμα που πέρασε ήταν ότι η ατιμωρησία των κρατικών οργάνων καλά κρατεί και η Αστυνομία, στα χέρια της οποίας πέθανε στην

τελική ο Ζακ, είναι κράτος εν κράτει στην Ελλάδα. Είναι πραγματικά ντροπή. Όχι μόνο για τον Ζακ και την οικογένειά του και την αδικία που υπέστησαν, αλλά για ολόκληρη την κοινωνία. Εάν οι σκηνές της σύλληψης που είδαμε βρίσκονται εντός των ορίων της νομιμότητας, τότε πράγματι δεν βρισκόμαστε σε κράτος μέλος της ΕΕ αλλά σε καθεστώς Λατινικής Αμερικής στις δεκαετίες του '60 και '70».

Δεν σου δίνεται καθημερινά η ευκαιρία να συζητήσεις με έναν άνθρωπο που από τα 29 του χρόνια έχει μια τόσο αξιοσημείωτη πορεία στα νομικά και τον ακτιβισμό, που έχει συμμετάσχει σε ειρηνευτικές αποστολές του ΟΗΕ και ως υπεύθυνος ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε αποστολές των Πατρών Χωρίς Σύνορα σε κάθε εμπόλεμη ζώνη, σε όλα σχεδόν τα μέτωπα πυρός του πλανήτη. Από τη Νομική Αθηνών, στη Νομική του Μονπελιέ, στην ASAS για διδακτορικό κι ύστερα αποστολές από την Ερυθραία και την Αιθιοπία, μέχρι το Νότιο Σουδάν, την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία και τη Βιρμανία. «Στα ανθρωπιστικά, αν δεν κάνεις καλά τη δουλειά σου, κάποιοι χιλιάδες άνθρωποι θα μείνουν χωρίς νερό, ενώ άλλοι θα διακινδυνεύσουν τις ζωές τους», λέει.

Πώς βλέπει σήμερα την πορεία του ΛΟΑΤΚΙ+ κινήματος;

«Είμαι περήφανος για τα βήματα του ΛΟΑΤΚΙ+ κινήματος εντός και εκτός Ελλάδος. Είναι μαζί με τον φεμινιστικό, στις δεκαετίες 1960-1980, τα κινήματα που έθεσαν τις βάσεις για την επίτευξη περισσότερης κοινωνικής ισότητας, πρωτίστως όμως πραγματικής ισότητας με την έννοια ότι τα άτομα πλέον πίστεψαν ότι μπορούσαν να τη διεκδικήσουν. Όμως κρούω και τον κώδωνα του κινδύνου. Το γεγονός ότι έχουν γίνει πολύ σημαντικά βήματα και σε νομικό/πολιτικό επίπεδο αλλά και σε κοινωνικό

είναι μια υπαρκτή πραγματικότητα, συγχρόνως όμως δεν πρέπει να το παίρνουμε ως δεδομένο. Πρέπει να βρισκόμαστε σε διαρκή επαγρύπνηση. Εδώ και χρόνια πραγματοποιείται κοινωνικά και νομοθετικά (βλ. το παράδειγμα των ΗΠΑ) ένα πραγματικό πισωγύρισμα. Εδώ και χρόνια, δυστυχώς, ο τρόπος με τον οποίο κόσμος και κυβερνήσεις αντιμετωπίζουν το ζήτημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έχει αλλάξει. Δεν υπάρχει εκείνη η αισιοδοξία και η δυναμική που υπήρχε στις δεκαετίες του 1990 και του 2000».

Γιατί συνέβη αυτό;

«Οι κοινωνίες δεν μπόρεσαν να παρακολουθήσουν τη ραγδαία εξέλιξη του διεθνούς πλαισίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η παγκοσμιοποίηση και οι νέες τεχνολογίες ταυτόχρονα προκάλεσαν ένα χάος. Σήμερα μαθαίνουμε πια για τις σοβαρές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων παντού στον πλανήτη. Ως ακτιβιστής, ως οργανισμός, ως ΜΚΟ δεν ξέρεις με τι να πρωτοασχοληθείς. Με τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Κίνα που είναι ανύπαρκτα; Για τα εγκλήματα πολέμου στις εμπόλεμες ζώνες στην Αφρική; Για τις δολοφονίες των τρανς στη Λατινική Αμερική; Όταν σήμερα θέλεις να παρέμβεις ως διεθνής οργανισμός, διεθνής κοινότητα, ακόμα και ως κυβέρνηση, σε ποιο απ' όλα θα αναλάβεις πρωτίστως δράση; Όταν θέλεις να μιλήσεις σε δημοσιογράφους ή στον απλό πολίτη, ποιο θέμα να προωθήσεις πρώτο; Τα δικαιώματα των γυναικών; Τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ; Την θανατική ποινή; Ο νεοσυντηρητισμός σήκωσε κεφάλι γιατί ο μέσος πολίτης χάθηκε μέσα στην υπερπληροφόρηση και στην παραπληροφόρηση, και αυτό φάνηκε και στην πανδημία που πολλοί, αντί να ακούν τους ειδικούς, άκουγαν τον καθένα. Νιώθουμε ένα αίσθημα αδυναμίας μπροστά στις προκλήσεις του σήμερα, φοβόμαστε. Αλλά πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι δεν είμαστε αδύναμοι. Δεν μπορείς να ξέρεις αν είσαι αδύναμος μέχρι να πτηθείς. Γι' αυτό κι εμένα δεν με ενδιαφέρει αν θα τα καταφέρουμε ή πόσο θα τα καταφέρουμε. Μ' ενδιαφέρει να μαχόμαστε. Έτσι, λοιπόν, αν δεν δοθεί τώρα η μάχη για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή δεν θα δοθεί ποτέ. Η μάχη για τις αμβλώσεις στις ΗΠΑ πρέπει να ξαναρχίσει, όπως και η μάχη για την ισότητα στον γάμο στην Ελλάδα. Οι μάχη πρέπει να δοθεί για όλο τον κόσμο, όχι μόνο για τη Δύση. Όχι, δεν είναι οκ ένα ισλαμικό κράτος να στερεί δικαιώματα από τις γυναίκες. Τα δικαιώματα είναι πανανθρώπινα, δεν έχουν να κάνουν με τον δυτικό τρόπο ζωής. Αντιλαμβάνονται τον άνθρωπο ως ιδέα και εκεί ακριβώς έγκειται και η καθολικότητά τους.

Αν δεν δοθούν δυναμικά, τώρα, συντονισμένα οι μάχες για τα ΛΟΑΤΚΙ δικαιώματα και το δικαίωμα των γυναικών στην άμβλωση, σε 20 χρόνια από τώρα θα ζούμε σε κοινωνίες τόσο συντηρητικές που θα μοιάζουν με αυτές του '50 και του '60. Οι μάχες, ακόμα κι αν δόθηκαν στο παρελθόν, πρέπει να δοθούν εκ νέου. Όταν ξεκίνησε η καμπάνια για την απαγόρευση της θανατικής ποινής (η οποία ήταν μια πολύ επιτυχημένη καμπάνια) αρχές δεκαετίας του 1980 ήταν σχεδόν 180 χώρες που την είχαν νομοθετημένη. Τώρα ζήτημα να είναι 30, κι από αυτές την εφαρμόζουν ακόμα συνολικά 20. Το πεδίο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μεταβάλλεται και πάντα θα έχεις τμήματα της κοινωνίας ή μέλη κυβερνήσεων που δεν θέλουν, φοβούνται ή δεν τα συμφέρει να γίνει μια αλλαγή. Το γεγονός ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα έπαψαν να είναι «της μόδας» το πληρώνουμε τώρα. Στο παρελθόν, αν σημειώνονταν παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κυβερνήσεις, προσωπικότητες, ΜΚΟ έπαιρναν τον λόγο. Πλέον οι κυβερνήσεις δεν έχουν μια ατζέντα ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως παλιά. Πλέον αν μάχεσαι για τα δικαιώματα θεωρείσαι ρομαντικός, δικαιωματιστής. Η παρακμή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων άρχισε όταν ξεκινήσαμε να βάζουμε προτεραιότητες. Όταν ξεκίνησε η σχετικοποίηση, ξεκίνησε και η οπισθοδρόμηση».

«Από φύλο σε φύλο», διηγήματα
Μία συνέκδοση των εκδ. ATHENS VOICE Books
και του Free Thinking Zone

Ο σινεφίλ του Γουόκερ Πέρσου θα σταθεί ιδανική παρέα στο ταξίδι σας

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

«Για πολύ καιρό ήλπιζα στα κρυφά για το τέλος του κόσμου», δηλώνει κάπου στο μυθιστόρημα ο ήρωας του βιβλίου. Εγώ, από κτίσεως κόσμου, ευχόμενος για το τέλος του κόσμου.

Μάλιστα, όποτε με ρωτούσαν παλιότερα πού θα ήθελα να πήγαινα αν είχα τη δυνατότητα μιας μηχανής του χρόνου, δήλωνα απερίφραστα ότι διόλου δεν με ενδιέφερε η αρχαία Αίγυπτος, μήτε η αλαζονική Ρώμη, ούτε το πορφυρογέννητο Βυζάντιο. Εκεί που ήθελα –και θέλω– να βρεθώ είναι στην τελευταία μέρα της Γης. Αχ, με τι ηδονή θα έβλεπα τον κομήτη που θα έκανε κομμάτια αυτόν τον γαλάζιο πλανήτη, πώς θα επέχαιρα στις αλλόφρονες σκηνές του πλήθους...

Ωστόσο, αρκετά με τις δικές μου φαντασιώσεις. Ο ήρωας του Αμερικάνου συγγραφέα Γουόκερ Πέρσου έχει την δική του πηγή απολαύσεων. Είναι ο κινηματογράφος. Βρισκόμαστε στα τέλη της δεκαετίας του '50 κι η αφήγηση ξετυλίγεται με συνεχείς αναφορές σε ταινίες και ηθοποιούς της εποχής. Αναφορές που ίσως να σημαίνουν κάτι σε ανθρώπους παλιότερων γενεών αλλά που σήμερα αν ρωτήσω την κόρη μου (κατ' εξοχήν σινεφίλ η ίδια που μένει στο Λονδίνο και εργάζεται στην βιομηχανία του κινηματογράφου) δεν θα αναγνώριζε τίποτε.

Ωστόσο αυτό το εύρημα του συγγραφέα δεν αποτελεί τροχοπέδη στον σύγχρονο αναγνώστη που περιπλανιέται μαζί με τον ήρωα του βιβλίου στη Νέα Ορλεάνη και τα σκοτεινά τενάγη της. Στις γιορτές της ντόπιας αποκριάς και στα γλυκά νερά του Μισισσιππί όπου ανδρώθηκαν ένα σωρό χαρακτήρες της Αμερικανικής πεζογραφίας. Ο σινεφίλ ήρωας διάγει ήσυχο βίο διευθύνοντας ένα μικρό υποκατάστημα της χρηματιστηριακής εταιρείας του θείου του. Ψυχαγωγείται κορτάροντας και εν συνεχεία συνάπτοντας σύντομα ερωτικά ειδύλλια με τις γραμματείς του. Στην βιβλιοθήκη του υπάρχει μόνο ένα βιβλίο, το Arabia deserta, υπογραμμίζοντας έτσι το κενό της ύπαρξής του.

Ετοιμάζεται να γιορτάσει τα γενέθλια των τριάντα του χρόνων. Ποιος άλλος πασίγνωστος ήρωας της παγκόσμιας λογοτεχνίας

ξυπνάει την ημέρα των τριακοστών γενεθλίων του για να μάθει ότι είναι κατηγορούμενος για κάτι που δεν έχει διαπράξει; (Ακριβώς, ο Κ. στην Δίκη του Κάφκα).

Καθώς ο ήρωας του Πέρσου δεν έχει στόχους, αποφασίζει να θέσει ξάφνου για στόχο μια αναζήτηση. Τι είδους αναζήτηση; Πάντως όχι παρόμοια με αυτήν των ιπποτών της Στρογγυλής Τραπέζης. Η δική του αναζήτηση αφορά «κάτι αληθινά γνήσιο». Κάτι που να τον αποσπάσει από τον βάλτο της καθημερινότητας. Μπαίνει σ' ένα τρένο. Διαβάζουμε:

«Τελευταία φορά που μπήκα σε τρένο ήταν πριν δέκα χρόνια... Όμως τα τρένα έχουν αλλάξει. Πάνε οι κουκέτες, τα διαχωριστικά και οι στρόφαλοι, και το πράσινο βελούδο• μόνο ο αχθοφόρος παραμένει ο ίδιος άνθρωπος, νομίζω, ένας μαύρος με παλάμες στο χρώμα της γαρίδας και έναν σβέρκο

πρησμένο από τη δυσaréσκεια. Οι καμπίνες μας αποδεικνύεται πως είναι μικρά φέρετρα για ένα άτομο...»

Δεν γνωρίζω πώς είναι οι σύγχρονοι συρμοί που κάνουν το ταξίδι Αθήνα-Θεσσαλονίκη. Και μπορεί βέβαια ο αχθοφόρος -ή ο εισπράκτωρ που κόβει τα εισιτήρια- να μην είναι μαύρος με παλάμες στο χρώμα της γαρίδας, αλλά το μόνο σίγουρο είναι πως Ο σινεφίλ θα σταθεί ιδανική παρέα στο ταξίδι σας.

(Χαιρετώ τη Μυρσίνη Ζορμπά για τη μετάφραση).

Γουόκερ Πέρσου
«Ο σινεφίλ»
εκδ. . Καστανιώτη

ECM: Η Νέα Γενιά των Μουσικών της

Ο **Mannfred Eicher** ήταν μόλις είκοσι έξι ετών όταν ξεκίνησε την **ECM** (Edition Of Contemporary Music) το 1969. Το αρχικό του όραμα ήταν να ηχογραφεί καλλιτέχνες της jazz που κινούνται σ' ένα post bop ηχητικό περιβάλλον, συχνά με διαθέσεις δημιουργίας έντονης ατμόσφαιρας. Επειδή το γήπεδό του είναι η Ευρώπη, ηχογραφεί πολλούς ευρωπαίους μουσικούς, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι μένει περιορισμένος. Ο πιο εμπορικός δίσκος της ECM στη δεκαετία του '70 μπορεί να ηχογραφείται στην Κολωνία, ο **Keith Jarrett** έρχεται όμως από την Αμερική. Οι γονείς του Jarrett έχουν καταγωγή από την Ευρώπη, γεγονός που του προσφέρει την ευκαιρία να ασχοληθεί από νωρίς (και) με την κλασική μουσική. Κι εδώ ακριβώς είναι το δεύτερο μεγάλο ζήτημα του Eicher: πιστεύει σε μια πολύ ιδιαίτερη σύγκλιση της jazz με την κλασική, πράγμα που επιδιώκει και πετυχαίνει στον ήχο της εταιρείας του. Υπάρχουν πολλές crossover ηχογραφήσεις της ECM, όπως υπάρχουν και πολλές καθαρόαιμες κλασικές αλλά και καθαρόαιμες jazz ηχογραφήσεις της σπουδαίας γερμανικής εταιρείας.

Ο Eicher από κάποιο σημείο και μετά, υπογράφει μουσικούς που του αρέσουν με μόνο κριτήριο το προσωπικό του γούστο, τόσο ως προς τον τρόπο παιξίματός τους, όσο και ως προς το ρεπερτόριο –αν πρόκειται για κλασική μουσική– που αυτοί παίζουν. Αγκάλιασε μουσικούς όπως ο **Jan Garbarek**, ο **Eberhard Weber**, ο **Stephan Micus**,

ο **Dave Holland**, ο **Terje Rypdal** αλλά και ο **Ralph Towner**, ο **Chick Corea**, ο **Pat Metheny**, ο **Charlie Haden**. Αγκάλιασε τον **Arvo Part** και τον **Gidon Kremer**, τον **Ketil Bjornstad** και τον **Steve Reich**. Αγάπησε τον μινιμαλισμό, τόσο ως ιδίωμα όσο και ως επιλογή ενορχήστρωσης. Σήμερα, ο Manfred Eicher είναι 79 ετών και ασχολείται με τα πάντα ο ίδιος: από την επιλογή των καλλιτεχνών και τις παραγωγές όλων των δίσκων της ECM μέχρι την παραμικρή λεπτομέρεια των εξωφύλλων. Ασφαλώς, γι' αυτό η εταιρεία του έχει τόσο υψηλή αλλά και τόσο συγκεκριμένη αισθητική. Θα μπορούσε

Σημειώσεις Ενός Μονομανούς CXXXXXI

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΛΩΡΑΚΗ

να υποθέσει κανείς ότι τα τελευταία χρόνια ο Eicher και η ECM θα είχαν επαναπαυθεί στις δάφνες τους, ηχογραφώντας απλώς τις νέες δουλειές των παλιών και δοκιμασμένων –για την εταιρεία– μουσικών. Κι όμως, μέχρι αυτή τη στιγμή που μιλάμε, ο Eicher ψάχνει νέους ήχους, ήχους που να τον εκπλήσσουν με θετικό τρόπο, πράγμα όχι ιδιαίτερα εύκολο με τόσα πράγματα που έχει ακούσει στη ζωή του.

Μια αιτία στις πρόσφατες –και σχετικά πρόσφατες– κυκλοφορίες της εταιρείας, αποκαλύπτει διαμάντια. Το νέο album του τρομπετίστα –ο κοντραμπασίστας είναι άλλος– **Avishai Cohen** λέγεται *“Naked Truth”*. Ένας δυνατός ωμός δίσκος, όπου δίπλα στον Cohen, στέκονται οι Yonathan Avishai, Barak Mori και Ziv Ravitz, μουσικοί που τον συνοδεύουν εδώ και πολλά χρόνια. Ο Νεοϋορκέζος σαξοφωνίστας **Oded Tzur** κυκλοφορεί το *“Isabela”*, τέταρτο προσωπικό του album και δεύτερο για την ECM. Ο δίσκος, όπως και όλοι του Tzur, έχουν και ελληνικό ενδιαφέρον, καθώς παίζει μαζί του –ήδη από το 2015– ο **Πέτρος Κλαμπάνης**. Ο **Dominik Wania** είναι ένας εξαιρετικός πιανίστας από την Πολωνία, που αποτελεί μια σπουδαία ανακάλυψη του Eicher. Έχει συνεργαστεί –μεταξύ άλλων– με τον Zbigniew Preisner, τον Thomasz Stanko, τον Ran Blake, τον Don Byron, τη Lisa Gerrard κι έχει κυκλοφορήσει έναν από τους καλύτερους δίσκους της ECM των τελευταίων χρόνων: το *“Lonely Shadows”*. Ο **Shai Maestro**, επίσης πιανίστας, είναι από τα σπουδαία ονόματα της ECM κι έχει ηχογραφήσει δύο δίσκους για την εταιρεία με πιο πρόσφατο το *“Human”*. Δυναμικές αλλά και λυρικές στιγμές στο *“Vermillion”* των **Kit Downes**, **Petter Eldh** και **James Maddren**. Ο Eicher είχε πάντα τον τρόπο να διαλέγει σπουδαία trios. Ο κιθαρίστας από τη Δανία **Jakob Bro** ηχογραφεί από το 2003 και τελευταίο 5 από τους 18 δίσκους του κυκλοφορούν από την ECM. Με **Arve Henriksen** στο πιο πρόσφατο *“Uma Elmo”*, δεν μπορείς παρά να περιμένεις σπουδαίο album.

P.S.: Σε επόμενη ευκαιρία, θα μιλήσουμε και για τις πρόσφατες κλασικότροπες κυκλοφορίες της εταιρείας.

ΘΕΑΤΡΟ

ΤΟΥ ΣΑΒΒΑ
ΠΑΤΣΑΛΙΔΗ

Δεκαετία του 1960

Από το Jukebox, φουαγιέ ΚΘΒΕ

Η Ιβόν Ράινερ

The Mountain,
από την ομάδα
Agrupación Señor Serrano,
στην κεντρική σκηνή
του ΚΘΒΕ

Θέατρο του οικείου και προβλέψιμου

Οι ατομικές οντότητες είναι απόλυτα φυσιολογικό να ονειρευόμαστε τα μεγάλα και τα σπουδαία, ωστόσο στην πράξη το μεγαλύτερο μέρος της ζωής μας είναι φτιαγμένο από την ύλη μικρών, προβλέψιμων, κοινότοπων πράξεων. Ένα γαϊτανάκι από ασήμαντες, καθημερινές κουβέντες (smalltalk, banaltalk) δράσεις και συνήθειες, οι οποίες όμως καθορίζουν την αντίληψη που έχουμε για τον κόσμο, ακόμη και την ηθική μας, σύμφωνα με τον Αριστοτέλη (*Η δ' ηθική εξέθους περιγίνεται*). Όπως λέει και ένας σύγχρονος θεωρητικός, Οχόμι Μπάμπα, η αξία της ζωής βρίσκεται στις μικρές αφηγήσεις, αυτές που δεν καταγράφει η επίσημη ιστορία. Ή, με τα λόγια του Ιρλανδού ποιητή Τόμας Μουρ: «Οι συννηθισμένες πράξεις ρουτίνας που κάνουμε κάθε μέρα στο σπίτι είναι πιο σημαντικές για την ψυχή από όσο δείχνει η απλότητά τους». Και προς επίρρωση όλων αυτών εδώ κολλάει και η ρήση του ποιητή του μοντερνισμού, Τ.Σ. Έλιοτ που μας λέει, χαριτολογώντας, ότι μέτρησε «ολόκληρη τη ζωή [του] με κουταλιές καφέ». Αν και θα δυσκολευτούμε να βρούμε παράδεισο που να μας υπερβαίνει, το παράδοξο είναι ότι θα ζοριστούμε να βρούμε και μια επιστημονικά συγκροτημένη ιστορία του κοινότοπου, του μπανάλ, μια κοινωνιολογία του ανιαρού, μια ανθρωπολογία του οικείου, του κλισέ, πράγμα που μας κάνει να διερωτηθούμε κατά πόσο υπάρχει τελικά κρυμμένη μαγεία και μεγαλείο πίσω από όλα αυτά, όπως διατείνονται στοχαστές και καλλιτέχνες; Και εάν όντως υπάρχει, γιατί μας διαφεύγει; Μήπως, ως απάντηση, θα μας βοηθούσε η σκέψη του Γκαίτε που λέει ότι «το ουράνιο τόξο που διαρκεί πάνω από 15 λεπτά, δεν το προσέχεις κανείς», εννοώντας πως οτιδήποτε επαναλαμβάνεται με πανομοιότυπο τρόπο παύει να έχει σημασία; Προφανώς δεν λέμε κάτι καινούριο εδώ. Αυτή η σχέση του ανθρώπου με το καθημερινό, το οικείο, λειτουργήσει ως ερέθισμα για να γεννηθούν διάφορα καλλιτεχνικά ρεύματα είτε για να το μνημόσουν είτε να το

αναθεματίσουν. Θυμίζω εν τάχει την ιστορική πρωτοπορία με τους ντανταϊστές, τους φουτουριστές και άλλους, που επένδυσαν στη δυναμική του μονότονου, του βαρετού, του πρόχειρου, και του readymade, με βασικό στόχο να του προσδώσουν άλλες σημασίες και ταυτόχρονα να ασκήσουν κριτική στα κριτήρια και την υπερβατικότητα της υψηλής τέχνης, προτάσσοντας τη δική τους «αντιτέχνη». Παραπέμπω στον περίφημο «ουρητήρα» του Marcel Duchamp, που εξέθεσε στη Salon des Independants, δηλαδή εκτός του οικείου/αναμενόμενου χωρικού πλαισίου, με αποτέλεσμα αμέσως-αμέσως να του προσδώσει άλλες σημασίες.

Στέκομαι και στη δεκαετία του 1960 με τα διάφορα, καθημερινά και ρουτινιάρικα, happenings (βλ. Καρόφ, Γουίτμανκ.ά). Ανασύρω από την περίοδο αυτή και μεταφράζω το μανιφέστο των «Όχι» στους «επίσημους» κώδικες του μοντέρνου χορού διά στόματος Ιβόν Ράινερ (1965): «Όχι στο θέαμα/Όχι στη δεξιότητα/Όχι στις μεταμορφώσεις, στη μαγεία και στην ψευδαίσθηση/Όχι στη λάμψη και την υπερβατικότητα της εικόνας του σταρ/Όχι στο ηρωικό/Όχι στο αντι-ηρωικό/Όχι στην εικόνα-σκουπίδι/Όχι στην εμπλοκή περιφόρμερ και κοινού/Όχι στο στυλ/Όχι στην αποπλάνηση του θεατή μέσα από τα κόλλα του ηθοποιού/Όχι στην εκκεντρικότητα/Όχι στη συγκίνηση ηθοποιού όχι στη συγκίνηση του θεατή». Εν ολίγοις: «Ναι», στο καθημερινό, το οικείο και αφτισίδωτο, μας λέει η Αμερικανίδα καλλιτέχνης.

Ως συνέχεια των παραπάνω δοκιμασιών με το καθημερινό και το πολύ «δικό μας», στέκομαι και στη δεκαετία του 1970, την οποία σημάδεψε βαθιά η έκρηξη του φρεμινιστικού κινήματος, μια έκρηξη η οποία κόμισε στο θεατρικό προσκήνιο πολλές συννηθισμένες μεν «αόρατες» δε δράσεις των γυναικών, όπως το σιδέρωμα των ρούχων, το πλύσιμο των πιάτων, τα ψώνια, το μέγαλωμα των παιδιών, το μαγείρεμα κ.λπ.

Προς τι όλα αυτά; Αφορμή η τέταρτη διοργάνωση του Διεθνούς Φεστιβάλ Δάσους (του ΚΘΒΕ), που έληξε στις 13 Ιουλίου, μεγάλο μέρος του οποίου είχε να κάνει με τον εντοπισμό και την επαναξιολόγηση της πραγματικότητας μέσα από την επιτελεστική εκμετάλλευση του καθημερινού και του μπανάλ, όπως για παράδειγμα, η ανάγνωση ενός βιβλίου με την καθοδήγηση ακουστικών (των ΑντΧάμπτον/Τιμ Έτσελς, στη Δημοτική Βιβλιοθήκη της Θεσσαλονίκης) ή η περιφόρμανς-συρραφή αποφθεγμάτων-τσιτάτων από τον Τύπο, το διαδίκτυο, τις διαφημίσεις και τους δρόμους της Θεσσαλονίκης, με τη σκηνοθετική καθοδήγηση της ομάδας Encyclopedie de la Parole (Jukebox), μεταξύ άλλων προτάσεων προβολής/δραματοποίησης του τετριμμένου.

Και το ερώτημα: αξίζει τελικά τον κόπο η ενασχόληση με το πολύ οικείο, το επαναλαμβανόμενο; Εάν ασπαζόμαστε αυτό που ισχυρίζεται ο ποιητής Μπουκόφσκι, ότι «ο διανοούμενος λέει κάτι απλό με δύσκολο τρόπο και ο καλλιτέχνης λέει κάτι δύσκολο με απλό τρόπο», τότε ναι, αξίζει να δει κανείς από κοντά αυτά που επιχειρούν οι καλλιτέχνες του θεάτρου της, επιφανειακά ευανάγνωστης, καθημερινότητας μας (και συχνά της συμμετοχικότητας). Πώς, λ.χ. μια «αθώα» βόλτα στην πόλη μπορεί να πάρει τη μορφή αποκαλυπτικού επιτελεστικού δράμμενου; Πώς οι άνθρωποι περιμένουν σε μια στάση λεωφορείου, πώς μπαίνουν στην ουρά για ψώνια, πώς διασχίζουν τον δρόμο κ.ο.κ.; Βέβαια πλίου φαινότερον πως δεν αρκεί η απλή παρατήρηση και μεταφορά του καθημερινού στο θέατρο για να το μετατρέψει αυτόματα σε τεκμήριο τέχνης. Ούτε αρκεί η εύκολη καταστροφή του οικείου. Το ζητούμενο, και το πλέον δύσκολο, είναι η επιστροφή στα δεδομένα της οικειότητας χωρίς όμως τις οικείες επικαλύψεις τους, με στόχο μια νέα συνειδητοποίηση είτε της ιστορικότητάς τους είτε της αισθητικής τους, της ιδεολογίας τους, των αντιφάσεών

τους, της λειτουργικότητάς τους, δηλαδή επιστροφή σε μια πιο υποψιασμένη άποψη για τον οικείο μας κόσμο, τους χώρους και τους τρόπους του, τις συνήθειές του, κάτι που συχνά καταλήγει, εκ των πραγμάτων, σε επαναπροσδιορισμό των ορίων και των δομικών υλικών του θεάτρου πέρα από την αισθητική λειτουργία της μίμησης, ακόμη και της οντολογίας του.

Οι προτάσεις που είδαμε στο Διεθνές Φεστιβάλ Δάσους μας είπαν κάτι απλό: από τη στιγμή που το καθημερινό είναι «ιερό», υπό την έννοια ότι «αυτό είμαστε εμείς», τότε ό,τι εμπίπτει σε αυτό ανήκει στην κατηγορία του συννηθισμένου. Π.χ. εάν τελικά τα πε-

ρισσότερα πράγματα στη ζωή είναι δυσλειτουργικά τότε η δυσλειτουργικότητα ανήκει στην τάξη της κανονικότητας. Ομοίως και τα διαζύγια. Οι προσωπικές ιστορίες. Οι εξομολογήσεις. Ακόμη και οι αυτοκτονίες. Ο καλλιτέχνης μας έδειξαν πως από τη στιγμή που αρχίζει κανείς να ξεφλουδίζει το οικείο θα βρει κάτι σημαντικό από κάτω. Έργο επί της ουσίας επίπονο γιατί, επαναλαμβάνω, η επιδιωκόμενη απλότητα κάθε άλλο παρά απλό πράγμα είναι όταν εκτελείται σωστά. Για να θυμίσω την ωραία, και σχετική με τη συζήτηση μας, ρήση του ζωγράφου βαν Γκογκ: είναι τόσο «δύσκολο να είσαι απλός!». Και παραδίπλα βάζω και τη ρήση του Όσκαρ Ουάιλντ, που λέει ότι η απλότητα, είναι «το τελευταίο καταφύγιο των πολυσύνθετων ανθρώπων».

Η απλότητα επιστρατεύεται για να μας γνωρίσει στο τέλος μια τακτοποιημένη πολυπλοκότητα, που είναι η ζωή μας, αφαιρώντας αυτό που δεν είναι απαραίτητο, ώστε αυτό που είναι απαραίτητο να μπορεί να μιλήσει, να διεκδικήσει τον χώρο του. Δανείζομαι εδώ, ως στήριγμα, τα λόγια του ιδιοφυούς Μπέκετ που λέει: «Ο αέρας είναι γεμάτος από τις κραυγές μας. Αλλά η συνήθεια τις σβήνει». Αυτό κάνει και ο ίδιος στο Περιμένοντας τον Γκοντό: περίτεχνη εξόρυξη των φριμωμένων ουσιών της ύπαρξης μέσα από φαινομενικά παντελώς αδιάφορα, πλην όμως (σημαντικά κατά βάθος) καθημερινά, παίγνια.

Και για να επιστρέψω στις περιφόρμανς του Διεθνούς Φεστιβάλ Δάσους, περίπου σε αυτό στόχευαν: να επαναφέρουν σε πρώτη θέα πράγματα που σβήσαμε, πηγαίνοντας κόντρα σε εφησυχαστικά γνωμικά καθημερινότητας του τύπου: «Ντύσου, γδύσου, συλλογίσου, φάγε, πιέ, χέσε, κοιμήσου».

Ο Ελβετός περφόρμερ Μπόρις Νικίτιν, λ.χ., με τον στοχαστικό του μονόλογο γύρω από το θέμα της ευθανασίας (*Attempton Dying*), μας αποκάλυψε τις κρυμμένες κραυγές της ιδιωτείας του, της καθημερινότητάς του. Οι σπουδαίοι Καταλανοί Agrupación Señor Serrano έδειξαν, με αρωγό την τεχνολογία, ότι οι καθημερινές αλήθειες είναι πνευματικά συναρπαστικές εάν τις δούμε από μια απόσταση και πέρα από την επιφάνειά τους. Ενώ ζούμε/μεγαλώνουμε μαζί τους εξακολουθούν να μας είναι μια άγνωστη γη, μια terrain cognita.

Αντί άλλης κατακλείδας επιλέγω μία ατάκα από τη Σιωπή των αμνών (1991), διά στόματος Άντονι Χόπκινς, το πνεύμα της οποίας αφορά και τις υπόλοιπες παραστάσεις του Φεστιβάλ Δάσους, με κορυφαίο παράδειγμα ανατροπής του οικείου και του προβλέψιμου, την αριστουργηματική «Τζούλια» της Βραζιλιάνας Κρ. Ζατάι.

Χόπκινς: «Βασικές αρχές, Κλαρίς. Απλότητα [...] Για κάθε πράγμα να ρωτάς: Τι είναι αυτό καθεαυτό; Ποια είναι η φύση του; Τι κάνει ακριβώς αυτός ο άνθρωπος που ψάχνεις;». **Α**

ΜΥΚΟΝΟΣ

Ο κορυφαίος προορισμός του καλοκαιριού μάς ξεναγεί στα πιο hot στέκια με CÍROC και Don Julio

Της ΕΛΕΝΗΣ ΜΠΕΖΙΡΙΑΝΟΓΛΟΥ

Όταν φτάνει στα χέρια σου μια πρόσκληση για ένα καλοκαιρινό τριήμερο στη Μύκονο – και μάλιστα τη μέρα που έχεις γενέθλια – ξέρεις ήδη ότι τα καλύτερα έρχονται! Λίγες ώρες δοκιμών για ρούχα μετά και τα απαραίτητα απαιτητικά email «out of office until» προσγειώνομαι στη Μύκονο μαζί με δεκάδες επισκέπτες από όλη την Ελλάδα και τον κόσμο που έρχονται να ζήσουν την αυθεντική «Μύκονος experience». Το boutique hotel Mileo με θέα την παραλία Καλό Λιβάδι είναι ό,τι καλύτερο μπορεί να ζητήσει κανείς για τη διαμονή του και τα δώρα που βρίσκω στο δωμάτιο με κάνουν να ανυπομονώ για τα πρώτα Don Julio και CÍROC tasting.

δροσιστικά κοκτέιλ παλόμα. Η Don Julio Reposado που παράγεται από 100% μπλε αγαύη είναι εκεί για να εμπλουτίσει τις γεύσεις μας με τον ελαφρύ, γλυκό της χαρακτήρα που προκύπτει από την διπλή απόσταξη και την 8μηνη παλαίωση σε δρύινα

βαρέλια. Ξεχωρίζει για τα αρώματα αμυγδάλου-καρύδας και λευκής σοκολάτας και έχει διαρκή επίγευση με γεύσεις από λευκά πιπέρια και μπισκοτένιο τελείωμα. Εκτός από τον Κρίτωνα, στην παρέα μας βρίσκονται και οι υπόλοιποι καταξιωμένοι artisans – Παίσιος Μεντεσίδης, Μαρία Αλαφούζου, Ιάνθη Μικελάκη, Μελίνα Κόαν, Δήμητρα Γρίβα -, που πρωταγωνιστούν στην νέα καμπάνια Don Julio. Ταξιδεύουν στην Μύκονο, στον απόλυτο προορισμό για έμπνευση και δημιουργικότητα, για να εξελίσουν την τέχνη που τους γεμίζει, να αποκτήσουν νέα ερεθίσματα και να απογειώσουν το πάθος τους, με την ίδια ζέση, που χαρακτηρίζει την τεκίλα Don Julio. Ο Ιωσήφ ολοκληρώνει την εμπειρία Don Julio την τελευταία ημέρα δημιουργώντας μπροστά μας τα πιο απολαυστικά κοκτέιλ – μαργαρίτα και παλόμα με Don Julio blanco και Don Julio reposado αντίστοιχα -, και φόντο τα γαλάζια νερά της Μυκόνου όπως τα θαυμάζει κανείς από το σούπερ δημοφιλές Jackie O.

Το μεσημέρι μας βρίσκει στην παραλία Φτελιά και στο ομώνυμο beach bar, όπου συναντάμε τον Ιωσήφ Ζααλούκ, κορυφαίο bartender που κέρδισε τον τίτλο World Class Greece 2022. Θα είμαι ειλικρινής: η επαφή που είχα μέχρι πρόσφατα με την τεκίλα περιοριζόταν σε κάποια παγωμένη μαργαρίτα απολαμβάνοντας το αγαπημένο μου μεξικάνικο. Ήταν λοιπόν πρωτόγνωρη εμπειρία για εμένα να δοκιμάζω την Don Julio Blanco, όπως ένα ποτήρι καλό κρασί, να απολαμβάνω πρώτα τα αρώματα και μετά να δίνω χρόνο στη γεύση μου να αναγνωρίσει το πιπέρι, τα εσπεριδοειδή και τις φρέσκιες βοτανικές νότες, ενώ η επίγευση διαρκεί! Η γνώριμη παγωμένη μαργαρίτα συνοδεύει ιδανικά το φαγητό και με βάζει στο απόλυτο καλοκαιρινό mood, ενώ λίγο πριν το εμπευσμένο από την Don Julio επιδόρπιο που επιμελήθηκε ο Κρίτωνας Πουλής, δοκιμάζουμε την Don Julio 1942 με την περίπλοκη γεύση. Ίχνη καραμέλας, καραμέλας βουτύρου, άρωμα βανίλιας και επίγευση γλυκιάς αγαύης ταξιδεύουν στον ουρανό και τη μύτη.

Την επόμενη ημέρα το μεσημεριανό ραντεβού δίνεται στο εξωτικό Alemagou με πειραγμένες μεσογειακές γεύσεις και

Στις νυχτερινές εξορμήσεις μας, ξεναγός ήταν φυσικά η ultra-premium βότκα CÍROC, αφού CÍROC σημαίνει celebration και celebration σημαίνει Μύκονος. Η CÍROC είναι μια εκλεπτυσμένη βότκα, από τη Νότια Γαλλία, που παράγεται με τεχνογνωσία και δεξιοτεχνία, για περισσότερο από έναν αιώνα. Τα εκλεκτά γαλλικά σταφύλια και οι πέντε αποστάξεις δίνουν στη CÍROC την ξεχωριστή φρέσκια, απαλή και φρουτώδη γεύση της, κάνοντάς τη το τέλειο συνοδευτικό για κάθε γιορτή. Όπως και η Γαλλική Ριβιέρα, η CÍROC χαρακτηρίζεται από ζωντάνια, τόλμη και παιχνιδιάρικη πολυτέλεια – είναι μια σύγχρονη γαλλική βότκα, γεμάτη στιλ. Από τον πλέον διάσημο Scorpio με τους διεθνείς DJs στα decks και το Lio Mykonos, το διάσημο club cabaret της Ίμπιζας που προσγειώθηκε στο νησί των ανέμων για να το... αναστατώσει, η νυχτερινή μας διασκέδαση είχε τα πάντα. Εκλεπτυσμένες γεύσεις, μουσική, χορό και γευστικά CÍROC serves στις πιο exclusive τοποθεσίες. Το αγαπημένο CÍROC & Tonic συνόδευσε το δείπνο μας στο Scorpio καθώς και την υπόλοιπη βραδιά ενώ εξερευνούσαμε τα διάφορα επίπεδα του χώρου, χορεύαμε δίπλα στη θάλασσα και φωτογραφιζόμασταν με φόντο το τεράστιο ξύλινο τοτέμ – σημείο αναφοράς της παραλίας.

Μαγευτικές φωνές, λαμπερά glamorous κοστούμια, υπέροχες μουσικές (από ροκ μέχρι όπερα), χορός, μπαλέτο, ακόμα και στριπτιζ πρωταγωνιστούσαν στο prive Lio Mykonos, ενώ απολαβώναμε το με-

νού μεσογειακών γεύσεων του σεφ Άλκη Βαρδαράματου και το CÍROC Spritz με χυμό cranberry και πορτοκάλι, σιρόπι ζάχαρης και αφρώδη οίνο, γαρνιρισμένο με μία φλούδα πορτοκαλιού και φύλλα φρέσκου δυόσμου.

Η τελευταία μέρα ήταν ιδανική για να χαλαρώσουμε στο roof top του ξενοδοχείου Alissachni με θέα το απέραντο μπλε του Αιγαίου. Καθώς το ηλιοβασίλεμα έβαφε τα πάντα με αυτό το μαγικό πορτοκαλί χρώμα, εμείς τσουγκρίζαμε τα ποτήρια με το δροσιστικό CÍROC Fizz με χυμό cranberry, χυμό πορτοκάλι και λεμονάδα, γαρνιρισμένο με φλούδα πορτοκαλιού και δυόσμο. Το ότι το χρώμα του ταίριαζε απόλυτα με το ηλιοβασίλεμα ήταν σχεδόν τυχαίο, αλλά έκανε ομολογουμένως κάθε φωτογραφία αυτομάτως ινσταγματική. Το καλοκαίρι όμως είναι ακόμα μπροστά μας και έχουμε πολλές ακόμα #CÍROCYOURSUMMER και #TasteOfDevotion στιγμές να ζήσουμε!

Παρακαλείστε να μην προωθήσετε τον παρόν σε άτομα κάτω των 18 ετών

www.apolafste.ypefthina.eneap.gr

Απολαύστε υπεύθυνα

ΣΙΝΕΜΑ

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΚΑΪΜΑΚΗ

critic's CHOICE

Το κόλπο της νυφίτσας (THE WEASEL'S TALE) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Χουάν Χοσέ Καμπανέλα ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Γκρατσιέλα Μπόρχες, Όσκαρ Μαρτίνεζ, Λούις Μπραντόνι

JUST THE FACTS

Το κόλπο της νυφίτσας (*)**
Μια σινεφίλ μαύρη κωμωδία από την Αργεντινή

Spencer (*)

Η Κρίστεν Στιούαρτ μεταμορφώνεται σε πριγκίπισσα Νταϊάνα

Ο αήττητος (*)

Το μποξ μπαίνει στους κύκλους των ευγενών

Υγρή Γη (*1/2)

Ο εκθρόνος της οικολογίας και της διαφορετικότητας

Ο τενόρος (*)

Σημασία έχει να τραγουδάς

Ο Μικρός Νικόλας και το κυνήγι του θαμνένου θησαυρού (-)

Παιδικές περιπέτειες, ανεκτίμητοι θησαυροί

Στη σκιά των τεσσάρων γιγάντων (**)**

Κορυφαίος Χίτσκοκ, απίθανη κατασκοπική ίντριγκα

Η γιορτή της Μπαμπέτ (*)**

Γευστικό και πληθωρικό

Η οικογένεια του Μεγαλοπατούσα (-)

Η οικολογία στο προσκήνιο

Τέσσερις γερασμένοι αστέρες του σινεμά, μια πρώην ντίβα, ο επίσης ηθοποιός σύζυγός της, ένας σκηνοθέτης κι ένας σεναριογράφος, ζουν μόνοι σε απομονωμένη βίλα, όταν ένα νεαρό ζευγάρι με αρπακτικές διαθέσεις τους προσεγγίζει με σκοπό να πειστούν να πουλήσουν την πολυτελή –και ανεκτίμητη– χάρη στους κινηματογραφικούς θησαυρούς– κατοικία τους.

Μεγάλο εμπορικό και καλλιτεχνικό σουξέ (11 υποψηφιότητες στα βραβεία ακαδημίας κινηματογράφου Αργεντινής το 2019) είχε στην Αργεντινή η ταινία του Χουάν Χοσέ Καμπανέλα, ο οποίος μας είχε χαρίσει πριν από 12 χρόνια το πολιτικό θρίλερ «Το μυστικό στα μάτια της» που είχε σκίσει στη χώρα μας. Αυτή τη φορά ο Καμπανέλα σκαρφίζεται ένα πανέξυπνο, με βιτριολικό (κυριολεκτικά) χιούμορ θρίλερ μυστηρίου που μετατρέπεται σε ένα σπαρταριστό φιλμ-φόρο τιμής στο κλασικό σινεμά. Χωρίς να παίρνουν ποτέ τον εαυτό τους στα σοβαρά, οι σπουδασίοι πρωταγωνιστές δίνουν ένα απολαυστικό σόου, γεμάτο με σαρκασμό και θανατηφόρες ατάκες, αντλώντας έμπνευση από το ένδοξο παρελθόν τους και τις συγκρίσεις του παλιού με τον μοντέρνο κινηματογράφο («χα», λέει ένας από αυτούς, «ετοι-

μάζονται να γυρίσουν ταινίες χωρίς πραγματικούς ηθοποιούς αλλά με ήρωες φτιαγμένους από τον κομπιούτερ», αγνοώντας πως κάτι τέτοιο έχει ήδη συμβεί). Οι πιο επιτυχημένες σκηνές ανήκουν στην απόλυτη σταρ του φιλμ. Η 80χρονη Γκρασιέλα Μπόρχες («Η έπαυλη με τα μυστικά») δίνει μια ανεπανάληπτη παράσταση ως ντίβα Μάρα Ορντάζ –υποδύομενη ουσιαστικά τον... εαυτό της– και χάρη στον αυτοσαρκασμό και το αλάνθαστο ένστικτό της, σαρώνει κάθε υποψία μεγαλείου στην τέχνη του ηθοποιού. Ακόμη κι αν το σενάριο είναι προσχηματικό, διαθέτει κάποιες δυνατές ιδέες γύρω από το χάσμα των γενεών, τη νεανική αλαζονεία ή τα εξωφρενικά παιχνίδια της μοίρας (το μυστικό των τεσσάρων βασιζεται σε μια υπερβολή αντάξια ενός σουρεαλιστικού σεναρίου από τα παλιά κι αγαπημένα), αλλά πριν και πάνω από όλα είναι φτιαγμένο γύρω από την ανόθευτη λατρεία για το σινεμά: μιλώντας η Ορντάζ για τις παλιές δουλειές της λέει ότι κάποτε πρωταγωνίστησε σε μια ταινία που «υποτίθεται ότι ήταν φιλμ τρόμου αλλά στην πραγματικότητα ήταν σκέτος τρόμος»! Τέλος, στις πιο ανθρώπινες στιγμές του το φιλμ πετυχαίνει να είναι απρόσμενα συγκινητικό δημιουργώντας ένα έντονο κοντράστ συναισθημάτων.

ΑΚΟΜΗ

» Στο ισπανικο-οικολογικό θρίλερ «Υγρή γη» (*½) του Ινιάκι Σάντσεθ Αριέτα ένας βιολόγος προσπαθεί μάταια να πείσει τους κατοίκους μιας περιοχής που απειλείται με ξηρασία να σταματήσουν τις παράνομες πρακτικές που απειλούν την ισορροπία του οικοσυστήματος. Η φόρμα του φιλμ καταγγελίας κουμπώνει αδέξια με την προσωπική ιστορία του ήρωα και οι ερμηνείες των πρωταγωνιστών είναι υπερβολικές. » Ο «Τενόρος» (Tenor) (*) του Κλοντ Ζιντί Τζούνιορ, με τους Μοχάμεντ Μπελκίρ και Μισέλ Λαρόκ, κινείται στα ασφαλή νερά μιας ανώδυνης, πλην ευπρεπούς κομεντί με θέμα την ιστορία ενός ατόφιου μουσικού ταλέντου, που από ράπερ στα προάστια του Παρισιού γίνεται βασικός ερμηνευτής στην όπερα! » Κορυφαίο έργο στο χιτσκοκικό σύμπαν το αγέραστο «Στη σκιά των τεσσάρων γιγάντων» (North By Northwest) (****) είναι μια αξεπέραστη και φινετσάτη κατασκοπική περιπέτεια, με πρωταγωνιστές τους Κάρι Γκραντ, Έβα Μαρί Σαντ και Τζέιμς Μέισον. » Η «Γιορτή της Μπαμπέτ» (**) μια διασκευή του ομώνυμου μυθιστορήματος της Κάρεν Μπλίξεν από τον Γκάμπριελ Άεζελ, που κέρδισε το Όσκαρ της καλύτερης ξενόγλωσσας ταινίας το 1987. »

* ΑΔΙΑΦΟΡΗ
** ΜΕΤΡΙΑ
*** ΚΑΛΗ
**** ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ
***** ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ

☞ Ο Thor συνεχίζει το βιολί του:
120 χιλιάδες θεατές μέχρι σήμερα στην Ελλάδα.

Spencer **

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Πάμπλο Λαραϊν **ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΝ:** Κρίστεν Στιούαρτ, Τίμοθι Σπολ, Τζακ Φάρθινγκ, Σον Χάρις

Ένα Σαββατοκύριακο από τη ζωή της πριγκίπισσας Νταϊάνας, λίγο πριν από τις γιορτές Χριστουγέννων. Κι ενώ ο γάμος της με τον Κάρολο έχει προ πολλού περιέλθει σε μια συνθήκη υποχρεωτικής συνύπαρξης, η καταπιεσμένη Νταϊάνα αποφασίζει να αλλάξει τους κανόνες του παιχνιδιού.

Ο μύθος της πριγκίπισσας Νταϊάνας συντηρείται καλά, λόγω του τραγικού φινάλε της αλλά αυτό δεν δικαιολογεί απόλυτα την απόφαση του σπουδαίου κατά τα άλλα Πάμπλο Λαραϊν («Έμα», «Jackie») να φτιάξει ένα «ιμπρεσιονιστικό» πορτρέτο για τη γυναίκα που κρυβόταν πίσω από το σύμβολο της ποπ κουλτούρας. Εκτός της εντυπωσιακής μεταμόρφωσης της Στιούαρτ, που την οδήγησε στην πρώτη οσκαρική της υποψηφιότητα, η ταινία δεν έχει πολλά θετικά να επιδείξει. Είναι η στιλιζαρισμένη και αδύναμη αλληγορική απόπειρα να ανιχνευτούν τα σημάδια μιας επικείμενης υπαρξιακής επανάστασης που απειλεί να σαρώσει τη γαλήνια τάξη του παλατιού και να οδηγήσει την ηρωίδα στα επιθυμητά κουράγια της. Το φιλμ αδυνατεί να δώσει ταίριαστα τα ονειρικά και τα ρεαλιστικά «χασίματα» της μπερδεμένης ηρωίδας του, ενώ επιδιώκει με αμνηστία να συντηρήσει ένα μύθο με λαϊκό έρεισμα αντλώντας δυναμική από τα κινηματογραφικά εργαλεία του: δίπλα στα ψυχρά, δαιδαλώδη δωμάτια του εξοχικού παλατιού του Σάντρινγκχαμ, η «αταίριαστη» με το σκηνικό εικόνα της ντροπαλής και εύθραυστης Σπένσερ (το πατρικό επώνυμο της Νταϊάνα), χρειαζόταν περαιτέρω ενίσχυση για να γίνει το μελαγχολικό παραμύθι του χιλιανού δημιουργού πραγματικά ταπεινό, ανθρώπινο και κυρίως πειστικό.

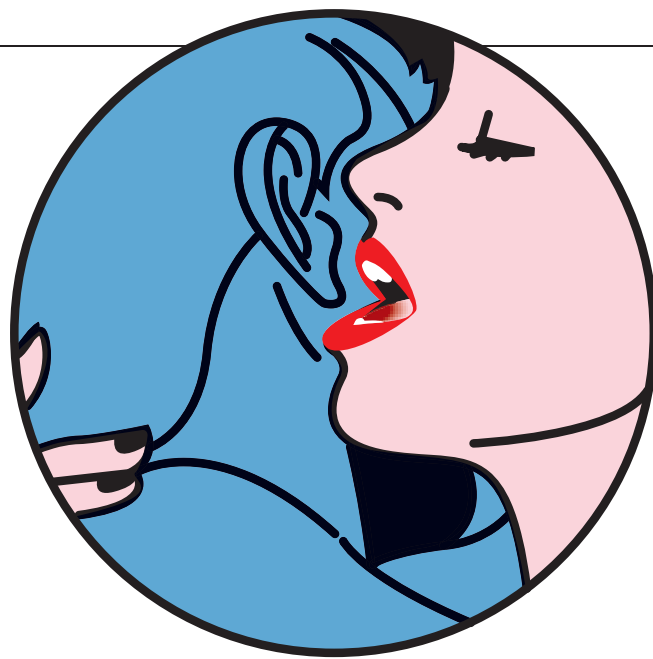
Ο αήττητος (PRIZEFIGHTER: THE LIFE OF JEM BELCHER) **

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Ντάνιελ Γκρέιαμ **ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΝ:** Ράσελ Κρόου, Ματ Χούκινγκς, Ρέι Γουίνστον, Μάρτον Τσόκας, Τζόντι Μεί

Η αληθινή ιστορία του Τζεμ Μπέλτσερ που κατάφερε στην Αγγλία του 1800 να γίνει πρωταθλητής πυγμαχίας κόντρα σε όλες τις πιθανότητες. Ο πάμφτωχος σιδεράς από το Μπρίστολ που μεγάλωσε χωρίς πατέρα, κατάφερε τον τίτλο σε τόσο μικρή ηλικία (γύρω στα 20) ενώ ακόμη το ρεκόρ του δεν έχει καταρριφθεί.

Το ιστορικό δράμα εποχής του αυστραλού Ντάνιελ Γκρέιαμ αφηγείται την άνοδο και την πτώση του Τζεμ Μπέλτσερ με τα συστατικά ενός αιματοβαμμένου παραμυθιού αλά Ρόκι Μπαλμπόα, στη Βικτωριανή Αγγλία όπου η βία δεν ήταν μόνο μέσο επιβίωσης αλλά και μια στάση ζωής σε αντιπαράθεση με το θρησκευτικό αίσθημα. Οι δύο πυλώνες στη ζωή του μικρού «καχεκτικού» Τζεμ, όπως τον πρωτογνωρίζουμε στο Μπρίστολ του 1789, είναι ο βλοσυρός και τσαμπουκαλής παππούς του Τζακ Σλακ (πολύ καλός ο Ράσελ Κρόου) που βγάζει τα προς το ζην με παράνομους αγώνες πυγμαχίας και η θεοσεβούμενη μητέρα του Μαίρη που προσπαθεί να τον κρατήσει μακριά από φασαρίες και πονηρές συναναστροφές. Ο γιος της, σύμφωνα με εκείνη, «έχει ανάγκη από αγάπη και καλούς φίλους κι όχι από πόνο ή βία» αλλά ο πατέρας της και παππούς του Τζεμ έχουν διαφορετική γνώμη: «Το αγόρι έχει ανάγκη από πατέρα. Από κάποιον που να μπορεί να θαυμάζει». Οι δύο αντίρροπες δυνάμεις συγκρούονται, αλλά ο νεαρός Τζεμ έχει ήδη αποφασίσει, καθώς η επιρροή του παππού έρχεται με διαρκείς συμβουλές γύρω από τη ζωή («εσύ αποφασίζεις τι σόι άντρας θες να είσαι»), ενώ και η κλίση του προς την πυγμαχία δεν περνά απαρατήρητη από τα έμπειρα μάτια των ανθρώπων του αθλήματος. Θα μπορούσε να έχει περισσότερο ενδιαφέρον, αλλά η άτολμη σκηνοθεσία και το προβλέψιμο σενάριο αφήνουν το έργο στα επίπεδα μιας συμπαινετικής βιογραφίας.

Τζένη μου, βιώνω το καλοκαιρινό δράμα το ίδιο. Ο άνθρωπος, που δεν έχουμε ακριβώς σχέση, αλλά είναι για μένα κάτι σαν καταδικασμένος έρωτας, ενώ τον τελευταίο καιρό πήγαιναν όλα καλά και μου πρότεινε να πάμε διακοπές, όταν αρχίσαμε να μιλάμε πιο συγκεκριμένα σε ποιο νησί να πάμε, μου είπε ότι δεν χωράω στα κουτάκια του και ότι είμαι υπέροχη αλλά δεν βλέπει μέλλον μαζί μου. Εγώ, όπως καταλαβαίνεις, έπαθα σοκ και πλέον δεν έχω καμία όρεξη για διακοπές ούτε με τις φίλες μου, ούτε με κανέναν. Τι να κάνω;

Αυτό το «καταδικασμένος έρωτας» δεν μου το καλοεξήγησε. Θα κάνω μια απόπειρα, όμως, και θα πω πως το ερμηνεύω ως ο απόλυτος/ο ένας/ο μοναδικός που όμως κάτι γίνεται πάντα στην πορεία και όλο κάτι σας το καλάνι. Προφανώς, θα ήταν τέλειο να ηγείνατε διακοπές μαζί, να υπήρχε συντονισμός στα θέλω σας, καλή επικοινωνία και γενικώς λίγο κρασί, λίγο θάλασσα και ο καταδικασμένος έρωτας. Που τότε, βέβαια, δεν θα ήταν και πολύ καταδικασμένος. Αλλά αλλάζανε τα γούστα του και άντε, ψάξε, βρες τον. Δεν μπορούμε να πιέσουμε κανέναν να μας θέλει με το ζόρι. Το ξέρω ότι ακούγεται σκληρό, αλλά είναι η αλήθεια. Θα σου έλεγα να αφήσεις τους έρωτες, που μας ταλαιπωρούν, στη ναφθαλίνη και να φτιάξεις μια δροσερή βαλίτσα, για όπου, να ξελαμπικάρει το μυαλό. Το καλοκαίρι είναι από μόνο του υπέροχο κι αναζωογονητικό, είτε είσαι σε σχέση είτε single. Μην το χάσεις για κάποιον, κάπου, κάποτε. Μην το χάσεις για κανέναν. Πάρε λίγο χρόνο και σκέψου τι θες. Αν θες να κολλήσεις κι άλλο με κάποιον, που δεν χωράς στα κουτάκια του ή αν θες να πετάξεις τα κουτάκια όλων από το παράθυρο και να μπεις στο δικό σου πλοίο.

Ζω κάτι τόσο κουφό που δεν μπορεί να με καταλάβει κανείς, ούτε η ίδια μου η μάνα. Λέω για τη μαμά μου, διότι αποφάσισε μετά από 20 χρόνια να χωρίσει πέρσι με τον μπαμπά μου και τελικά τα έφτιαξε φέτος με τον κολλητό της που ήταν πάντα ο μεγάλος της έρωτας και τότε δεν την άφησε η γιαγιά μου να προχωρήσουν, γιατί αυτός είχε μια δουλειά που δεν ενέκρινε τότε και τη θεωρούσε κατώτερου επιπέδου. Είμαι σχεδόν 30, όμως ντρέπομαι να μιλήσω ακόμα και

στους φίλους μου. Δεν ξέρω πώς να το διαχειριστώ.

Been there ως παιδί χωρισμένων γονιών. Όχι υπό τους ίδιους όρους και συνθήκες, φυσικά, αλλά σίγουρα με παρόμοιο σοκ. Σε κάθε περίπτωση, αρχικά να πω πως στις περιπτώσεις των διαζυγίων σέβομαι απόλυτα τις αποφάσεις των 2 μερών για το πώς θέλουν να συνεχίσουν τη ζωή τους. Φυσικά, όταν όλα γίνονται σε πολιτισμένο κλίμα και με απόλυτο σεβασμό στα παιδιά. Δεν είμαι της άποψης πως δύο άνθρωποι πρέπει να μένουν με το ζόρι μαζί για όλη τους τη ζωή, εφόσον δεν το επιθυμούν. Μόνο εκείνοι ξέρουν πώς νιώθουν και πώς θα είναι ευτυχισμένοι. Και ποιο παιδί δεν θέλει να βλέπει τους γονείς του ευτυχισμένους, έστω και χώρια; Γνώμη μου, βεβαίως. Ας αφήσουμε, όμως, τους ανιόντες στην άκρη και ας μιλήσουμε για σένα. Είναι πολύ φρέσκο το τραύμα/σοκ (όπως θες πες το). Δεν είναι ανάγκη να το πεις ακόμα σε κάποιον, αν δεν το νιώθεις. Ας το να κάτσει μέσα σου, να δεις με τον καιρό πώς αισθάνεσαι. Βλέποντας και κάνοντας. Ίσως, θα σου πρότεινα αβίαστα να επισκεφθείς και κάποιον ψυχολόγο, αν δεις ότι το χρειάζεσαι στην πορεία.

Τζένηννη, εδώ το καλό το ghosting!!!

Τους τελευταίους μήνες φλέρταρα φουλ με έναν συμφοιτητή μου, ο οποίος δουλεύει και σερβιτόρος σε ένα καφέ που συχνάζει όλη η παρέα. Κάναμε καλούτσικο σεξ και από τότε, αφού ανταλλάξαμε δύο όχι τόσο θερμά μηνύματα, όταν του πρότεινα να πάω από το μαγαζί που δουλεύει, μου είπε ότι δεν νιώθει άνετα να πάω στον χώρο εργασίας του. Συμφώνησα. Ωστόσο, από τότε ούτε φωνή, ούτε ακρόαση.

Έλα, πάμε για μια ακόμη φορά το κλασικό, το ορθόδοξο μοτίβο εξαφάνισης μετά από σεξ. Λοιπόν, φίλη, αν σου έχει καρφωθεί στο μυαλό ο τύπος που εξαφανίστηκε έτσι μετά το σεξ και θέλεις οπωσδήποτε να πάρεις μια απάντηση, πήγαινε στο καφέ που δουλεύει. Η πάρ' τον ένα τηλεφώνω. Ή στείλ' του ένα μήνυμα. Ή γράψ' του dm. Ή στείλ' του ένα σήμα καπνού. Ή ένα ταχυδρομικό περιστερι. Ευτυχώς, όποιος θέλει να επικοινωνήσει, βρίσκει ένα εκατομμύριο τρόπους να το κάνει, όπως ακριβώς και όποιος θέλει να εξαφανιστεί. Απλώς, εγώ να ρωτήσω σε αυτό το σημείο. Έχει κάποιο νόημα στ' αλήθεια; Δεν μας έδειξε ήδη αρκετά από τα ταλέντα του; **Α**

ΜΙΛΑ ΜΟΥ
ΒΡΟΜΙΚΑ
-Reloaded-
Της ΤΖΕΝΗΣ
ΜΕΛΙΤΑ

Μίλα μου βρόμικα.
Μίλα μου αληθινά.
email: info@athensvoice.gr
instagram: @melitajenny

© JOHN HOLMES

Ερωτικά αδιέξοδα, sexy απορίες, κρυμμένα μυστικά... και στα fm! Το «Μίλα μου βρόμικα» κάνει τα ερωτικά σας θέματα να ακούγονται σαν παθιασμένο τραγούδι στο Athens Voice Radio 102.5

ΚΡΙΟΣ

(20 Μαρτίου - 19 Απριλίου)

Στο ξεκίνημα της εβδομάδας η Αφροδίτη εισέρχεται στον Καρκίνο ως 11/8, βοηθώντας σε να ασχοληθείς με τον «καλλωπισμό» του σπιτιού, του εξοχικού, ενός ακινήτου. Μπορεί αυτό το διάστημα να προχωρήσεις σε κάποιες επισκευές, να έχεις μαστορέματα, να κάνεις αγορές εξοπλισμού και αναβάθμισης της οικοσκευής σου, π.χ. τώρα και με το πρόγραμμα επιδότησης για την αντικατάσταση συσκευών, θέλοντας ίσως να φτιάξεις ένα διαμέρισμα που έχεις στην κατοχή σου για να το εκμισθώσεις στη συνέχεια ή ακόμα να ολοκληρώσεις μια διαδικασία μεταβίβασης ακινήτου, τακτοποιώντας τη μεταγραφή στο υποθηκοφυλακείο κ.λπ. Παράλληλα μπορεί να σου γεννηθεί η ανάγκη να συσφίξεις τους δεσμούς σου με τα άτομα που συγκατοικείς, με κάποιους συγγενείς, ή να συμπιλιωθείς με πρόσωπα που τον τελευταίο καιρό είχατε ψυχρανθεί ή είχαν «παίξει» σκηνικά που αποτέλεσαν αιτία να δημιουργηθούν μεταξύ σας παρεξηγήσεις. Την Τρίτη ο Ερμής περνά στον Λέοντα ως 4/8 ενεργοποιώντας το μυαλό σου θετικά σχετικά με ζητήματα ερωτικού ενδιαφέροντος, παιδιών, δημιουργικών σχεδίων και φυσικά διακοπών! Την Παρασκευή θα περάσει και ο Ήλιος στο ίδιο ζώδιο, εγκαινιάζοντας ουσιαστικά την περίοδο της καλοκαιρινής άδειας για πολλούς, με τη δράση να εστιάζεται στο πώς θα περάσεις ξέγνοιαστα την καθημερινότητά σου.

ΤΑΥΡΟΣ

(20 Απριλίου - 19 Μαΐου)

Παρόλο που βρισκόμαστε στα μέσα Ιουλίου, η καθημερινότητά σου έχει αρκετό τρέξιμο και άγχος, με την Αφροδίτη όμως να εισέρχεται στην αρχή της εβδομάδας στον Καρκίνο μπορεί να αποκτήσει και «τσαχνίτικο» χρώμα. Αυτό το διάστημα θα «φουντώσει» την όρεξη για βόλτες, εξόδους, χαλαρά τετ-α-τετ με φίλους, ραντεβουδάκια με το αμόρε, βοηθώντας παράλληλα σε συζητήσεις, επαφές και εμπορικές διαπραγματεύσεις. Αν δεν είναι στα άμεσα πλάνα σου να φύγεις διακοπές, φρόντισε τουλάχιστον να κλείσεις μικρές αποδράσεις σε παραλίες και κοντινούς παραθαλάσσιους προορισμούς για να πάρεις «γεύση» καλοκαιριού. Αυτό θα σου χρειαστεί, καθώς την Τρίτη ο Ερμής περνά στον Λέοντα ως 4/8, which means ότι με κάποιο τρόπο τα επαγγελματικά, οι πρακτικές αλλά και οικογενειακές υποχρεώσεις μάλλον θα σε συντροφεύουν, «στερώντας» λίγη από την ανεμελιά της εποχής. Την Παρασκευή θα προχωρήσει και ο Ήλιος στο ίδιο ζώδιο, επομένως θα πατάς ουσιαστικά σε δυο «βάρκες», προσπαθώντας να συνδυάσεις τα καθήκοντα και την ανάγκη για φυγή, μπανάκια και καλοκαιρινά κοκτέιλ.

ΔΙΔΥΜΟΙ

(20 Μαΐου - 20 Ιουνίου)

Η εβδομάδα ξεκινά με την Αφροδίτη να εγκαταλείπει το ζώδιό σου και να εισέρχεται στον Καρκίνο ως 11/8, φέρνοντας σε πρώτο πλάνο ζητήματα οικονομικών που χρειάζονται ένα γερό «σουλούπωμα». Τον τελευταίο καιρό ο συγκεκριμένος τομέας σε απασχολεί εντόνως, με τον προβληματισμό να έγκειται και στο πώς θα τακτοποιήσεις εκκρεμότητες με εφορίες, περιουσιακά, διατροφές, δάνεια, χρέη και αρρührμιστες οφειλές, αποζημιώσεις κ.λπ., αλλά και στο πώς θα μπορέσεις να αυξήσεις το υπάρχον εισόδημά σου. Η Αφροδίτουλα μπορεί να λειτουργήσει θετικά από αυτή τη θέση, βρίσκοντάς σου ενδεχομένως κάποιες λύσεις, αν και υπάρχει ο κίνδυνος να αυξήσει παράλληλα την όρεξη σου για αγορές και σπατάλες παντός είδους για λόγους καλοπέρασης, οπότε θέλει λίγη «αυτοσυγκράτηση» για να μη βγεις εκτός μπάτζετ, κι ας διανύουμε περίοδο εκπτώσεων. Παράλληλα σε κάνει πιο συναισθηματικό σε ζητήματα καρδιάς, πράγμα που δεν είναι πάντα βοηθητικό στην περίπτωση σου... Την Τρίτη ο κυβερνήτης σου Ερμής περνά στον Λέοντα ως 4/8 αυξάνοντας την ανάγκη σου για εξωστρέφεια. Γενικά θα είσαι αρκετά busy στην καθημερινότητά σου, προσπαθώντας να «χωρέσεις» και μερικά ταξιδάκια στο όλο πρόγραμμα.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ

(21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου)

Αν τον τελευταίο καιρό ένιωθες μια στασιμότητα ή μια κάποια έλλειψη «νοστιμάδας» για τους Χ λόγους σε ένα day-to-day basis, αυτό έρχεται τώρα να αλλάξει με την Αφροδίτουλα, που θα σου δώσει νέα «πνοή», βοηθώντας σε να ξαναερωτευτείς sort of τη ζωή και όχι μόνο, αφού σε ζητήματα καρδιάς θα αποτελέσει τον καλύτερο σύμμαχό σου μέσα στο καλοκαίρι. Καθώς θα αυξήσει τη δημοτικότητα και το «γκελ» σου στο περιβάλλον σου γενικότερα, θα σου δώσει ευκαιρίες να γνωρίσεις νέο κόσμο, να φλερτάρεις, να βγεις ραντεβουδάκια, να χαρείς το γέλιο και την ανεμελιά στην αισθηματική σου ζωή κοντολογίς, αναθερμαίνοντας επίσης τη σχέση με τον σύντροφό σου. Θα βοηθήσει επίσης σε ζητήματα εμφάνισης, οπότε αν σκόπευες να κάνεις μια αλλαγή στο στιλ σου ή κάτι πιο επεμβατικό beauty wise, τώρα είναι η κατάλληλη στιγμή. Την Τρίτη ο Ερμής εισέρχεται στον Λέοντα ως 4/8, ακολουθώντας την Παρασκευή από τον Ήλιο, γεγονός που σημαίνει πως τα γενέθλιά σου ολοκληρώνονται για φέτος, με το focus να πέφτει τώρα στα οικονομικά, σε μια προσπάθεια «συμμαζεμάτος» τους. Είναι μια καλή περίοδος για να δεις τι σε βάζει «μέσα» να ασχοληθείς με οφειλές, επενδύσεις, δάνεια κ.λπ., αν και θα υπάρξουν επιπλέον έξοδα για ταξίδια και πράγματα που σε ευχαριστούν.

ΛΕΩΝ

(22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου)

Χρόνια Πολλά! Το ξεκίνημα της εβδομάδας έρχεται με την είσοδο της Αφροδίτης στον Καρκίνο μέχρι τις 11/8, περίοδο κατά την οποία μπορεί να αντιμετωπίσεις ένα παρασκήνιο είτε στον επαγγελματικό τομέα, είτε στην προσωπική σου ζωή, κάτι που «παίζει» λίγο με τις ανασφάλειες και τις συναισθηματικές σου επενδύσεις. Για μερικούς θα είναι ένα διάστημα ψυχικής ανασυγκρότησης από έναν χωρισμό, προσπαθώντας να επουλώσουν τις πληγές τους για να προχωρήσουν, ενώ παράλληλα μπορεί να θελήσεις να κάνεις αλλαγές στο κομμάτι της υγείας σου, κόβοντας ενδεχομένως κακές συνήθειες. Σε αυτό θα βοηθήσει και η είσοδος του Ερμή στο ζώδιό σου την Τρίτη, που σε βγάξει από την όποια αδράνεια και «δυσκινησία» των τελευταίων εβδομάδων. Αποκτάς και πάλι τη γνωστή αμεσότητα και ζεστή προσέγγιση στις επαφές σου με φίλους, συνεργάτες και σύντροφο, όντας αρκετά πολυάσχολος μέσα στην καθημερινότητα σου, πράγμα που βέβαια μπορεί να βγάλει και μια παραπάνω νευρικότητα. Την Παρασκευή ο Ήλιος εισέρχεται στο ζώδιό σου και τα γενέθλιά σου ξεκινούν επισήμως, δίνοντάς σου το «drive» να πιστέψεις περισσότερο στον εαυτό σου.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ

(23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου)

Με την Αφροδίτη να εισέρχεται στην αρχή της εβδομάδας στον Καρκίνο ως 11/8, η ανάγκη για κοινωνικοποίηση και ευχάριστες στιγμές στην καθημερινότητα γίνεται ζητούμενο στην καρδιά του καλοκαιριού. Ασχέτως με το αν έχεις ή όχι ξεκινήσει ήδη τις διακοπές σου, θα «πιάνεις» τον εαυτό σου να τεμπελιάζει περισσότερο αποζητώντας την παρέα των φίλων, των παιδιών, του συντρόφου σου, ενώ σε περίπτωση που είσαι single και θέλεις να αλλάξεις «στάτους», βγαίνοντας περισσότερο, φλερτάροντας με άποψη, αφού οι ευκαιρίες θα είναι με το μέρος σου. Αν είσαι σε σχέση, ωφελείσαι στο να προσπαθήσεις να «αποκαταστήσεις» κομμάτια της που μπορεί να έχουν πληγεί τον τελευταίο καιρό. Θετική θα είναι η συμβολή της και σε θέματα συλλογικής δουλειάς, δίνοντας καλύτερο κλίμα στα επαγγελματικά. Την Τρίτη ωστόσο ο κυβερνήτης σου Ερμής περνά στον Λέοντα και τον 12ο οίκο σου, πράγμα που δείχνει πως θα υπάρχει και μια παράλληλη «μουσική δράση», τουλάχιστον σε επίπεδο σκέψης, αυτό το διάστημα, αφού πολλές φορές θα θέλεις να κρατήσεις μια απόσταση από τους άλλους, χωρίς να αποκαλύπτεις 100% τη συλλογική και τα πλάνα σου. Παράλληλα δεν αποκλείεται να έχεις ένα παραπάνω άγχος για κάποια θέματα υγείας, δικά σου ή ενός αγαπημένου προσώπου.

ΖΥΓΟΣ

(22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου)

Είμαστε πλέον στην καρδιά του καλοκαιριού, όμως φαίνεται πως τα επαγγελματικά σε απασχολούν ακόμα έντονα και με την είσοδο της Αφροδίτης στον Καρκίνο ως 11/8 στο ξεκίνημα της εβδομάδας μπορούν να πάνε καλύτερα. Η παραμονή της στο υψηλότερο σημείο του ωροσκοπίου σου θα δώσει από τη μια ώθηση στις φιλοδοξίες σου, βοηθώντας σε να κάνεις κινήσεις για να προωθήσεις/διαφημίσεις τη δουλειά σου, να κλείσεις περισσότερους πελάτες αν είσαι ελεύθερος επαγγελματίας, να στείλεις βιογραφικά, να περάσεις από συνεντεύξεις, ενώ από την άλλη θα γίνεις αυτόματα πιο «ορατός» στον χώρο σου, αποσιμώντας καλές κριτικές και επαίνους για τη δουλειά σου, και σε ορισμένες περιπτώσεις και πιο πρακτικές «ανταμοιβές» όπως μια αύξηση, μια προαγωγή, τη δυνατότητα για μια νέα συνεργασία κ.λπ. Ακόμα, είναι μια περίοδος που μπορεί να ωφεληθεί τη σχέση σου, ίσως ακόμα και μέσω σχεδίων για μια επισημοποίηση ή γάμο. Ο Ερμής περνά την Τρίτη στον Λέοντα ως 4/8 και ακολουθώντας την Παρασκευή ο Ήλιος, φέρνοντας ευνοία σε σχέσεις με συναδέλφους, συνεργάτες, μελλοντικά επαγγελματικά πρότζεκτς, ενώ αν έψαχνες συνεργάτες/υπαλλήλους για την επιχείρησή σου, είναι ένα καλό διάστημα για να βρεις τα κατάλληλα άτομα.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ

(23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου)

Η νέα θέση της Αφροδίτης στον Καρκίνο στο ξεκίνημα της εβδομάδας και μέχρι τις 11/8 σου πάει «μούρλια» από πλευράς καλοκαιρινής διάθεσης και «αλέγκρων» συναισθημάτων στην καθημερινότητά σου, άσχετα με τις εκάστοτε τρέχουσες συνθήκες. Έχεις ανάγκη από λίγο ψυχολογικό «stretching», να αφήσεις πίσω σου έγνοιες για τα πρακτικά, να ασχοληθείς περισσότερο με ό,τι σου δίνει χαρά, να δεις φίλους, να βγεις, να φλερτάρεις, να γελάσεις, να ταξιδέψεις. Πολλοί θα πάρουν τώρα την άδεια τους, ξεκινώντας τις καλοκαιρινές τους διακοπές με καλό timing και «προοπτικές» για χαρούμενες αναμνήσεις, όμως και εκείνοι που είναι ακόμα «στο κατήκον» θα μπορέσουν να βρουν διεξόδους μέσα από ολιγοήμερα καλέσματα σε εξοχικά φίλων, κοντινές αποδράσεις κ.λπ. Παράλληλα ευνοούνται και οι επαφές με το εξωτερικό, αλλά και τα μελλοντικά πλάνα σχετικά με τις σπουδές ή τα επαγγελματικά σου. Εδώ έρχεται να προστεθεί ένας ακόμη παράγοντας, από την Τρίτη και ως 4/8, που λέγεται Ερμής στον Λέοντα και εν συνεχεία ο Ήλιος από 22/7, επομένως είτε πας είτε δεν πας διακοπές, η εξέλιξη της καριέρας σου θα βρίσκεται πρώτη στην πρώτη σκέψη σου, δημιουργώντας «εμπλοκές» συχνά πυκνά με την επιθυμία για ξεκούραση και ανάπαυλα. Είμαι όμως κάτι που δεν θα μπορέσεις να αποφύγεις, ό,τι κι αν αυτό σημαίνει, από το να μιλάς με συνεργάτες στο τηλέφωνο while on the beach, μέχρι και να δουλεύεις actually.

ΤΟΞΟΤΗΣ

(22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου)

Η τακτοποίηση των οικονομικών σου βρίσκεται στο forefront των προτεραιοτήτων σου στο ξεκίνημα της εβδομάδας, με την Αφροδίτη να εισέρχεται στον Καρκίνο ως 11/8, δίνοντάς σου ωστόσο δυνατότητες να βρεις ορισμένες λύσεις. Είναι μια κατάλληλη περίοδος για να βάλεις κάτω τα πράγματα με χαρτί και μολύβι, βάζοντας μια τάξη στο «χάος» σχετικά με φορολογικές εκκρεμότητες, δάνεια, ασφάλειες, διατροφές, κληρονομικά, τα οικονομικά του συντρόφου σου, αν υπάρχει κοινό πορτοφόλι, διακανονίζοντας ένα παλιό χρέος κ.λπ. Μπορεί επίσης να προκύψει και κάτι θετικό αναφορικά με δανεικά ή χρήματα που σου οφείλονταν από άλλες πηγές και να δεις π.χ. τώρα αυτά τα ποσά να πιστώνονται στον λογαριασμό σου, ή να καταφέρεις να κλείσεις μια επικερδή συμφωνία ή έναν καλό πελάτη στη δουλειά. Αυτό που σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να κάνεις είναι να μπλέξεις τα οικονομικά με τα συναισθηματικά σου, γιατί μπορεί να υπάρξουν «δράματα» χωρίς λόγο, ενώ καλό είναι να είσαι εγερτικός σχετικά με αγορές και γενικά ξοδέματα λόγω διακοπών. Αυτό βέβαια δεν θα είναι απλό, γιατί με τον Ερμή να περνά την Τρίτη στον Λέοντα ακολουθούμενος από τον Ήλιο την Παρασκευή, «θα πετάς τη σκούφια σου» για εξόδους, τραπεζώματα, βόλτες, ταξίδια και φυσικά διακοπές.

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ

(21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου)

Η προσωπική σου ζωή μπαίνει στο «κάδρο» με την Αφροδίτη να περνά απέναντί σου στον Καρκίνο ως 11/8, βοηθώντας σε να αναθερμάνεις τη σχέση σου με το ταίρι σου, ιδιαίτερα αν υπήρχαν δυσκολίες τον τελευταίο καιρό. Ωστόσο, μέχρι και την Πέμπτη θα υπάρχει μια περίεργη ατμόσφαιρα έντασης, χειρισμού και σε ορισμένες περιπτώσεις διασπάσεων και ρήξεων, ειδικά για τους γεννημένους των τελευταίων ημερών, λόγω της αντίθεσης που σχηματίζει ο Ήλιος με τον Πλούτωνα στο ζώδιό σου. Αν αισθάνεσαι ότι έχει η ώρα να κλείσει ένας κύκλος δεν πρέπει τώρα να υπαναχωρήσεις δεχόμενος «συμβιβασμούς» που δεν τιμούν αλλά και δεν ωφελούν ούτε εσένα, ούτε την απέναντι πλευρά, πόσο μάλλον καθώς οι ευκαιρίες για να βρεις κάτι που ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες σου θα είναι με το μέρος σου εξαιτίας της Αφροδίτουλας, που σε κάνει πιο αρεστό και γοητευτικό στους άλλους, δίνοντάς σου extra πόντους σαγήνης. Παράλληλα θα βοηθήσει και στα επαγγελματικά, σχετικά με ζητήματα συνεργασιών και ενδεχομένως νέων συμφωνιών. Ο ερωτικός τομέας, καθώς και εκείνος των οικονομικών σου ενεργοποιείται έντονα από την Τρίτη με την παρουσία του Ερμή στον Λέοντα, αυξάνοντας τη λίμπιντό σου και τη ανάγκη σου για βαθιά συναισθητική σύνδεση με τον σύντροφό σου.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ

(20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου)

Με την Αφροδίτη να εισέρχεται στην αρχή της εβδομάδας στον Καρκίνο ως 11/8, οι συνθήκες στη δουλειά και οι σχέσεις με συναδέλφους κ.λπ. αποκτούν θετικότερα «vibes», με την έννοια ότι όλοι λίγο πολύ δεν θέλουν να δημιουργούν εντάσεις και μικροπροβλήματα, χάνοντας πολύτιμο χρόνο και ενέργεια μέσα στο κατακαλόκαιρο. Η όλη φάση στο γραφείο και στις καθημερινές σας συνδιαλλαγές μπορεί να κυλά πιο αρμονικά, ενώ ίσως υπάρξουν κάποιες αλλαγές σχετικά με τα ωράρια και τις υποχρεώσεις σου, μάλλον ως προς το ευνοϊκότερο ωστόσο. Το φλερτ στο χώρο της δουλειάς δεν μπορεί επίσης να αποκλειστεί, καλό όμως είναι να έχεις «διάκριση», για να μη προκληθούν άβολες καταστάσεις στη συνέχεια. Αυτή η θέση είναι βοηθητική και για να βελτιώσεις την εμφάνισή σου μέσω αισθητικών παρεμβάσεων (ή και επεμβάσεων περί ορέξεως), θέλει όμως λίγη προσοχή με τις ψευτικές απολαύσεις, γιατί μπορείς εύκολα να παρυσυρθείς, «τσιμπώνοντας» κιλάκια. Την Τρίτη ο Ερμής περνά απέναντί σου στον Λέοντα ως 4/8 και το μυαλό σου απασχολούν τώρα περισσότερο ζητήματα προσωπικής ζωής, ένα θέμα που θα «τραβήξει» ουσιαστικά μέχρι τις 22/7 μετά και την είσοδο του Ήλιου στο ίδιο ζώδιο την Παρασκευή. Η εξωστρέφεια σου θα είναι αυξημένη, γεγονός που θα λειτουργήσει υποστηρικτικά και για να κοινωνικοποιηθείς, κάνοντας νέες γνωριμίες αν είσαι αδέσμευτος.

ΙΧΘΥΕΣ

(18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου)

Η είσοδος της Αφροδίτης στον Καρκίνο και τον 5ο πλιακό σου οίκο ως 11/8 είναι great news για την ερωτική σου διάθεση και «δράση» στην καρδιά του καλοκαιριού. Η επιθυμία για να απολαύσεις τη χαρά του έρωτα, τη διασκέδαση, τα χόμπι, τις όμορφες στιγμές διακοπών με τα φιλαράκια σου, θα είναι στα φόρτε της, γεμίζοντάς σε με αισιοδοξία στην καθημερινότητά σου, οποιές κι αν είναι οι υπόλοιπες «συνιστώσες» αυτή τη στιγμή στη ζωή σου. Εξαιρετικό διάστημα για να κλείσεις έστω ένα ολιγοήμερο ταξιδάκι με την αγάπη σου, αναθερμαίνοντας τη σχέση σας, αφού και η σεξουαλικότητά σου θα είναι sky high this time round, ενώ σε περίπτωση που κάνατε σχέδια για ένα μωράκι, ευνοείστε big time. Οι αδέρμειοι πάλι θα έχουν πλείστες όσες ευκαιρίες για να βγουν, να φλερτάρουν και να ξεκινήσουν ίσως μια καινούργια σχέση. Την Τρίτη ο Ερμής περνά στον Λέοντα ως 4/8 βοηθώντας σε να βάλεις σε μια σειρά πρακτικές εκκρεμότητες σχετικά με τη δουλειά, αλλά και με υποχρεώσεις απέναντι στην οικογένεια, τα οικονομικά σου κ.λπ., αν και μπορεί να σε πιάνει το άγχος σου ώρες ώρες. Παράλληλα, καθώς και ο Ήλιος θα περάσει στο ίδιο ζώδιό στις 22/7, η βελτίωση της υγείας και της φυσικής σου κατάστασης θα σε απασχολήσει περισσότερο. Το κολύμπι προτείνεται ανεπιφύλακτα! **A**

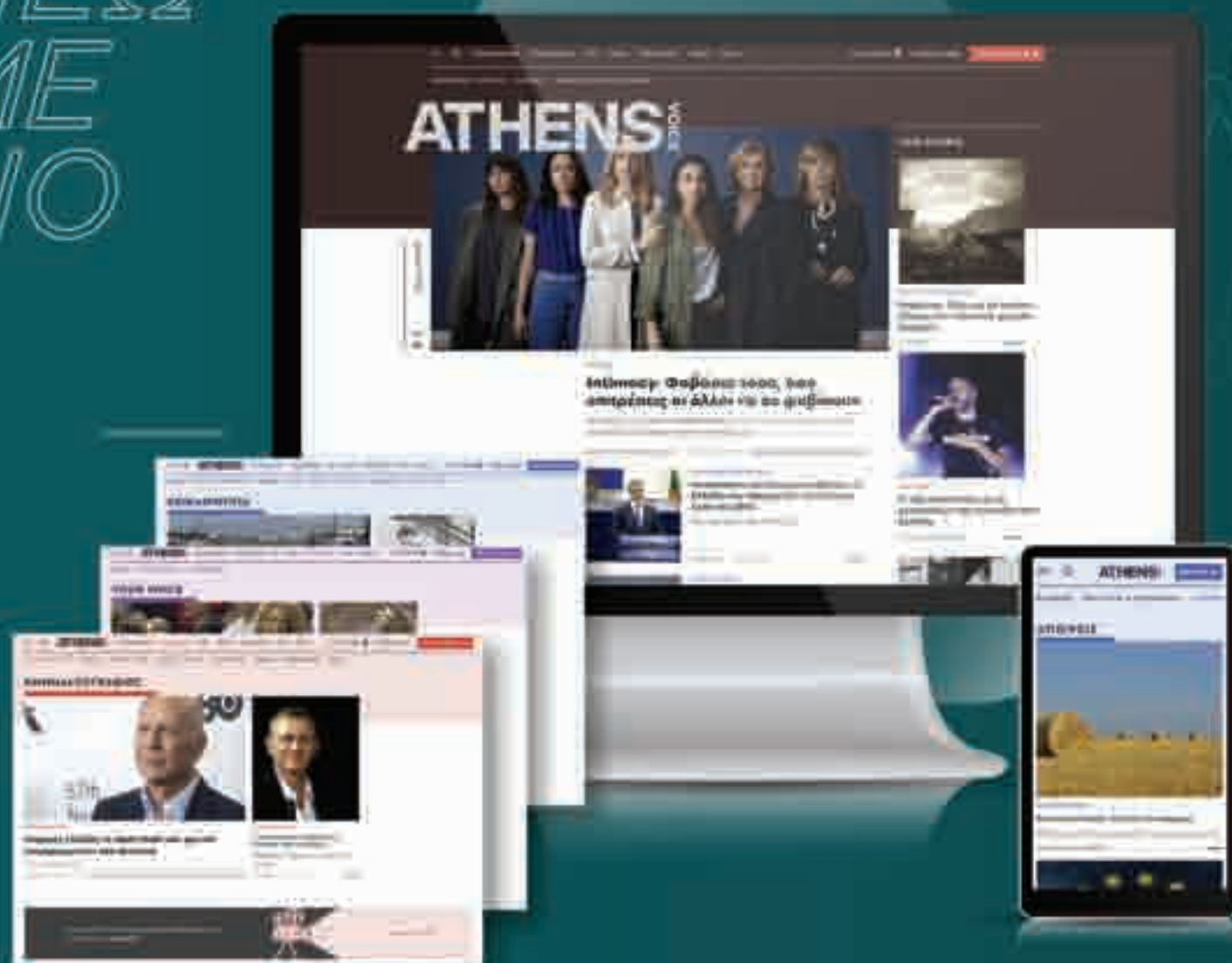
ΑΝΑ
ΝΕΟ
ΜΕ
ΝΟ

ΑΚΟΥΣΕ ΤΟ

Τώρα μπορείτε να
ακούτε το άρθρο που
σας ενδιαφέρει!

Ανακαλύψτε τη νέα
αudio λειτουργία
«Άκουσέ το» στο
ανανεωμένο site της
ATHENS VOICE

*Νέο, ανανεωμένο
athensvoice.gr*

ATHENS VOICE

Time to change our voice.

> Αναγνωρισμένο από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.
ως ομοταγές προς τα ελληνικά Α.Ε.Ι.

> Ακαδημαϊκή αριστεία
και υψηλού επιπέδου έρευνα

> 80+ προγράμματα σπουδών
σε τομείς αιχμής

> Λειτουργία σε δύο πόλεις,
Λευκωσία και Λεμεσό

#194

IN THE GENERAL
RANKING

multirank

TOP

101-200

QUALITY EDUCATION
AFFORDABLE & CLEAN ENERGY
REDUCED INEQUALITIES
PARTNERSHIP FOR THE GOALS

Πολυτεχνική Σχολή

ΠΤΥΧΙΑ

- Αρχιτέκτονας Μηχανικός
(Σετς Δίπλωμα - Integrated Master)
- Πολιτικός Μηχανικός
- Ηλεκτρολόγος Μηχανικός
- Μηχανολόγος Μηχανικός
- Μηχανολόγος Μηχανικός Οχημάτων
- Πληροφορική
- Μηχανικός Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ

- Έξυπνα Συστήματα και Συστήματα Διαδικτύου
- Ενεργειακή Μηχανική
- Δομοστατική Μηχανική
- Ηλεκτρολόγος Μηχανικός
- Σχεδιασμός στην Κατασκευαστική Μηχανολογία
- Συντήρηση και Αποκατάσταση Ιστορικών Κατασκευών και Μνημείων
- Ναυτική Μηχανική & Διοίκηση

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΑ

- Ηλεκτρολόγος Μηχανικός
- Μηχανολόγος Μηχανικός
- Πολιτικός Μηχανικός
- Πληροφορική
- Μηχανικός Ηλεκτρονικών Υπολογιστών
- Αρχιτεκτονική

Σχολή Επιστημών Υγείας

ΠΤΥΧΙΑ

- Φαρμακευτική
(Σετς Δίπλωμα - Integrated Master)
- Γενική Νοσηλευτική

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ

- Κλινική Φαρμακευτική
- Διοίκηση Υπηρεσιών και Μονάδων Υγείας
- Προηγμένη Φροντίδα Υγείας

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ

- Επιστήμες Υγείας

Σχολή Νομικής & Διοίκησης Επιχειρήσεων

ΠΤΥΧΙΑ

- Λογιστική και Χρηματοοικονομικά
- Διοίκηση Επιχειρήσεων
- Ναυτιλιακές Σπουδές
- Νομική

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ

- Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
- Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA) με Εξειδίκευση στη Δημόσια Διοίκηση και Πολιτική
- Διεθνές Εμπόριο και Ναυτιλιακή Διοίκηση
- Διοίκηση Υπηρεσιών και Μονάδων Υγείας
- Ναυτικό Δίκαιο και Ναυτιλιακή Διοίκηση
- Ναυτική Μηχανική και Διοίκηση
- Δημόσιο Δίκαιο

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ

- Διοίκηση
- Νομική

Σχολή Επιστημών της Αγωγής & Κοινωνικών Επιστημών

ΠΤΥΧΙΑ

- Δημοτική Εκπαίδευση
- Προδημοτική Εκπαίδευση
- Κοινωνική Εργασία
- Ψυχολογία
- Επιστήμη Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ

- Κοινωνική Εργασία και Κοινωνική Διοίκηση
- Επιστήμες της Αγωγής: Αναλυτικά Προγράμματα και Διδασκαλία
- Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη και Κοινωνική Αλλαγή
- Ειδική Εκπαίδευση
- Εκπαίδευση Ενηλίκων
- Διοίκηση και Ηγεσία Σχολικών Μονάδων

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΑ

- Κοινωνική Εργασία, Κοινωνική Πολιτική και Διοίκηση
- Εκπαίδευση

Σχολή Τεχνών, Επικοινωνίας & Πολιτισμικών Σπουδών

ΠΤΥΧΙΑ

- Οπτική Επικοινωνία
Κατεύθυνση Γραφιστική και Ψηφιακά Μέσα
- Κατεύθυνση Φίλμ και Ψηφιακά Μέσα
- Σχεδιασμός Εσωτερικών Χώρων
- Σχεδιασμός Μόδας και Δημιουργία Εικόνας
- Δημοσιογραφία και Μέσα Επικοινωνίας

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ

- Οπτικές Τέχνες

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ

- Τέχνη και Σχεδιασμός

Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

ΠΤΥΧΙΟ

- Διοίκηση Επιχειρήσεων

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ

- Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
- Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA) με Εξειδίκευση στη Δημόσια Διοίκηση και Πολιτική
- Διεθνές Εμπόριο και Ναυτιλιακή Διοίκηση
- Ναυτικό Δίκαιο και Ναυτιλιακή Διοίκηση
- Διοίκηση Υπηρεσιών και Μονάδων Υγείας
- Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη και Κοινωνική Αλλαγή
- Διοίκηση και Ηγεσία Σχολικών Μονάδων
- Επιστήμες της Αγωγής: Αναλυτικά Προγράμματα και Διδασκαλία
- Ειδική Εκπαίδευση
- Εκπαίδευση Ενηλίκων
- Κοινωνική Φροντίδα Υγείας
- Ευρωπαϊκό Δίκαιο*
- Ενεργειακή Μηχανική
- Έξυπνα Συστήματα και Συστήματα Διαδικτύου
- Διαπολιτισμικές Σπουδές και η Ελληνική ως 2η Γλώσσα**
- Συντήρηση και Αποκατάσταση Ιστορικών Κατασκευών και Μνημείων

* Διπλωματικό πρόγραμμα σπουδών σε συνεργασία με τη Γαλλική Ανωτάτη Παιδεία.

** Διπλωματικό πρόγραμμα σπουδών σε συνεργασία με τη Παιδεία της Δεύτερης Μορφώσεως.